

چھاپ غلام محمد نور محمد

وَعَدَ اللّٰہُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنْکُمْ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَیَسْتَخْلِفَنَّھُمْ فِی الْاَرْضِ

اَنَّ الْاَرْضَ یَرِثُھَا عِبَادِیَ الصّٰلِحُوْنَ

خلافت نامہ

جلد اوّل

جسمیں حضور رسالتمآب کے بعد اُن کے خلیفۂ اوّل حضرت ابوبکر صدیقؓ کے

کارنامے اور سوانح حیات درج ہیں:

جسکو

پیر غلام محمد صاحب حنفی سوپوری مرحوم سے تیار کرواکر

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج

سرینگر کشمیر نے سال ۱۳۷۳ھ

طبع اوّل در مطبع

چھپوا کر شائع کیا۔

قیمت ایک روپیہ آٹھ آنہ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

خلافت نامه حصّهٔ اوّل

خدایا خداوند عالم ڙهه ڇهوڪ
فلڪ آهي ٿي ٿش گل ڪن فڪان
رتن هنر ڙهه مجلس ڪرت ارجمند
ڪرت پيده ڙي آسمان سبز رنگ
ملڪ پيده از نور ڪرڻهڪ تمام
ڙهه ڪن شوبه حمد ثنا بي شمار
جهانن هندوي ڙي جهاندار ڇهوڪ
پنهر هيمتن هند ڙهه ڇهوڪ دستگير
يم از درگهت سرگراني ڪرن
ڇهه يم پادشاهان گرد نفراز
زمين فرش ڪرتهن برآب روان
بجنّ و بشر از وحوش و طيور
بسبزي ڙهه سرسبز ڪرتهن زمين
عجب باغ گلزار فهلر اوتهس
همن نعمتن زاه ائينه شمار
زلر ڙهه زمين آبه پل ٿر ستوه

خلافت ده خاڪ آدم ڙهه ڇهوڪ
گلن رنگ بخشت ڙهه گوهر بڪان
زانّا جعلنا خليفه بلند
تهوت لعل تابنده در خاره سنگ
بخشتهڪ ڙهه فلڪن اندر انتظام
بهڪن ڪرتهه ڪونين ڙي آشڪار
مڪانن بسرن هند مڪاندار ڇهوڪ
خطاڪاري هند ڙهه توبه پذير
تباه تم پنن زندگاني ڪرن
تهوت سر ڇهيه تم بر درت با نياز
بحڪمت ڙهه اي حاڪم دوجهان
زمين تازه ڪرتهن زانواع نور
برين صنعت و حڪمتت آفرين
مدر آبنا گن روان تهاوتهس
ز فرش زمين يم ڪرت آشڪار
بدامن تهو تهبرد تهن ميخ ڪوه

زحبنش ته هتو زمين قرار
بلهه تهاو تهين پڙه ته پڙپهار
بقدرت ڪهو اندره ڙي ڪان زر
ڪدرت ته ڪيئو اندره لعل و گهر
ڪلن گل رنگا رنگ ڙهه فهلراوتهڪ
زنگ آمير ميوه دلت تهاوتهڪ
زبان ڪته اتو شڪر نعمت ڪرد
ڙهه ڪن اتي ده حمد بيحد پرو

دوهیس نور بخشت ژه آفتاب
چهه زخوان لغمائ نو لقمه خوار
کران یا دچا نوی بحمد و ثنا
پڈه ناوه چانگ چهوای بی نشان
چهه تسبیح خوان چا جن و بشر
چهو کیاه پڈ خدا صانع ذو الجلال
ذه وه کیا چهو طاقت انه دربیان
چهو کیاه قادر اصانعے بی نذیر
اکه قطره نش لولوی تابدار
گته اندو پیدا کران گاش فرگاه
بیه قطره نشکله کمه خوب نر
کڈان گاه خلبلاه زنجانه چهو
غمه منزه دوان گه شادی فهوم
گهی شاده اندو کڈان غم نثر
سپاس و ثناش خداوند سی
زگوهر گران مایه یژ تابدار

زمهتاب کرتهن ژه شب کامهتاب
جن وانس بیه یا هی مور و مار
چه یاری چه سرو و چه برگ و گیاه
یمت شور در هر زمین آسمان
زمین آسمان بیه یه کهنت اندر
وژاراس اندران هناه در خیال
صفت مسندی پس خدائے جہان
کرن ثره هش پدا شاه پذیر
کران پیده قیمت گران بیشمار
گهی گاش اندره چهو شکل سیاه
چهو سپیدان مثل پری و شر
خلیلس کران گاهی برگانه چهو
فقیرس دوان کیقبادی فهوم
گهی زهر شکر گه زهر
دنو یم نطق شکر خنده بند سی
زه اختر ننه خوشنما آبدار

يم اڪ دريش سر پنهن تهو پتهر
ندامت هنئين زاويءُ در پناه
خودي لاءِ جهه بنگ سه ويران ڪرس
خودي پيدا گيه يا م شيطا لسي
خدائين پنهن ٽانڊه ممنا نه ڪره
ڪله دشمنن هنڌ زندن قبل جدا
تهون ٽانڊه پنهنجي دوهي سربلند
تهون منّتهابڌ علاوه ازان
زنس لطف بخشن اسه برتري
اسه خونه جهه ڪس تيز نعمت پسند
زخوشبوئيش گو معطر دماغ
يهوي دين سرتاج دينن هندوي
جهان از عدم بله پديدار گو
رخ روز و زلف شبن دلو ظهور
ڪرن دوه مروّج يهي ڪاروبار
هڪه ڪس ته زانت خدائين يه ڪره

تمي تاج اڪرام دنت ول بسر
هتهن دراد سوي خط عفو گناه
مدي نش ڪدڻس حال حيران ڪرس
گيس نال تام لعنتها پالسي
بتاج خلافت سرافراز ڪره
ڪرت گو ڪا ازتيغ غالب خدا
انن دشمن ڪينه خواه در ڪمند
تمامن اسه دتنه قوت بجان
بدين محمد ڪرن رهبري
بيه سيت گي خوش دل و شادمند
لب از ظلمت ڪفر و بدعت فراغ
اهين ڪاش آرام سين هندوي
زنا بودي يڪدم نمودار گو
لبڪ تا قيامت عمود ومرور
تهون پردگي هند شبن اعتبار
جدا لو ز ظلمت ته بن زدوڪ مدر

سوين بخت وفن زندگاني مرن
مرن زانته پهوته هميشه پهوچي
هميشه پهو باقي سو قايم بذات
صفت لسندي زاده بزرڪ در صفات
زبان از بيان هيته هرگز قرار
ڪرديم صفت لسندي در بيان
١٢
وفات ڪو سول لا اشڪ علاوه ازان
بجاي پيشڪيه حضرت شه انبياء
ونت اڪرسول الله اسي ڪه زبان
مرين خلافت ونته نا در بيان
لنهنده جه خسته بزبان خ بيش
وان نتيه ته ڪه عذر تقصير

بخشنم وُ فه وَن بيه بال ۽ پر	ٻکيه فُٽ ٻمت جيهوس تنهنجا لور

دُعا و زاري بجانب درگاه حضرت باري تعالیٰ آمرزگاري

خدايا تهٔ بيشڪ جهاندار جهوڪ — ڪرم گستر و آگهه ڪار جهوڪ

بو ڪرهه ٿهس پيدا يرو ز ازل — هنهو بهتو ٿيو هئاي قادر لم يزل

بلا ريب معبود برحق تهٔ جهوڪ — بلا عيب محبوب مطلق تهٔ جهوڪ

ٻمت جهوم مهٔ غالب يه نفس شرير — پتهر پيوس ازپاي دستم بگير

مهٔ وت راورم نفس شيطانئي — ستم جوڻي سرڪش تهٔ نادانئي

گناهن هنيد و ملي بو رهت پاگل — بوسيدڪس نهاه گوس خوار و خجل

ببازي غفلت جواني ڪرم — بلهو و لعب زندگاني ڪرم

زبس خام طبعي بو بر خوار گوس — بحرص و هوا عاجز و زار گوس

گيم عقل بي باڪ رو د مهٔ هوش — چو وحشي بنت گوس اِ سوس منوش

فراموش سيدم مهٔ عهد الست — مئي غفلت گرسهٔ مخمور و مست

اگرچه زبس جرڪ جرم و گناه — ڪوڻهٔ روزنهٔ ميان جاي پناه

وليڪن توقع مهٔ اي ڪردگار — دلس چهوم ڪهنت جهوڪ ٿه آمرزگار

دُبت در قرآن پانه لاتقنطوا — زبس لطف و رحمت نه ڪانڙاه مهٔ هو

زبان جنھنجا زآب کوثر جھلن
ازان بعد نعتِ نبیؐ کر بیان

دھان زعنبر و عود ھن ھن ملن
جھوکھی از دل و جان تنھن نعت خوان

نعت شریف

محمد علیه الصلوٰة و سلام
بلا شک جو سلطان و برھان دین

امام رسل شافع المذنبینؐ
امین ھادی و مومنن جو ھادی سبل

عطا کر خدا ان کي عقل کل
جنھن نور تنھن پیدا کو کائنات

جو شاباش تنھن کیا جو عالی صفات
جو ھا بنده تنھن زلف مشکین ناب

تنھن والضحیٰ روی از آفتاب
سبین روشن و خوشنما یک قلم

تنھن نور شمع نبوت بدم
بمانند گلشن سبین فل جو گل

گل آدم از نور ختم الرسلؐ
جو و اللیل جان مشک از موسیٰ

وندیس جیسمه تنت و الضحیٰ روسیٔ
بشمع شریعت سو برھم کرن

در فع ظلمت کفر یکدم کرن
بھر جا پراعدا سو عالیجنابؐ

زانا فتحنا سین فتحیاب
زوالنجم تعریف معراج جھوس

زجا میم شوبان بسر تاج جھوس
تنھنجي تعریف خوان انس و جان

تنھن شوقه در رقص ھر آسمان

ثناخوان یاته جھر و ردگار
مرسل ثنا تنی جو خلعت ...

ثنا و جیان کمراو مه زبھار
مرتبه ردای ھمین خوب تر

فصیح اللسان آیو تنھن در عرب
خلیق ان لولاک حشمت ...

عجیب اللسان تنھن جھن ...
... اندازه عزت ...

جھوکیا میون طاقت کیا ...
نبی عالیجا ... عظمت تنھن کی

... صفت ...
منگان مغفرت ... تنھن کی

تنھن ... خدا ...
ثناخوان نازان خریدار جھو

قرآن ... صفت تنھن اندر

ھم اھ ... نعت
قرآن گنھه کیران ... خاص و عام

آگنتا قیامت ... صبح و شام
شب و روز ... محمد رسولؐ

کرن ... حضرت ...
حکمت ... ان ... زمین آسمان

ملک جن و انسان ... بیان

صفت ... کرن ...
فقط ... شافع المذنبین ...

خدا ... شاه دنیا و دین ...
رسول ... جان ...

لطف ... عطا ...
سرور جان ... انس ...

غلام محمدؐ تس یٰسین لقب
بخشتس ژہ توفیق علم و عمل
ہر عمرہ اندر کرس بے شمار
ون زین لبد چھم پوز خواہش دلس
ہناہ شرح معراج حضرت کرہ
کمت چھوس کم و زیادہ دیر یہ حال
کم و زیادہ معراج حضرت ونہ
تگم یہو نہ تہو بو انہ دربیان
خدایا بان شاہ عالی گہر

چھو تھاون ہمیشہ بعیش و طرب
بہ تصدیق ہر گز مہ تراوس خلل
ژہر رزاہ مہ اینیں ہر کار و بار
دمہ از شرح معراج فلیاہ گلس
تہ کرہ پور روشن اندر زاہ درہ
کرن زیرہ کی زیادہ چھمنہ مجال
لمو ناہ زہنار دانہ انہ
زمعراج سرتاج عالی نشان
زسہو و خطایم ژہ کر درگذر

دربیان معراج حضرت آنحضرتؐ

شبا اک شبو اندرہ خوشحال اوس
سیاہی لمہ راز ہنز صاف آس
سیاہ سر سئی تیوں ہر گز اثر
چھس چشمن اندر سیاہی نمود
چھونہ گاش تت پوت تت راز آسو

بظلمات زن شعلہ ون لال اوس
زماہ و خور از قاف تا قاف آس
چھو بینائی ہند نہ تہو تت اندر
یئی روشنائی چشمان جود
سیاہی اندر وصف تت دانہ آسو

شبو ہیو بعد ازاں چھوپ جہان و ماہ
چھپتھ زہ تیب زلفی زن ہاہی سیاہ
سیاہ زلف مشکین بہ آسو روی سپنہ
جہان از کران تا کران سپن سیاہی اندر
ہمنہ عطر و عنبر و عود خوشبوی آسو
معطر جہان از کران زلف سنبل بوا
پئی ناز زلفی بادِ صبا
ہمیت اسہ بنہ تن سپن دانہ
ہمن ہر شبن نشن ودانہ بس
کران ہر کن تن تمام
کران آسہ ہیر اوچھ ورہ تمام
ملان دربدن عنبر و عود و مشک
نفس بن سپن اندانہ بوی

ممتہان غازہ زلفن کران تازہ گوش
ملکن از سیاہی شب کرہ
بہت انتظارس اندر
کران اکس صوان
لگجی پشن چمن
سہ تھن اندر انتظام
ایہ کرتھ نبی پیہ نا گہان
دران شبنمس لامکان
ہمت نمہ دیت ہی راب اکس
نہ از رتی و جن کا پتہ پیدا آسو
دلکی جہان کا تھہ نہ شکار آسو
دران نہ شہ نا ہور نازنین
زہی مالک ملک دنیا و دین
ہتن نہ راز اندر کیت شمار
سر تہت سر کلم بہر خوار

تن نازنين کو جو گلبرگ تر
دو نشي چشمئه نرگسينش بخواب
ولکين بدل تازه بيدار آهه اُس
هعگه ته منگه بيويت جبرئيل
با آهسته بيدار واره کرن
کرُن عرض اي شاه دنيا و دين
به يوزت سيُن خوش سو عاليجناب
بُراقس کهست تيز تراون قدم
بمسجد بله والي آن مقتدا
نماز کرنه آ دا بيکبارگي
زاقصي ودن هير تا آسمان
اُمي هيره کهتو بر بُراق براق
ز باد صبا تيز تر گو يکت
بگوش مبارک تس هر جا صدا
سُنن آسمانن کرت سير گو
جو بلبل زگلشن بگلشن سو فيور

به بستر تهوت برزمين آس سر
جو نرگس بغنچه نه تن زن گلاب
کران مبله ميلت دو نشي با آس
هتهن خاص پيغام رب الجليل
بخلق حسن تس مداره کرن
دوان نا د جهوي پانه جان آفرين
نير دار واز حجره جون آفتاب
زاقصي به بطحا پيو يت يک قلم
سيُن مرسلن سارني پيشوا
سوئي لامکان تهوگنڈت بارگي
وچهيت خوش سيُن مالک لامکان
دوه ازپي قطع سبع طباق
نه مُشت عرق گو نه پيو گو نه تهکن
سين السلام اي رسول خدا
ته کر کو نه ذراه اک کرت تير گو
دتهن جا بجا آسمانن ظهور

٨

پل زدامن شب صبح دراونُ
ته لُونت سين بازخوش بے شمارُ
خوشي كر صحابو سين شادمان
كُڌرغم سين دشمن هاره گي
قيام ڏرو هُن نام پيغام رُود
جهه مُنكر بِن آتش نيو روبام
زخاصان حق تم جهه هم پڙه كرن
الٰهي پئي آن شه انبيا
بآل و باصحاب آن شاهِ دين
تهنڊ پاسه هم ڏاڍ ڏي تهاو تهك
ببه هم عالم باعمل الحذا
جهه هم جان عاشق بجان و بتن
ببه تم جهه هم عارف پاكباز
يمي بهت وسيله ڪرن تن سين لع
بخش مه هوس رڪ سياهي خطا
زبار گناه پشت خم جهوم گمت

سو اسرار معراج پارن و نُن
ڏيك پڙ جهو شنك كا نه جهونه زنهار
پڙه بيش جو شخير لو زت از لامكان
زبس خشم و كين خاطر آواره گي
ز معراج در خاص و هر عام رُود
بنه كياه و نه پيش حق بيت پگاه
بر اسرار معراج هم پڙه بڙن
جهوس مُعتقد اسياري پيشوا
باحباب آن خاتم المرسلين
بخلوت نهن سر پين باوتهك
زبس استقامت براهِ هدا
ڏُجهيت جس صنعت جهه جاني بتن
تهوت بردرت سر بعجز و نياز
بدرگاه هت اميد هت ڙاس لو
بفضل و كرم هم بجود و عطا
كوهِ قاف زن اجهوم بگردن بمت

[illegible]

[illegible]

فصل در بيان مناقب و مفاخر حضرات صحابهٔ عاليشان و بيان شمه از علو مراتب ايشان عليهم الرحمة والرضوان

[illegible]

بنور هدایت جهه صاحب جمال — گمت غرق در بحر فضل و کمال

سری خواصگان شہ انبیاء — سری سروران صف اولیاءُ

سری مہتر و بہتر و برترا ند — سری سرور و رہبر و اطہراند

سری سروران عملدار دین — سری اختران سپہر یقین

جهه بی تاج و بی تخت شاهی کران — حکومت نہ مہ تا بماہی کہ این

سرن تاجدارن جهه تاج سر — سرن شہر یارن ہندی تاج خور

فقیرانه رزت بگوشه حرم — امیرانه پاٹھن بملک کرم

جهه اندر دهان بسته تهاؤ زبان — بدل نغمه سازی اندر نوجوان

بحق محو گمیت خودی دانه نه — بدی سُنو در خود مدی خانه نه

کڈ سر جهه ازجیب قرب خدا — ڈلت کر جهه اک ذرہ راہ ہدا

خداین یه که پیده روز ازل — نه جهوک سر سری بدل در نظر

جهه مستی لبت تم به بیاد حق — جهه کر غیر واقف زسرار حق

جهه تشنه جگر تم طلبث ازآب — زساقی جهه سیراب مست شراب

کمر بسته بی در عرب بهر دین — مگر لرزه گرزه تا ترک وچین

رسول خدا سرور دو جهان — شهنشاه شاهان پیغمبران

اوی کن صحابن خداین تهرا — بخش ہمیر نظر

۱۰

خوشي هان وچهو روي حورن هندوي
رضائي جهوڙ هاڻان خدا وند پاک
ثناخوان مٺن هند رسول خدا
مين هند کران وصف جان آفرين
جهو انبر دگواهي دوان از قدم
جهه پرت کيته لازم کرن تره مدا
کره پين نه پتره تت سو کافرمره
ٺهند پڙهه جهه آيان نازل کمت
جهه پڙ پاڻ تم خاصگان خدا
رضا دو زهن آس تم بر قضا
تره مالن آس زفا در لم پتر ل
سدپ نه اهته کرتنگ دي رحرب و جنگ
محمد مٺن خوش خدا تره رضا
مين تس خدا تره رضا منه گو
مين آسو راضي خداي کريم
دتهن وعده مني جهه گو مت خدا

عجب تا زد نعمه فصوين هندوي
تيهن صاحبن هند که جانم فداک
هنا اگ مين نش نه کاهي جدا
جهوا اندر قرآن فيهه بلا آن فراين
جهه لاشک مي بهترين امم
تت اندر يه فرماو تهن گو خدا
انده ونديکان کر سمه بيٺ تره
نه پرت کيته اندر جهه فاضل کمت
قدم تهو نهه محکم براه هدي
دل وجان لسته گمرد رغزا
لبن گرده شهادت بجنگ و جدل
دلاور قوي آس مثل پلنگ
کرن شادمرگي بروز جزا
شه مرسلين زياده خورسند لو
مين بيم کياه از عذاب اليم
مه نش تيوه لو توهه نش نه هرگز جدا

11

یمی می پتہ تاجداری کرن
کرن دین روشن بلاشتبہ و شین
دلن منز محبتّ تہندیم تہون
یمتن نسبت یدکانہ حقارت کرہ
تہ گویا مہ نسبت کرک بدعمل
یمتن کانہ اذا یدِ دئی بیگمان
مہ یم و تنا و م اذا بیشمار
یگاہ نادہ زالک کرک خوار تر
لکھان احمد حنبلی در کتاب
صحابن ہندہ نادہ یس یدِ و نہ
تمس لعنت از طرف پروردگار
زمین آسمان و ملایک تمام
قبول آسیدِ نہ تس صلوٰۃ و صیام
ید یدا ز خود کرِ شرّف کرس
سخن مختصر شانِ اصحابِ دین
خدایں شہا بحشمت چھوک تہ رر

خلافت لبن شہریاری کرن
فرن طبل میانی بروی زمین
بوزن لوٹہ تہوہس بجانی بتن
یرہ سب بلاشک منافق مرہ
فرک تور دینس تہ بی درخلل
تہ گویا کہ می زن ڈنگ ناگہان
نمود تو اذا زن یہ پروردگار
شفیع کانہ اکینہ گرتہ ہن دریدہ
روایت ا نان از رسالت مآب
ز روئی حسد زیادہ از حد و نہ
چھہ نازل گرتہ خوار و بی اعتبار
جن و انس صحرا و کوہ خاص و عام
بی نغمہ بہشتچہ تمس پیٹھ حرام
اندرتہ نیر نار جہنمہ ترس
چھو ہند تہندہ خوتہ یم یہہ آر بان دن
تہو تہ نہ ملکن ہندی قوی تث گذر

صحیح گڑہ نہ زانٹ یہ اندر خبر
حدیث ضعیف بہٹین ژر عمل
ضعیف چھو فوٹران حدیث قوی
چھو تعدیل اصحاب کو مت عیان
چھو بہنر زبان بستہ تھا و گڑہ
ینہ در قرآن تت نہ کرزہ عمل
عمل فوٹرہ پس انہ حدیث کتاب
علی شیر جبار زور آور س
ہمت لوس با معاویہ اختلاف
خدایس خبر کس اندر آسو کیاہ
اگر آسو پنہ از علی مرتضے
گمرٹ آس لغزش اگر معاویس
وہ یدوی خطا آوہ در اجتہاد
نمہ دادِ کوئی تو یہ امت دوا
معاویہ بیہ عمر نی سرسری
خدا زانہ تت آسو سر کیاہ اندر

با کثر روایات خیر البشر
کرن چھینہ مگر ین نہ اندر خلل
مشہور متواتر اکثر چھو نفی
با کثر حدیثات و آیہ قرآن
بلغوات بلیہ زاہنہ تراون گڑہ
حدیث صحیحین نہ کرزہ بدل
چھوس عذا اندر جہنم عذاب
شرن بیرا فرازن ہنہ سر سکروس
دوشن کینہ آسو کینہ بد سینہ صاف
کمس سینہ صافی تہ کس کینہ خواہ
دنیہ گن چھوس تت اندر تو جزا
خدا اکھ تو انچ مزد دیاہ دیس
بیا گو بطرفین سو فتن و فساد
بطرفین وُن بد نہ آمت لوا
درت کھور کرک لیس سو حیلہ گری
چھہ ساری ازان معاملہ بے خبر

داستان

بتعظيم هن گڏهه تهند نام پاک
تهون پڙهه ته تيره گڏهه هنن بيشمار
جهوه فرماو مت پاڻه انحضر
فضيلت متن هنن هيه يار پاس
ڙوشن صاحبن هنن فضيلت کرک
جهو صديق پرز زيور تيره بيگمان
عمر نز جهو عادل ته دين پرورا
عطا بحر حلم و حيا و رزمان
علي ولي شير جبار جهو
جهو زيد ابن ثابت شهاه نيک نام
پران آسو قرآن نهايت زبر
به علم آسو مشهور در خاص و عام
امينا جهو يرت امتن باليقين
تيهي يا ڏهه کر حصر تو در بيان
تيهي يا ڏهه کر حصر تو در بيان
لين تهنهو شوهي صفتن تهو کرک

تهند شور و شر از سما تا سماک
تهي خواه نخواه روز محشر بکار
شفيع الامم رب نبي رحمتن
نکو خواه ممد و مددگار پاس
جدا گانه از روی شفقت کرک
انو کنه اپز هيچگاه بر زبان
ز کبر و رياء و حسد ماوراء
ز عق گو بعثمان ابن عفان
بکف هت ز همت ذوالفقار جهو
کرن ڏاڏ اندر سجود و قيام
ابي ابن کعب خاص و الاگهر
معاذ جبل در حلال و حرام
با متن محمد عبيد امين
صفت يار و صحابني هند تمام
صفت يار و صحابني هند عيان
جدا گانه خطبه متن هند پرک

ابو بکر فضل ز اصحاب دين
علم و عمل ...

جوان آسو حضرت علیؓ زورور
بن حارثؓ ئس قابلِ کاراوس
وُجھیت شانِ و شوکت رسولِ خداؐ
بلالؓ الو ایمان از بندگان
بہشتی ہچہ ساری اصحبِ کرام
محبّت تہوُن فرض ہر اہلِ دین
یُہند بغض ئس نہاوہ مُرتاد ہرہ
تہند حق ہچو سارئ مُسلمانی
کرک حضرتِ حسنینؓ دلِ و جان فدا
کرک کافراتیت ئہ کارزار
اِذ اکا فرو دتو مِتن بے شمار
تِلک فاقہ کیتراہ فقیری ہشرک
کرک جان فدا ہر رضائی خدا
تہ کرفیراز اہ دین زینہار
کرنت رحلت بلہ گی شہِ مرسلینؐ
صحابہ سُہا عاجز و زار گے

تِلہ بلہ زا ایمان سین بہرہ ور
تکی لوتکی ہتہ سو سردار اوس
یرن کلمہ ہویت براہ ہُدا
تین جای در جنّت جاودان
ہچو نارِ جہنّم مِن پیٹ حرام
بین صاحبین ہتہ ہچو مسلمین
محمّدؐ شفاعت ئس کہ کرہ
کلمہ خوانی اہلِ ایمانی
برک لول گا ئرک رضائی خدا
گرن منز بران آسنہ زاہ قرار
رضا رود بر خواہش گدگار
درنت دو راز سر غروری زرک
بدلِ جان کرک پیرو مصطفےٰؐ
دو ہی لُو و در راہ حق استوار
کرک جان سپردہ بجان آفرین
گرفتارِ غم بیم تہند یار بی

زوخت سر و پای ہمت زلزلہ
صحابن وجھیت کافرن ہرہ آسو
گرتمان بے شمشیرتہ گرزہ آسو
علم دینی ہچو اسہ آسو

محبت تهون اِسِه تهند فرض جهو
جهه از پیروئي رسول خدا
کري پيروي ٿس تنهن جي مُدام
کيرهه سرڪشي ٿِن ز راهِ هُدا
حمد ٿس خدائي ڪُنهي بيشمار
رضامند ٿو زن صحابهٔ ڪبار
رضامند ٿو زن خداوند پاڪ
غرض جهوم ڪرڪ ٻه ٻنهن سر فدا
دل ۽ جان وَنده ٻو ٻيائي رسول
ڏه رحمت ٻنهن سارئي ڪر نثار
صحابه ٻيه چار يارِ رسول
دُعا ڪرهه مي محو ساري خطا

يهند پيروي دين ڪرن طرز جهو
اَسِه سارئي ٻن اُميد رجا
اڏه جنتش جهوس جهنم حرام
ڪرس نه شفاعت رسول خدا
تهوءِ يم رهنماسان صحابهٔ ڪبار
اَسِه سهل سپدي سو روز شمار
ٽمن مي يهنده شوق جهوم سينه چاڪ
رضامندي تهنزي رضاي خدا
برآل و براصحابش يار قبول
براصحاب بر چار يار ڪبار
وسيله مه الهي ڏه ڪر تم قبول
به نزع روان تاج ايمان اغطا

داستان

دلو حنفيا ٻن هنا ڌيان ڪر
بازي ڏه عمري تباهي ڪرت

زبيرائي ٻرن ٻرآزان ڪر
هه شرمندگي روسياهي ڪرت

وچھ چیف تہندی فرن و زیب طلب
نچھو کتنبہ لبہ راہ آکنہ پیروری
وتن تہند حالان دین پرکس پیروی غبی انبیٰ
یہ پی ہی کننہ ہر وچھ دوہ منعازی انبیٰ
سٹھاہ رہ پن ران تہ دوہ چار یار یب علیؑ و نیاب
ہن ران تہ دوہ چھوی دی الحہ چھونیا
کلہ ر میتو چھوی دو نوخطا ب جھکا
ہمین ثبہن ید دیمان نیجاو
نہ ہمین نیز سرو تازہ دیمان اسیہ
زبان کسہ بیہ شیر سراوہ کرہ اوہ
سرن تازہ پیہ انتن یتھ سراد
عملن جر انتن تہ ہو اعتقاد
چھوی زابل سنت جی ابی کار و
زو بہنہ اسو مر بدل راز و

بتعظیم و تکریم راہِ صواب
کرُت کاشُر تفسیر اُمّ الکتاب

برم ثرہ تہ ثرہ تت اندر بیشمار
تہوم ثرہ مِہ از رحمتِ کردگار

کرم کا ہنتہ کانہہ مہ حرفا قبول
ترم نامۂ اعمالس اندر وصول

سو حرفا میہ لبہ بو راہِ نجات
خلاصی بہتری امیہ حاصل برات

کرم یاوری داورِ دو جہان
بقرآن و ہم ختمِ پیغمبران

نظر کر بفرمودۂ نیک فن
کرک تازہ مکھہ داستانِ کہن

خصوصاً بفردوسئ نامور
یمن تازہ تربی دوشی مغز سر

سٹھاہ طول شہنامس اندر دتن
زسر تا بپا پُور کر تہن ہتن

یتو تس تت اندر نفع آونہ
وفادارِ تس بادشاہ دراوتہ

ہنگہ منگہ تمس بیت جوڑہ قبول
خدا ین کرِن آس مطلب حصول

سو حضرت نظامی سخندان آسہ
خدا دوست خلوت نشین خاص آسہ

ہنگہ منگہ زبان نم شکر ریز کر
بہ بہرام و شیرین و پرویز کرہ

یتھے پاٹھہ خسرو امیرِ جہان
وِنِت گو شیرین زبان داستان

یمن پت بمہ آسہ شیرین سخن
کرت نازکی داستان کہن

مگر ثرِ زیرا آسہ در روزگار
کرِن وصفِ اصحاب ہم چار یار

تاسف چھہ ہو کر کینہ کر ختیار
انن بر زبان چار یار کبار

کرہ ماد تن ہمہ ذتس گفت گو
یمن ہمہ پی آس صحبت ب د
ہم از چار یاران عالی تبار
بکر زادہ تہ آسمہ از تان محل
شرکن یت کس ہن چھہ پہل
گرس نم میتر بہمنہ کتاب
زحالات خلفاء عالیجناب
ادی کن پراکندہ آسم دل
ثرد روز یا بستہ گو یا بگل
یمو ماحن ادس کیاہ گرمعاملہ
انا بر زبان نام پاک صحاب
یمن ہمہ بیہ طو ہمو نکار اس
نبی رحمتہ سند دوستی یاد اس
گمن اندر دلس پہاتت اندر
یمن تازہ گلزار گو یا بہنہ

فصل ڏيڻ بيان ۾ شمه از وفات آنحضرت صلي الله عليه وسلم

رفيقاه آيم سوم سڀها نيڪخواه
بهر غم ۾ سوي يار و غمخوار آسو
بصوفي لقب صابري نامور
اُمي پيت ونم ڪياڙه تنهو چوڪ غمين
ڙه ڪمه لوُن گومُت پراگنده حال
وُنن ڙهو ڻهر تهن مي بلا گفتگو
۾ ڙ وُن يار ني بيه صحابن هنڌوي
ڪره ها جدا گا نه تهنڌوي بيان
سڀهاه چهوم دس تهنڌ عشقڪ حباب
دلاسا نه لوزت ۾ تم بي شمار
اُنت لو خلافت نامه ڊمي
نه لوُزت سڀها پيڌ سينم سرور
سين شب ادا بله پڳاه ڪاش فهل
تهنڌ آسو دوه لو ڪسني آفتاب
سڀها خوش ۾ تت ڪن ڦيهت ڊ سين
پرم حمد تحميد يه پروردگار

شفيقاه بهنگام شام و پڳاه
بهر دم ممد و مددگار آسو
بخوبي ڪران ناڪران مشتهر
پراگنده خاطر نه چاين ترجبين
سو ڪس چيز پيومت ڙ هيڪوي خيال
بخلوت دلس چهوم سڀها آرزو
دلا وڙ نه تهنڌ ني لو ائن هنڌوي
تم حالان يم سيند منت جهڪ عيان
ڪره ڪيباه ميسّر ۾ چهمپنه ڪتاب
ڪرو نم مبرغم به چهپا گاڻه جار
ڪره هنت بهنڌ خوش ڪلام ۾ لمي
غمن ورهيتو ڙل ۾ ڊ لڪوي قصور
دو مڪ لوزگون شبڪ ڙل آهل
ز حالات خلفاء ۾ انتهم ڪتاب
بمڪ غرض آسوم نه حاصل سين
نه دستياب پدم آيه سوم بڪار

سرن هند سرافراز عالی نشان
شهنشاه لولاک طٰهٰ لقب
بخشن یاسین ذاتِ شرف
وحی سوزنش آیه آیه قرآن
دوهه اکه خبر آئس هنن جبرئیل
ته لوزت سین خوش جناب رسول
دوان طائر روح پاکش هه پر
بقرب الٰهی خرامان سین
بجان بخشن بخشن یه جان پاک
سو جان جهان آسونت شک نهچ
سو مانم وجیت آسمان تشت نخم
زبن دور نهی شاه عالیجناب
دراز واچ قدسی سین شو روشر
ستاره وکرن گریه هنو بیشمار
فلک شق شفق سخت خونی سین
سین نارگم زور گو آب شور

سو شمس الضحیٰ ختم پیغمبران
مه آسمان نشاط وطرب
بکاف ها و عین صاد باهر طرف
پته وا تناون تنهن لامکان
کرن جهوی سفر سوی ربّ الجلیل
سو حکم خدا تهونه بر حو قبول
وفان دراو ازبدن پاکش بر
سو جان جهان طلب جانان سین
سین آسمان و زمین سینه چاک
غلط یک سر موی اگ گک جهو نه
سین نه دین ژاله کو تاه ستم
تباه سینه زون گو سیا آفتاب
گبیه سارنی ملکی چشمه تر
برگنه کو نه جایه وزت قرار
ازین غصه هر کاهه جنونی سین
پتهر پیو هواڈ لنه جواوده یور

دیگر بیو در زا مرہ نہ رسول
سو کس بیہو کلامہ وزنان بفضول
از انجملہ فاروق ابن الخطاب
تنھوی سین دانہ رود تاب
دپن پس اکھا دیہ رسول خدا
مرن گو کرس سرت از تن جدا
نہ کرینہ پیا آسمان بر زمین

شُبان چھو وشی چشمہ نازنین
تھکہ ہا ہر وقت در روز و شب
وُ ہو مہ کنُ بدُ ہی مارہ پا ان
گرڈھ گنتو یرہ ژہن ہیوسی گو متن
کرم دستگیری بتہر ہمیتس
غرض چھو مہ یہ عرض لوز انجناب
لکھان چھو انس لوز کوی آفتاب
وُ تھت گی شہر مدینہ روان
دو وشی چشمو ی تی مہ پانہ وچھوم
مدینۂ منوّر سین کامیاب
تنھوی حال از یہ دوبارہ ڈیوڈھ
جہان گو متن وچھو مہ تاریک تر
کران گریہ لو آسمان و زمین
صحابن جگر پارہ پارہ سین
ستھاہ سپارہ بیہوش پی بر زمین
ازانجملہ عثمان شب نہ دار

زلس کحل مازاغ ای مہ جبین
دکہ گو منہ دت مہ شاہ عرب
بنو گنت ژہ پت لوزہ ای جان جان
بتر ژر وست چھو سین پتہر سومتن
بعفو خطا زندگی مو متس
گنڑ ہو م والضحیٰ لوی واڈن بجواب
زمکہ جناب رسالت مآب
سین گنٹو جہان زکران تا گران
دگر گو نہ رنگ زمانہ وچھوم
بشرف قدوم رسالتمآب
وفات محمد سین زیادہ کریوڈھ
مہان کہاں لب بجان سر بسر
دیان گیہ قیامت بپا دردین
دردین غم بہر کاتھ دو چار سین
منھن لوُد ماتم مکان و مکین
سرن ہند خوتہ زیادہ گو بیقرار

میانِ دو ابروی شاہِ عربؐ
ازان بعد نم و خلیلا کرن
ہرن اشک چشمون بشمار
پیس انگہ ہکڑن نہ کیرت کاتھ کلام
ہنگہ منگہ امی وقتہ گوش بگوش
بکیبارگی آ و نیرت نبر
وچھن عمر فاروقؓ نالہ دوان
ونان آسودیہ پئی رسول خدا
مرت گو زشمشیر مارت ہمن
تہ بلہ بو ز صدیقؓ یقینی درجواب
یہ شو بیاون تیہو کلامہ کہ کر
تہ بوزت تیہر بیوٹی گفتگو
ونس تم یا آہستہ لاہ تواب
مرت گو گرت رحلت سلطان دین
زتس پاو وارہ ہنا کرتہ دمیان
تہ بوزت شہِ عادل نامور

ڈنن بوسہ کیہنہ باکمال ادب
بزاری ستہاں و اصفیا پرن
چو بلبل ہئی گل ڈتن نالہ زار
لڈن برنجسہ ڈسرو دو سلام
لمسجید جیو وتہو مت فغان خروش
بجہت تفحص ازان شورو شر
ودن دو زہن برگو یا روان
سرافراز شہباز باغ ھدا
تیہر سرو گو یا کہ دارت دمن
بزمی ون سوی ابن الخطابؓ
مڑ ترتر او تیہو گرن بہ تیہر
لصدیق اکبرؓ گزہت ولیہ
کنہ بوز وارہ ای ابن الخطابؓ
رسول خدا سید المرسلین
جہونا انک میتؐ در قرآن
تیہون ڈرہان لبنہ لولوئ تر

چهلت يا م هو کلياي لو رک بين
ولک ته تانگ سخت نزهاي هوي
يه کراسه بيا پڙهه قيامت گيه
يه کراسه بيا پڙهه قيامت گيه
سين در تفکر صحابه تمام
کران گفتگو آسن کياه شيخ و شاب
اڏ ليه ديو هون در مزار البقيع
ولي لعضيو ديو مکه بنون
با قصلے اڏ ليه ديو سو سردار دين
ته لو زت ابو بکرؓ عاجز سين
يتن پس پيمبر بجان آفرين
تهون غسل حرت واره لتهن کفن
ته لو زت علي ثر رضا مند گو
کرک دفنگاه رسالت مآب
پين نگه لو وي اختلاف ساه سين
مه جهوم لو زمت از زبان سول

زبر دمين جسم پاکس کفن
ز حسرت وجهان اکس رو قبري
جهو کراسه ملاقات بيه اسه بنه
جهو مشکل ملاقات پهندي ما
ژوشي يار حضرت بيه خاص و عام
دفن کنه کردن لو رکوي آفتاب
دفن کره حضرت محمد شفيع
محمد دفن کره تنهي هيمون
يمون کره مدفن بزير زمين
مه جهوم لو زمت از محمد دين
دئي جان تني واته زير زمين
چو در در صدف يعني کرني دفن
چو گل فل ز لو بکر جو رسند گو
بجره تهو ک زها يه زن آفتاب
زميرات حضرت صديقين دين
مبارک کلاماه بسمع قبول

ذکر کیفیت خلافت یافتن حضرت صدیق رضی الله عنه

یار بیان فضیلت حضرت صدیق اکبر و صحابه کبار

بوئی انس رض حضرت فاطمن رض ۔۔ وُنن کِنه کرون بابه میانوی دفن

توهه کونه گو پیده عبرت بدل ۔۔ پیهو مہو آفتابه تهو ون تیر گل

وُنن حضرت انسنی در جواب ۔۔ سو شمس الضحیٰ ان چهپیو در حجاب

جو کرڙهایه روزن سین مهتاب نور ۔۔ مگر چشمنی سانی منز قصور

چهه تارکی پینی انه منز دس ۔۔ چهنه ڙهای بیتر شمع و گلس

وُنم ڙهتومه کر طول دتو بیت اندر ۔۔ وفاتک اصولات خیر البشر

ته الحمد لله ته کو مت تمام ۔۔ با آغاز و انجام با انتظام

بدل آرزو آسو می بی شمار ۔۔ ز خلفاء و هم از صحابه کبار

انه ما خلافت تهنز در کتاب ۔۔ مضمون لائق براه صواب

اوی کن انم زیاده کم غیر طول ۔۔ پئی تحفه بیت منز وفات رسول

الهی با آن سید دو جهان ۔۔ چهوین فخر اندر زمین آسمان

عطا کرمه همت خطاکار سی ۔۔ پریشان لیه وی نادار سی

تهو تهو صحابه کباران هندوی ۔۔ ڙوشن یارنی دوستداران هندی

خلافت تهنز لیوو نه سر بسر ۔۔ مه چهمنا بنی نور دیدن اندر

زبس شوق دل ذوق حب تمام ۔۔ انه بر زبان نام صحب کرام

الهی بهنگام شام و سحر ۔۔ برحمت کر ک غرق از پا و سر

گي گهرزون صد يعني بيگمان
ته حرف ارادو عليقش انکي گمان
زالو نعم کهنت حرت ونکر
نحم لکسل ليم مددگار هجي
ته بوزت بهاه تنگ الضاري گي
شهر يا جهونه سهل کاماه بنن
خليفه بيه کي جهوطافت وبنن

پي دفع فتنه بعقل و هنر
کهن کارسازي بطرز دگر
اکها اٿهي دنن دست ابن الخطاب
بيه ابو عبيده جمع صحاب
ليو صاحبو اندر بس کن ابو
منع جهونه هرگاه نه بيعت هيو
دو ٻئي بم جهه فوق سار اندر

علیؓ ولی شاه دلدل سوار
نهر آهت آس حجرس اندر
کرون کش خلیفه بصدق و یقین
بیه درسرای بنی ساعده
کران مصلحت آس باهمد گر
سپرده کرو کش خلافت تمام
دیک سعد ابن عباده امیر
مهاجر جمع گے عتیقس نشه
کهرت گفت گو از خلافت بهم
دنن عمر فاروق رضی الله باصفا
گرشهو آس من نش هم انصار جهه
وجهوکیاه تهنز آسه خواهش ننه
نه بوزت سو صدیق اکبر دوان
بانصار پی یا متهن بیت تمام
بیو بکر انصار کو کهیا ان
نه بوزت عتیقن ونک هجر جواب

بیه سیت هنت کهنه صحابه کبار
کران روز هن مشوره همدگر
سوین روزه بعد از محمدؐ امین
ز انصار کبار باقاعده
هرن از دهان در و لعل و گهر
جهوکش بیرو دین خیر الانامؐ
کرن شوبه بنیاسے کهو دلپذیر
وفاداره سندس رفیقس نشه
زحالات دیگه هم از بیش و کم
زه جهوکن یار غار نبی مصطفےؐ
بدبن بنی بم وفادار جهه
خلافت هنزی کس خلیفه بنه
عمر ته مهاجر هتهن گو روان
کره نه بلٹهه باهمد گر زت کلام
دو طرفه خلیفه زه آسن جهوجان
ز قوم قریشی جهه آسن صواب

نه بوزت سترکن نجا لطف ليه
ونک گينه شهره بانز بيب
ديک عمر فاروقني بانز بيب
خلافت الخ هنگ هيني وانه تيب
خلافت الخ سعد و عوي وه
خنجه نن زمانکي خلافت نيه

خابن بنین ثانی اثنین جناب
هجره بنکه سرنکر بعل الی جناب
کهن ادهکه کبر اشنیه فراز رسعد
همر انه ادجعیل بنده نظرخاص عثمان مع الضاری
سرآن همیشنه محکه جر نه الضارم نش نکس نیمای
هرن پی درست ببعت سبب سعدن نبه بنن مدعی
کهرت سنت هیمعت بنو انگهد
کره نه درنشه تابه[illegible]

هتهن دست بيعت وُ تهت سر بسر
ستارن اندر آسو زن آفتاب
بمنبر كهست وعظ ڇوائي كرن
كهوڙو ذاتِ پاكس ته قهر و عذاب
كريو پيروي دين دينِ رسولؐ
بيكبار فاروق اعظمؓ دلير
گڏن پُر نه حمد جهان آفرين
كه اندر سقيف بني ساعده
سو پُدآسه ڏر بيعتياه اي صحاب
ز صدّيق اكبر بصد آرزو
ته لُوزن صحابه سين شادمان
به بيعت ز بوبكرؓ گي بهره ور
خليفن ممبر شيرين زبان
بجا گوڏه ان حمد پروردگار
پل ز حمد و از نعت فارغ سين
توهي جان كا ماه كريو مختصر

پتهين بيٺهه مسجد شريفس اندر
سو صدّيق اكبر ڇمع صحاب
صحابن اندر دُر فشاني كرن
رڏيو وت سُه بيه يك سالتمابؐ
به فرمو تهين گي نه ٿاوليو قبول
سين ايستاده بمانند شير
ازان بعد نعت شه مرسلينؐ
كريو بيعتياه تازه با قاعده
مگر از سر نو ٿيو كامياب
رڏو دست بيعت بلا گفتگو
سري يار اصحابِ پير و جوان
پوءِ هي شهره گو در عرب مشتهر
پرن وعظ هتو نك كرن توبيان
ازان بعد نعت شه تاجدار
مهاجر ته انصاري كن دين
خطابِ خلافت دلو مي اندر

ولیکن ز اہل حدیث سیر
علیؓ ولی آسو بن نجو العقول
کرن نہ مگر گڑھتہ کہنہ دوہ ادا
سنت دوہ گڑہن بعد رحلت رسولؐ
ز صدیقؓ آمُت بقول دگر
لکھان بیہ چھہ بعضی کتابن اندر
ز دنیای غدار ناپایدار
ازان بعد بوبکرِ نیکو سیر
ہمیشہ تہند درجہ جان آفرین
دوہی بیہ تمن پٹھ خداوندگار
دوہی بیہ تمن پٹھ خداوندگار
الٰہی باصحاب یار رسولؐ
بتو لاکہ بلہ مہ امانت نہم

سپنمت چھیوہ مشہور قول دگر
صحابن اندر دست بعیت قبول
ہٹرن دست بعیت بصدق و صفا
تمامو کرک دست بعیت قبول
دتم طول کر قصّہ کرہ مختصر
کرت گیہ بلہ بیت ہرا گذر
سوئی ملک عقبیٰ بعزّ و وقار
لبت گو خلافت صحابن اندر
تہون تھد نہا بنت بخلد برین
کرن از کرم خوان نعمت نثار
کرن از کرم خوان الرحمت نثار
ہم از اہل بہشت بنام بتولؓ
عجب کیا چھیو بدنا تاج ایمان دہم

ذکر در بیان آنکہ حضرت صحابہؓ اتفاق کردن بر حضرت صدیقؓ در خلافت بسبب آنکہ از حضرت آنحضرتؐ حدیث

مستقیم ماندنہ

صحیح بود بیان مصلحت

والہ بیلو گجھن گرد وکر
مرواج رحمت ہیہ واو کرم
خبرو دن مہ قول پت رضی کرام
خلیفہ سپدن کس بصد انتظام
پس از حضرت شاہ دنیا و دین
پس وحی ہمت و آو روح الامین
پہمہ دین گو نہ راوی روایت کران
چھ بیل گفتار تشکر ہراں
کران ہیتہ چھیوہ اہل حدیث رسولؐ
نہ از گفتہ چھیوہ ز قول فضول
صحابو ہمت کیا زہ بیعت شر کر

ز صدیقؓ نوں نبیہ خلافت و شرکر
تمکو وجہ ٔی آسو امیر دین
بنا بو کرد انہ اسیہ امیر سلیمن
پتمین بلہ بسو عالی تبار
صحیح بعد نبیہ سیدن بیقرار
زبیح د بیسیت خاص و عامن خبر
سپن بامنن الرحب

نتہ وانتہ بہ اس انہ صحابؓ
قرآن بوزِتھ حضرتن انجابؐ سر افراز [illegible]
گرہ اندرہ [illegible] فارغ سپن [illegible] امامت [illegible]
[illegible] فاروقؓ [illegible] قرأت دوبارہ [illegible]
[illegible] صدیقؓ [illegible]
پیران [illegible]
[illegible] خداوند [illegible]
پیہ [illegible] فضل و غفور
صحابہ [illegible] نام
[illegible] انصاری [illegible]

بخاری اندر وچھنہ مُسلم تہٕ پَر
سپُن شہرہ یلہٕ در صحابہ تمام
سپن سادِنی اہلِ بیتن خبر
وُنُن عائشہؓ ای شہنشاہ دین
ابوبکرؓ کریا رات منز آنہٕ
چھو ترسی سٹھاہ نرم دل بیشمار
تہٕ کرہِ ہوش بستہ وزہ بے شک پھیر
جنابن نہٕ بوزِتھ وُنُس در جواب
اَنُن نادِتھ وَل سومی لو وبرو
کرَیو تہو نہ ییہ تہو کلامہ وبار
زگفتار زن یوسف نیکخواہ
بحکمِ شہنشاہ دنیا و دین
وُنُس حضرتن ای عزیزہ جہان
نہٕ بوزِتھ سو بوبکر صدیق دراو
باذنِ شریف نبی مصطفےٰؐ
روایت کران ییہ چھہ اہلِ سیر

بتھے پاٹھہٕ امُت چھو اندر خبر
عتیقس سپُن از خطاب امام
زفرمودہٕ خاص خیر البشرؐ
بلاشک تہٕ چھو ک سیّد المرسلینؐ
امامت کرِہ پیشوا کرہ بنہ
ہکیا چانہ جایہ وُدِن ہیت قرار
وَستِ ناحقہ ییہ وتھ شور و شر
مِہ صدّیقؓ کر پیشوائی صحابؓ
درنگی مہ کر نگیر تا در مو
زصدّیق می رہ برو زیہار
لدک جبل یدُوِی بنیو پادشاہ
گرتہ ہیت انکھ صدّیق بالانشین
سپُن پیشوائی کہان و جہان
بمسجد صحابہ یُری ہیت سمیاو
سپُن پیشوادرای پرہن عشا
سپُن پیشوائی صحابہ عُمرؓ

زبوبکرؓ و فاروقؓ پیغمبرن
دِپُن یلہ فاروقی زٹ نماز
موکل وَل مہ کر ایتہ قرأت دراز
عتیقس دِپُن تہ یس پیشوا
دوبارہ نماز عتہ کرہ ادا
نہٕ بوزِتھ صدیقن بعجز و نیاز
اداکرہ یکبارہ وچھ تہٕ نماز
اندرات چھو ثابت حدیث صحیح

ابوبکر صدیقؓ صادق بیان
خلیفہ گرہ ۱۵ سوی بیگمان
صحی یوتہ بارہ وکرک اتفاق
نی کر دیا کرہ تراوک نفاق
ڈیچھوک پرپیت سہ بیہ دیدیہ
صحابو عتیقس تہو بیہ مرتبہ
زہر خلافت کلام فصیح

زبس نه رسي ...

دوين مرتبين خاص پروردگار

وته ذلمن دهتماني گرن

ابوبكر ٿي پيشوائي كرن

رسول خدا خاتم المرسلين

جتان آهي ته افضل الفاضلين

خليفه سزاوار اورنگ زر

ٿي ازمن جهو صديق عالي گهر

تمامي دوين مرتبن ٿي بعزاز

نزول وحي گو نه هر گز خدا

منع او نه ذاه بخير الانام

زحق پهونه صديق نه ڪي پيام

بهه جو ايش ذات پروردگار

نماون خليفه سو رفيق يارغار

پروراو از زبان شريف رسول

[illegible]

چهو اندر حديث نبي مصطفيٰ
چهو ٿيو صادق لو عد صاحب صفا

يه سارن اندر ٿر فضيلت آب
چهو فرموده حضرت آنجناب

سزاوار ٿي خلافت چهه ون
بيس كرَ بصلح و عداوت جهه ن

اوي كن صحابو كرك اختيار
خلافت بصديق عالي تبار

هر كدست بيعت تمامو. ٿهن
زصديق گي وعده بن بن ٿهن

علاوه ازان بيه سيرن هند سيرن
رسول خدا ختم پيغمبرن

چهو فرما ومنت كانهه پرن زانه كر
چهو صديق قرآن ته شخص دگر

بالسرارهاي حديث و قرآن
چهو صديق كانهه و اننه بيگمان

مهاجر ته انصار ني خاص و عام
سزاوار آهن چهو صديق امام

اوي كن صحابه سرلو تهو روا
سو صديق اكبر بن پيشوا

روايت كران بيه چهو دل سوا
زشاه رسل خاص پروردگار

دلاور قوي دست آهس جوان
بخدمت شريف محمد لو ان

دو بيه اكه سمت آهس فرار اصحاب
ته پيش جناب رسالتمآب

نمازي هندي وقت يامت سين
بغير از عتيق كينه كن كرون

امامت ته كرو ته سين پيشوا
پته كرسه آنحضرتن اقتدا

اوي كن تمامي صحابن دين
شرفناك عالي لو ابن دين

[illegible]

فصل در بیان ذکر سرکار حضرت علی
مرتبہ و ظهور ... فضل
صدیق نہ ... شفقہ ...

کرہ ڀرہ نہ ٿیں ٿهاوہ اَت اعتقاد
خدائش ڇهو ناراضی ۽ ناخوش رسول
ڇهو وادل ۾ افسوس حسرت ۽ بال
الٰهی ٿهیز پرہ مہ ٿهاءِ م دلس
محبت ٿهند مہ سڀها پیدہ کرہ
دہ ترو تازگی مغز ۾ حنفیا
در اظهار آن شان صاحب صفا
سو گو بوبکر یار غار رسول
دوسن صاحبن کو نہ کرہ سر نثار
یہ جاداد خانہ ز اولاد و مال
تمنا مہ ڇهو م سخت بتیا ڇهوس
نیمنا شیہ اکہ مہ خوابن اندر
وڄهنڌ لي وي پاک تہ نازنین
فولہا چوگل ۾ دور لہ ٿیم غبار
خدایا مہ توفیق بخشم تمام
الٰهی عطا کرہ مہ فضل و کرم

ڇهولا خیر در دو جهان بد نهاد
زمین آسمان ۽ ملایک ملول
همیشہ ٿیم شیشہ بد سگال
مہ خوشبوئی ڈام اعتقاد ۾ کلس
گمتن ۾ دونہ سینہ میہ یاسبز کر
بدکرد کر دور تراوت لہ یا
ڦنڌ آسوئیں همدم مصطفیٰ
تهند دین هیم گو ڍنهن کرہ قبول
برک لول محبت ٿیم می بکار
مِن پت کرن خرچ آمت جلال
دزان عشقہ نارہ چوسینا ڇهوس
دمنا مہ جلوہ دوشی جلوہ گر
تهند بہ ٿهند آسوئیس جانشین
برہ ما خوشی ڈام گرہ یار غار
ٿهو ٿهو زانہ مک ٽا ٺه صحب کرام
پتو لوز ایمان مرڈی بخشم

فضل ... سراپا ... گنج
فضل و ... کرن ... دار وفا
نهن شن ... مغلہ ... زان
حیدر ... نبی ... سخن
سر ... صاحب ...
زنصی ... نبی مصطفیٰ
همہ ... بنیان سخن
فقہ ...

بہ تعظیم و تکریم اندر سخن
امین در نعوت ... عدیم المثل
رشید زمان ۾ سعید ازل
ابابکر صدیق عالی تبار
نبی ... آسوئیں یار غار
مبارک ... زبغض و عناد
نبی ...

دو نہی خوار ... دوزخ ...
مخالف ... بیقین
محبت ... یاد ... گمراهین
رکی ... نہ ... زان گمراهین
محبت ... خیر الانام
شرفنا ... شان ۾ ... تمام
هندی ... آل صحب کبار
... ٿیا ... بد اعتقاد ... ذوالوقار

تفاوت چه از آسمان تا زمین
ونی کښینه هند از جهان وچنین
خصوصاً علی ولی نیکبین
نه امکان چهانت بل نه ده ئینه
نبی صادق القول پس زن وه نه
ینا منت نه پهٔ صحبت پته نماز
نو تا منت ام کا هنه از اهل راز
لغت تا زه هم جهان و دل پوه
پهٔ جهو فرماومنت حضرت [illegible] کر

سهٔ په آسو مشفق بحر الانام
ابا ذ افضلی په زبان کښینه دوز
مذکور سبب صدیق به ات پته روز
لدن حضرت حق ده اش ده خاک
پهٔ بویه سیدن ده تبت بدی
عجب کماته ده زمانان کړن اقتد

اوی کن ده بدونزنه زبها ر
ز ابوبکر صدّیق عالی گهر
هنا کهو رمه کړ جای وییس اندر
ولا یأتل آیه چهو اندر قرآن
جنابو چهو فرماو منت بار بار
بیه والّذی جاء بالصّدق پر
سو تهو آسو صاحب صفا صاف دل
نبی رحمتس آسو سوی یار غار
لکهان بیه چه اندر سیر اهل راز
بهر بار پرم چه شک انزنه
نمی ال گر شهت هتونه حبشک بلال
برای رضای جهان آفرین
پس انگه و نُن تش شیرین سخن
سوکن دراونه آوتس همرکاب
بیه و چهو متن چهوم مه اندر کتاب
بجبریل آدا کران تم نماز

بر اصحاب بر آل و بر چار یار
فضایل چه وا راه قرانش اندر
فضیلت تنزلو ز واللّیل پر
بتعریف صدّیق عالی نشان
چهو رت رتبه حضرت یار غار
بقرآن ز ابوبکرؓ صفتن اندر
و چهت تس جهان ماه و خور ز بر گل
ڈهره پای تهاون لسو لاخ ما ر
شه مرسلین تمس نیه نماز
خشو نت نبر تراو ژک انزنه
زبس شان و شوکت بنقد جلال
هم از شوق دین شه مرسلین
مه آزاد کر مک ز رنج و محن
مسلمان سین یت بحضرت خبابؓ
بن عوف صدّیق نه آنجنابؓ
بسوی جهان آفرین جانگداز

خناب گرته [illegible] تکبیر شو
تقلیب نیه پیرزن [illegible] نماز
حقیقت [illegible]
ابا ذ افضلی [illegible]
[illegible]

[illegible]

الشفیق محب الرفیق التحقیق من کوس التوفیق خلیفه رسول الله صلی الله علیه وسلم و مراحبه مائیف امیر المؤمنین ابابکر بن الصدیق وارضاه وجعل علی فردوس الجنه منقلبه ومثواه آمین یا رب العالمین

چو در خیبر آن صفدر صف شکن — اعادی دبین سین تیغ زن
د ز قلعه از بیخ و بن ئم پیتهر — اکی حمله نراون نه بو زور ور
پت یم آس دشمن تن سینه چاک — کرن نه و ژن سر بسر زیر خاک
دو ہی آسو ارضی یو ہی نیکنام — ز صدیق و فاروق و صحب عظام
مبادا نه راض باحمد گر — سید زاه تفاوت نه یکقدر زر
ہیم نه تلک ناه ته فتن و فساد — نه گی تنگ ہنگام جنگ و جہاد
حمد تسن خدا ہین کہوی صبح و م — بو جہوین ته و شوی صاحبن ہند غلام
تہند حبه تازه ایمان جہوم — فدا تہنزه و نه منز دل و جان جہوم
زبان کته آنه حمد پڑه روز و شب — مه جہوم یار و صحابی ہند طلب
محبت تہند پوشناوم خدا — تتان روح تیان گتره مه از ان جاجدا
بلاشک محبت تہند تاج سر — مه جہوم کو نه اده گاش چشمن اندر
خدایا تمن پیٹ زه رحمت نثار — پتن گیر الی نفخ روز شمار
برحمت قبر تہنز پر نور کر — مه ماکل دلس غفلتی دور کر

ذکر مناقب قدوة المهاجرین و الانصار ثانی اثنین اذهما فی الغار معدن الصدق والوقار صاحب رسول الله صلی الله علیه وسلم فی العریش و الغار عتیق الرفیق

سو ساقي وٽي ڪئين ڇهوي انقلاب
تنهنڪو صفت هڪڙي نت سربسر
ٿي تازه کي بخشش در بزم دين
صحابن ته يارن اندر خاص سو ي
هڪ کئون تنهنجو وصف ڪرهين بيان
هئو آمنت پيه از رسالت مآبؐ
اکين پانهنجين تذکره هندين اندر
بيٺڪين ز ايمان آن يار غار
هر بارتي آسو سردار دين
خدا تنهنجو نعت خوان ڇهو اندر قرآن
سو صاحب ڇهوئيم براه خدا
پئي طمع ديدار جان آفرين
دو هه اکه جنابن صحابن ونن
پيه ڪينترا گرين تنهنجو هه از مال و زر
دمو تشکره باگراوت تمام
نين تنهنجو آسو وسعت ليارن خاص

سو گو يار غار شريف جناب
وصف ڏن جنهنجو سيند قرآنس اندر
زمين آسمان ڇهو پس ڪران آفرين
پس از انبياء افضل الناس سوي
پيس هيو نه ڪانه حضرتس نعتخوان
چو بو بکر ڪانهنه براه لو اب
نه عمله تراون ز جن و بشر
گهڙه گيب سو پا ترُ زجد شمار
ڪران از سر صدق صدآفرين
شه دين و دنيا بوصفش چنان
ڪرن سربسر مال و جان زر فدا
پيه از رضاي شه مرسلين
سو آنيو ته پس تنهجو وسعت بين
اضافه ڇهو از خرچ راه سفر
باندازه خرج هر خاص و عام
بحضرت ته ٿهعانت ني هراس

سوائی تکلّف کرن دین قبول
لمی دوهه تمی پانه ایمان انُ
هنهن پانتر زن آده می ویرو
مشرّف تشریف ایمان سینُ
بعثمان عفّان و طلحه زبیرؓ
ونن کیا اکسنده خوته جا انهس
سین جمع در جمع پاکان سرشت
خبر بیه جهیه آم ته زخیر الورا
یه یعنیکه یم سنّت آئن تحبا
چو عاشق با یمان ممتاز گوه
نبی رحمتس لوٹھ از خدا سینُ
گمُت تهنده حقه ونت الجناب
هنگه بوبکرؓ نی مهیت آسهی
روایت کران بوهریرهؓ نود
پهوحق تنندی می ته کرنس رضا
زابن عمر آوه اندر خبر

دینُ چهوک بلاشک محمّد رسول
رحبّ دل و جان مُسلمان سینُ
بنت کی مُسلمان بلاگفتگو
بحمدالله ساری مُسلمان سین
بن عوف ته سعد ساری بخیر
مُسلمان از اهل ایمان آتس
بمن هندمه ده جهیه یار بهشت
که من سنّة سُنة فله اجرها
لبه ردو عالم ستهاه دُت جزا
دوشن عالمس منز سرفراز گوه
زشفقت دوهی لتن ادر دینُ
علی غیره ماطلع آفتاب
مه و مهر گومُت زهته آسهی
که فرمود سلطان اهل شهود
یگاه حق عوض تت دین دُت جزا
بصدّیق فرمود خیر البشر

دین منز نشه هیاه لوکهر چهو میر یار غار
دیگاه بر دم ایوان چهو میر بکار نمن
یگاه سین پرحوض سوی سِت پانت فخر بین سهب
بر وفت سوی سِت اسد عاف تمین وتنیاه دین
دوبیه آکه عمر و سِت آئین اندنیاه حبین
نیرین دوین بی دوبی پتبی سِت المحشر
رِتس بی دوبی مبارک ورافتان
زبان مبارک انُدریت بیاه جبری
صحابن اندر آس ونین تمی
چهیه پتهیه یاه آس ورا قتال
ممت احد ته ته یاه جان وزین
یگاه اسه نهی یاه نهوه پهنتین
کسن اسه یده ته سیرین زبان
وفاتی انس کنه

سرن یار واصحی بن اندر
لمی صاحبن بهشت بر زبان
در اهل انجول ک بالکل سین
دوکن اسه سرنس یار کی یگاه
هشس اندرین یعقوب یاه
جماژن اندرن تمع سُو کم دن
نبی بلائه گلن بوله ون
زاهر خلافت سوی یار غار
اُت ده بین ارنبی یار بار
یاورن پیرو بصحیر کرام
عتیق و عمر بیته پیه امام
تمن دار بهونت اندر ملول
کیتھ پنو کال رضا نت الرسول
پته اکه نادان هنگس
بجائن شریعت تمام مسلمان

سخندان صادق جوانمرد سی
فضیلتہ اندر شو ممتاز آسو
علاوہ ازان کن تنی فرد سی
اوی کن سران منز شو ممتاز آسو
گوڈن ثانی اثنین دی غار آسو
بذات محمد مددگار آسو
پیہ بوڈھ بو تخت باجاہ وقر
پو خوش بخت دنی شان عالی کلہ
ترم پین مد فنکس شی جاب

سران ہمدہ خوش اوسی درجہ
فضیلت تمی اندر لکھان زیادہ
جمع ہوکن صادق القول صحیح عالم
باتن شعر دوی امام ھم
چہ پروانہ زالہ دوئی پال پر
ون نوبت مرام بیار دگر

کرن عرض چیزہ اکگ حضرتس	تہندس ہمتس نبی رحمتس
ہمو دپوسہ گرتہ حال فیرت دوان	زصدیق نیت نیزہ اندر زمان
بصحت چہہ از عائشہ تیرہ خبر	سپین یام بیمار خیر البشر
مہ کن تام فرما ہمو بار بار	ان لوی ہمو حضرت یار غار
وصیت لکھت بودمک سربسر	نصیحت کرک وادہ از خیر و شر
میاد اوتھہ مامہ پتہ کانہہ فساد	زبہر خلافت پیک میون یاد
ولیکن تیہ ماں گرہ چھو پروردگار	بیہ سنز خلافت تجز یار غار
سپین شادیار و صحابہ تمام	ابوبکر صدیق سپدن امام
چھو افضل سو یار و صحابن اندر	زفرمودہ خاص خیر البشر
خدایا بر آل و صحابہ تمام	ژہ رحمت پنن سوز ہر صبح و شام
ہمی حنفیس دستگیری کرن	رفاقت بہنگام پیری کرن
سران مومنن تھر مین ہیز پگاہ	شفاعت کرن یت بہ پیش خدا
بو سوزک ہمیشہ صلوٰۃ و سلام	نہ چھوس ہہندہ ٹہ ڈیڈہ ہندوی غلام
بدنیا و دین می ہمی ین بکار	حمایت کرہ نم بہ روز شمار

فصل دبعضی ازخواص مرایای حضرت صدیق رضی اللہ عنہ

بیہ اتھ حضرت رہ آتہمبہ ...
بیہ اصحابن کرہ سوہ رفاقت ...
تتہ بانہ دپوس [illegible]
پنن بوزنہ کانہہ صحابن ...
ہیمن جاہ وحشمت [illegible]
یا بنو عرض نت [illegible]
تہندس پین ماننہ ابن اندر [illegible] کفار
مسلمان پین [illegible]
صحابہ [illegible]
عرض [illegible]
[illegible]

بلئه معراج ڪري تهن جنابؐ
صحابن سڀني خاص يارن مان
ابابڪر صديق ابتدا
دين حق جهو فرمودھ آنجنابؐ
بيه خطبه تم پڙهه پيش نبيؐ
ڪرن هٿ نه دعوت بدين رسولؐ
خلافت ڪي ڪرمترن ابتدا
مشرف تهند قبله گاهي سين
اول تم خطاب اميرالمؤمنين
سين سرگروه سڀي صحابن اندر
مسلمان ٿي احرار گڏ ٿنت سين
تني مال و جان خرچ ڪري سيم و زر
قيامر دوسه ڳڏه ڪڏه سر زخاڪ
تنهنه خاطره گو وصيت ڪرت
پس از من بلاشڪ خليفه ڪرن
ڪرن پيشوائي صحابن تمام

چو خود آسوس پس رستا ره صحابؓ
رتن لوره بيرين صحابن و نن
ڪرن پڙهه بقول رسول خداؐ
غلط ڪري جهو باور ڪرت ڪي صحابؓ
موثر سين درزڪي و غني
اثر گو ڪفارن ڪرڪ دين قبول
لصد شان و شوڪت باذن خدا
باسلام و دين جانفدائي سين
زشاه بشير و نذيري لبن
روان گو پئي حج بجاه و بفر
ته بيشڪ بني جهوڪ جنابن دين
سلطان دين ساري پيشتر
يه صاحب اول اته بفردوس پاڪ
رسول خدا زر نصيحت ڪرت
بمنبر گره خطبه تهندوي پرن
سزاوار اسي ز اهل عظام

بهن دین دار ان کره بر فدا
برس تل بهک ابر تراوت گدا
زنوشی یاری تاج دین رسول
کرکر تازه وتر برسم قبول
الٰهی بصدیق عثمان علی
بفاروق عادل کرم و لی
مصاحبان از دین و دنیا تمام
باصحابش یاران خیر الانام
ته حاصل کرم پت طلید از جھوں
درین شعر گوئی مرمت عطا
کرم وار کرم باز عفو خطا
قسم جانه ذاتک بلیه [illegible]
جھو کر مارتن هند [illegible]
نکرم جانه نا ده مه پت ابتدا

بلیه بوقتادن سو قول رسولؐ
ڏين کاهنه اَنَ لو پرچهوم گواهه
ونان بوقتاده زبس جستجو
تریه مرتبه سان سردارنی
اکهاه و تهو بیکبار بسته کمر
مه ڀهي بوقتادن سو کافر هلاک
تسند سلح و ساما نلت مي لئم
بَرِهان جهوس تنهه مي گرهو دلوي سر
ابو بکر ني ولو سه فيرت جواب
اکهاه نيره درحربسته کمر
کره دشمنس هاره در کارزار
ابو بکر ني رضؓ پيش شاه عربؐ
برهي هِيتَه کران کامه سبا آسو
دوان آسو فتوي سو مفتي زبر
نه وهين گرهان آسو خوش آنجنابؐ
نموکريه زاحکام شرع رسولؐ
کرن گوش وارهِ سميع قبول
پيي آن مه بس مبو در رزمگاهه
گواه آمنه کاهه تنهن لو درو
صحابن ونن يار کبّار ني
کرن عرض خدمت اپچ جهم خبر
کرن ته ورن جا هلاه زيرخاک
خدا جهوم گواه راست پاهن وثم
قناده رضا آسه بديتت اندر
لوکن هند لوکس زاه ديا آنجنابؐ
براي رضاي خدا پيشتر
ديا مال اسّتنه بس کردگار
دتن بوقتادس سو سلح و سليب
گرهان خوش طبع وجهنه سردار آسو
برالشرع و ورع خوب تر
کران آسو بلکه نهيو بيو ثواب
ته تهو آنجنابن سراسر قبول

[illegible] به انتهی
تفضل و ثنا و منامه
زفامت نهو مرزید کانی تمامر
نبوتا مکی پت [illegible]
ازان بعد [illegible]
ترهي [illegible]
تنبو بليه [illegible]
[illegible]
فضیلت [illegible]
صدیق جان [illegible]
[illegible]
داد [illegible]

[illegible]

خبرہا تقیومہِ آمُت زغیب
مہِ کوتاہ محبتّ لُسند چھوم دِلس
تہِ آسیا مہِ پچھم سویت جلوہ گر
لکھان درسرُ و چھہ مہِ ہتھان پیر
عتیق بلہ وارہ ایمان اَنن
گمرس منز جمع ہسُ دِرتِشمار
تہِ ساروی خرچ تمہ بصدق و قبول
عجب آسو ُس کیاہ کرن مال و زر
دوہی لتس محمدؐ ثناخوان آسو
خصوصًا وِنان آسُ تمہ بار بار
نفع آو ہردم تہِ درکار می
سُہا حق مہِ ہُند چھوتھونس رضا
ابابکرنی زان علاوہ دگر
کفارو دوہہ کہ سو صاحب اَدب
کماتس اندر ہوکھ از زخمِ تیغ
شہادت لبنہ یام گژہ بیدرنگ

زحالاتِ صدیق بے نقص و عیب
تہِ کرثبوت آسہِ گُلک بیلس
ہن جای کرہ ہن لو دیدن اندر
زحالاتِ صدیق روشن ضمیر
بصدقِ رضا زِلُو مُسلمان ین
نقد یارنی زیادہ کم چِل ہزار
زبن آ رزوئی محمدؐ رسول
زخوشنودی حاکم بحر و بیر
وَنن کیا دوشن کوت یکیان آسو
مہِ از مال صدیق لُب بے شمار
دوہی یوم تازن خریدار می
پگاہ حضرت حق دیس لُو تہِ جزا
کرن ست زن آ زاد دِتِ مال و زر
بحیلہٕ پٹ نیوک از بس تعب
با وارہ مادہ کرون بید دریغ
دوبارہ مکہ کانہ نیرت بجنگ

[illegible]

امُی پناہ از حرام و حلال
کرُن عرض از کامہِ بدخصال
بعتیق پیوُش [illegible]
دوام بوذت غلامس کیاہ لرزہ زاو
[illegible] تن کیتہ نس غلامس ون
کھین لقمہ اکی کرت [illegible]
بصدیق ہیت زاو پختہ طعام
دوہ کیہ پوی خادم خوش کلام
کران آسو افطار [illegible] پگاہ
[illegible] غذا آسو شام و پگاہ

بیرون خوف از قہر پروردگار
کمی کیا گرڑھان چھم منز زیہار

چھوڑان علاوہ کرہ کیاہ بیان
عشقس سین واقفیت تمام
تہ تن صاحبس بہ صفائی دلس
گرڑھان آسہ ایس ناگھانی خبر
تہ ائینہ لس تر صفائی بیہ
اکھاہ آو تم عرض کرپیش وی
ہمو تام فرماوہس درجواب
حلاوت لکمنہ غذاءس اندر
اوی کھیومنہ می غذا زیہار
اوی کن گرت قی مہ تراوم نبر
بیہ لکھومتن چھوک بغیر از خلاف
ڈٹ خوی سکیننی سیت آسو
انھوینہوی خرچ تم مال تہ زر
رچھان آسو رتہ بصحرا انہتن
ہتھن دمن ہندسو عالی گھر
ونان آس بعضی سمت ہمدگر

لو ہیوسن بخبر تو بہ چھیو پانس عیان
زحق ہیت بہ گھن تراوان حرام
یمس تس گرڑھان آسو حل مشکلس
حلال و حرام چھ واز خیر و شر
زاندازہ لس منز وفائی بیہ
غذا لقمہ اک کھٹ کرو کیازہ تی
بشیرین زبان ہم براہ صواب
شبہ دراچھیوی گیمہ غیبی خبر
پگاہ ماکرم گرا و پروردگار
تہ آسوم بیہ لذمت د ہالس اندر
خلاف تبرو نہی عاقل سینہ صاف
گرانی بیہ کامہ اثرہ کیت آسو
بمحتاج و مسکین شام و سحر
وچھان سیر چھاپانہ ڈریکن ہتھن
دوان لو براہ خدا سر بسر
تصدیق ہرگز دن سامان چھوکر

نه بوزت عتیقن ونس روبرو — کران بوسن بایک دوتن گفتگو
خبر حمینه از عمر ابن الخطاب رض — سلام کره مه تم مه توسنه جواب
بیه پهومتن چهوم مه اندر سیر — خلیفه سکن بیه سوشاه عمر رض
کنیزاه عتیقن ان در نکاح — نخلوت ثهن بوڈه خوزن آس ماه
دن ونس مه ونیتم ده ماکنه خبر — چهه ازشاه صدیق عالی گهر
ریاضت کران آسو کثره روزو — پران حرف کم آسو از لعل لب
نه بوزت وس تمه کنیزی جواب — دوهی می کران ووچهه کار ثواب
خصوصًا وتهت لصفر راتن سوشاه — کرت چشمه تر تهد کران آسو آه
حگیرسوز نتهوسوی کران آه آسو — زماهی فتهان شعله تاماه آسو
دران بیه سیاهی شیخ سربسر — گزان بوتهین شیر غارس اندر
نه بوزت سوفاروق آشفته دل — سین شوقگی پای سنرس بگل
بونتوواته کنیوسوات ایت — ڈیهن کم سودریای عشقن نهت
بهرکارس پیرو کاربس — تیهس حالس اندرنه هشیار آسو
بونتس واقف کارسنده زاه — کران آسو کمه کامه شام و بیگاه
گلس مشک نر طاهرن کت دیس — کنیزی خلع دت خلاصی درن
دین دمبدم آسو می آزرده — نیهوی هوتند بوزه ما گفتگو

علاوه ازان اسس صفت بی شمار

٣٩

فصل در ذکر ما کولع ملبوس حضرت صدیق رض و بیان کاروبار

قاضی و اعمال و ومدت خلافت او

عزیزا ز غفلت ثہ ہشیار گرژہ
کتو بو زمتـہ چھوئیں یا رغار
دو ہیہ اکہ تہت سوئی بازار گو
بدست مبارک ز شرف کمال
اَتی ناگہان بو عبیدہ عمرؓ
و لو ہس ہہ کہر تو ہیہ کرُن وا تہ زا
تہ لوزت عتیقن و لوک د رجواب
لموتعرض کرہ ہر خرچ عیال
بکار خلافت ژہ مشرورا تس
بکان بو بکرؓ آو با صد طرب
صحابہ ہی مشوز جمع گے
تہوکتس مقرر کرت تا بسال
ازان لو خلافت شاہی کرہ
ز فار غدلی د رست فتوئی دیہ
بیہ در ذخیرہ مہ گو در نظر
ز ہیماری بلہ عاجز و زار گے

نند رکیژ ہیمژ ژہ بیدار گرژہ
بہ تخت خلافت کرُن یلہ قرار
ہیُ اشتراہ تس آیہ در کار لو
دوہ ہت پکان آسو قوت حلال
نکھ پی تیہن تس د ران رہگذر
وَن چھوسان سر تاج تہ بادشاہ
ازین باز کیاہ چارہ چھوم ای صحاب
تہو کیہہ مقرر ژہ از بیت مال
ازین محنت و رنج ثیر دو را تس
بخانہ مہیّا کرت زان شب
کرت مصلحت سر بسر گی لوہی
صرف سا تس د رہیمہ بصرف عیال
حکومت نے مہ تا بما ہی کرہ
تس لُس ا زا د یا ر فتوئی ا یہ
لکھان اہل تقویٰ و دانش ہنر
ز قوت بدن سخت نا دار گی

مدینه شریفه اندر دور آسو
گذارن ته شب جي ماهِ تمام
جو خورشید تابان لعزّ و وفا
برابر کران پنجگانه ادا
همیشه بي آن عادل و نامور
سو حاضر کو بي آهي نه اگر
پرت وقت خفتن کرن عزم راه
هيٺهي پاٺھ پرت دو سه لسر افسري
برشين مبارک کران رنگ آسو
ملبت مشک جامن جي نازک بدن
اذان آسو در مسجد مصطفیٰ
لمس کن وجهت آسو پُن پاک کیاز
ابو بکر رضي بي کران گفتگو
وُهين حکم فتوى با ابن الخطاب
لکهن ديو نه گرڻه بدِ عثمان مدام
تهون خاص جا سو س فرخ سیر

قدم گنهرته تهن ميل اک پور آسو
صبح وقت سپيده مدينيک امام
بطيبه نهين نزد صحيب کتبار
بهت اصحاب رضي در مسجد مصطفیٰ
کر کنه کمي بيشي شام و سحر
نکهه آسو والان امامت کي عمر رضي
سوئي سنج گڙ ماهک آن ماند ماه
سو افسر کران آسو دين پروري
پئي جنگ در جنگ کر تنگ آسو
چهلت روز جمعه سو در عدن
وژان آسته اهل صدق و صفا
پرت با جماعت صحابه نماز
نه يوک رز و روز نک بو پرو
صد نقل دتن از حديث و کتاب
حمد سه هم عبد اللهي نيکنام
سدهي سخندان هم پر هنر

متن منزه شک انز نه ہیچ گاه
تهندس کلام شریف اندر
الٰهی بآن عادل پاک زاد
به ولنه می خلعت دین به بر

یمن کره روایت تموخواه مخواه
بلا شک چھو پھیر ز شیر و شکر
دتم مه درین شعرگوئی سواد
بتسلیم جان تاج ایمان بسر

ذکر گمراه شدن چهار کس و دعوی پیغمبری دادن آنها و از آن جمله مسیلمه کذّاب که ابن تمامه بود که در سال یازدهم ز هجرت ظهور نمود

ولو بلبلوچ فولی در بهار
مه شوقن کدام گل اژت در چمن
مه شوقن کدام گل اژت در چمن
شکر طوطه انن در بیان
شکره نیز طوطه انن در بیان
تمه عنوانه بیمه بن اسری جانور
کرنٹ گوش وصف امام همام

گلن سادنی بر لب جویبار
بخلوت نشین من کرت در نشیمن
بخلوت نشیمن کرنت در نشیمن
کره وصف عاشق بشیرین زبان
کره وصف عاشق بشیرین زبان
که ومه چوان پیر و هم ماده نر
تتن شور و فیر از درود و سلام

زدعوی پیغمبری تم دنگ و ہتک
بیکبار گیتره و زیئو رم هنگ
ہر سو خبر سوی بین به آتکار
بین ناگهانی تهاه بیقرار
کرنت ای تم پا م حج الوداع
ہم تا آسونک سارتی ہمنہ مطلاع
زحالات حضرت کرک تمابرم
روایت کران راوی اندر کتاب

تہ بو راومت تم زراه ہدا
قرت اس ہتہ تو تم زدین خدا
مسیلم از آنجمله اک نابکار
طلیحه دوم تم اشو و شمار
زنانا نه بیه زدوم سجاح نام
بلا بر بلا نتر و بار کدام
مسیلم از آنجمله کذّاب سوم

تمامن سخن خوار و جهار اسوه
دتیمه وریه از حضرت جناب
کمن اس ہتن واره تموز جناب
نیتین وی سنوی تہن ودنه
سو بدبخت یوحنا تمیں اندر
حضرت نبی قوم منسہ بیاری
بیک کلمه بلیه م مسلمان بیتین
ته دوستن ہم سلیم بد دہان دتب
زبان بانج نمر بیدہ خلافت دتبه
ته دوچتن بیدہ حضرت سوی عقب
زبان بانج ہمبر سوی عقب اتبه
دین بیدہ وا ہیر اسلام تا زه جیران
نتیجه تابع اسلام تازه جیران
ته بوان فضل دنت زور و کفر جبران

دلپو وقہ کمہ دون گندہ نی زونہ پیہ سعو ارکوس
وسیت ینن زا امر الٰہی نیی منن دو ارکوس
دیہ وقہ کمہ یا منن اوس لو پید ارکوس
پیاری غضب ابامنت [illegible] دوریان
چھین جواب نصیبر تنہ [illegible] واندر جہان
نہ مترپہ [illegible] چھوار و پوار
مسلیم چھو [illegible] اسو دو دس

پین قوم ساروی نبیرو جوان
نہ لوزنت جناب رسالتمآب
وچھک یا متھن آن سر خیرہ سر
نبی رحمتس در کف پاک آسو
پیتھ بیٹھ کمہ سرور سروران
زبانِ دُرافشان انگ رسخن
خضر موُرُس خشک گیہ تکف
طلب یدمہ نشس کرکھ ای بذیر
پناہ چھوم نہ از کفر فیرکینہ زاہ
یہ سپدی تہ نی مہ نتہ آشکار
یہ لکھو نی حقن سرنوشتس اندر
دو ماہ آسہ مارہ گرتہ مک بد رنگ
گمانہ مہ سپدان تہ سوی بگمان
چھو فرماون پانہ رسالتمآب
معلق نہ گرزہ وچھم می زنار
انی وحی ہت آمہ روح الامین

مسلمان بناوک لو آدہ کلمہ خوان
تمس نش وتهنت آی ہت کہنہ صحاب
چوسگ لقمہ جو گومتن دربدر
خشک خضر کلکوی گمنت شاخ آسو
شہ مرسلین ختم پیغمبران
بشیرن ونک سوی آن بدہن
مہ چھم از سر شاخ گیہ تاعت
دمی کر اتھو منزہ لوکٹ تہن نبر
زبدعات و از شرک نیرکینہ زاہ
چھو گومت کرنت پانہ پروردگار
نہ وانی زنفع وضر خیر و شر
نبی در وہن رٹتھ موتک نہنگ
مہ رُس ہاؤ تھن گو خدای جہان
شیہ آکہ شو نگت لوس د لوٹھم نہ خواب
برم خوف از خوف پروردگار
نہ حق دیوتم ای سید المرسلین

سپہ اروی کلند ابا خنین
چھو امت شہ یدوا [illegible]
مسلیمہ نزن [illegible] سلطان دین
دو بیہ کرن و دین ایمان قبول
سرتیہ تھاون پیغمبر سعول
مہ تحتین خلافت کنیہ نبی زعیب

مہ حکم دان لو نہو دزہ اندر عرب
جنابو تہ لوزنت وکن بادیک
خلافت نبی نہ کلامہ چھو بیک
نہ بیہ لو نہ بدہ چھو نبی از رسول
ذلت گو بطرف وطن د ملول
نبرد راو از دین مرتد سپن
بدعوی پیغمبری دم دتن
دین و تی چھوس لو پیدا وراہ

زبدعات لیکن لو پیغمبراہ
لکھن نام کاغذ لیوی رسول
عبارت نچ دادہ اہا و لو قبول
چھو زی حصہ عالم گرت ادزہ لو
نی تل پیرلم بن پیہ در نور
یار
انی نصفی چھو سن نہ واث
وزنی بہ نصفی ادرث در

خدائي ڦاٽيو ڪر ڪانه جهان اندر وجان آفرين
آسمان ۽ زمين
ٻيهر ٻيو ڪس جهان اندر آفرين
ته ٻن ڏهاڙن ڪئي ڪرڻ تا ٻيو
ته ڪئي اناٻت حق کيس ڪرڻ پوءِ ڪو قبول
پوءِ جنهن ۾ شڪ جهون محمد رسول
بطرف مسلم اي ناصواب
ازان بعد کيو حضرت دربجواب

بهشت اندر جاءِ پروردگار
دوزخ ناريس اندر گنهگار
بهشت اندر جاءِ پرهيزگار
دوزخ ناريس اندر گنهگار خوار
پيدا ڪيائين خلق ڪر هي هيڪ ملائڪ
دوم ملائڪ ڪئي انسان پاڪ
نه گرڇڻي گمان لو جهوڪ سر و زور

دوم ملائڪ ٽنهين نبي سڀ
جهو انبياءَ خلاص شڪ اميني الٰهي
دل ۾ ڪن حامد شرين پنهنجا دهشا
نه مرڪ ايڪ ڪر سڀ بار
ٻين پاڻ ڪنهو الف انڪار
دين پيغمبري دعوي ڪري انڪري
ڏين ڪي ڪفري ڪري ڪن دين

ولیکن قریشي ڪران سرڪشي
ملڪ ميون برهم ڪرڪ سر بسر
ٿيوي لکهڻ لسنه سو ڪاغذ ڪرن
ڏٺي وڏن لنڪ ٿن اٺه سو ڪاغذ ڏوا
مٿان ٿه گرده ڏنو جهوئين ڪاميابي
ڏوان ۾ انه ڏر طيبه ڪاغذ هٿهن
وبرن سڄي قدرت پرن سربسر
پس انگه جبابن مٿن ڏين وٺن
مٿو ڏپو سڄي شڪ ڏه پيغمبراه
ٻيه سيد المرسلين ۽ ٽڪ
ڏيان جهون سڄي پيغمبراه نامور
تبسم نه بوزت جبابن ڪرن
ڏنو ٽڪي ڏش سر لو ڪره هو جدا
ٻيرگه نه ڏٺن تو هه اٿن دربان
ٻيه سيم جهونه ٻاره قاصد ڪرن
ٻيه رسم جهونه ٻاره قاصد ڪرن

خبر جڪينه ڪنهو هو لواک آتشي
ملک ڪر ڪهه ويران ٻهي جهاهنر
سوڏن شاه ڪو ٽنيسي ٽش پرن
هٿهن سوئي طيبه گرهين ڦي الرن وا
لعلم و عمل حضرت آنجناب
رسول خدا ليا ٿه گي ڏٺهن
لبشير و نذير سڀري گيه خبر
بو ڪوه جهوئس تو هه ڪيا ڪمانه ٻين
رسول خدا عغير جين و جيرا
مسلم جهو ڪيا بر زبان و ال انڪ
جهوتي پر سوڙي تت اندر نصف در
ڏهان شريفه منزه ڏر هرن
ولیکن پوان جهوم مزس خدا
ڏقريا ڏراون نه هن لر زبان
نه خنجر نه نيزه سينس ورن
نه خنجر نه لش نيزه سينس ورن

ڏنين ڪهه ڪهري ڪفري ڪن دين
ڏنيا ٻلي ٻاو ڏول سلطان آفت سين
دنيا ٻلي ٻاو ڏول سجان آفت
۽ پيغمبري ٻنهي ايمان آڻي ڦرب
دين سنت وڏي ٻاو پرس تي جهڙي ٻاد و ڪرنه
جنهن ٻڌي ٻانهين ٻري ٻن ٻه ٻرا
ڪرا هي فرا

تمی ابتدا ننگ شیس اندر
تمی لوِیہ وُتھ واٹ دِرت ابتدا
تمی دلونہ دعوٰی آمہ ہیوہ تھِن
تمس نشِن ہیتھن اکھ نانہ بیہ
دِپن یس خدائس مہ کرِہ منگ لوی
مہ فیرِن گرِہ ہیم آب ججین اندر
تہ کوہ جہوک تہ دعوٰی پیغمبری
محمدؐ تہ ژُ تہ آسو پیغمبراہ
منگان ذات پاکس ییٚ کینژاہ آسو
حکمت نہ دلوئس کرن تی کرن
تہ بوزت مسلم ستھا زار گو
تبلیغی ون یس سنہاہ تتو جواب
سحر ساز جادوگراہ سخت آسو
تمس آس کم معجزہ ہا و تم
تہ بوزت وس تمہ مہ گرِہ شہرہ
دوہہ اکہ بحکم رسالتمآبؐ

لدن ٹھول اژبس فرعون و سحر
بلکہ جانور سی بہ ہیم حسد ا
ژھکنگ جہہ پائی گرِہ ہان دو دہن
لطلب دعا یوِ نٹ کُن قول گیہ
یم ہیتو مرتبہ ثی تھدٔ تھدٔ دنوی
بیہ باغنی ہیوہ نیرن ژبر
دوان چھوی ایوان خالق لچھہ زری
سرن مر سلیمان ہندی اشہرا
دوان کوک تھکھ تتہ اندا ایتہ سو
فقط لوک فہم باذن اللہ یرن
بران ژن فران حال بیزار گو
مہ تھک می لشہ انذ رسالتمآبؐ
بیازی لچ ٹ جای اثر سخت آسو
تھکن کیا نہ اکھ کتھاہ باو تم
وُنی معجزہ تمنہ دی گوش کرِہ
بوکس منز ہیتھن آی اب کہہ صحاب

دعا منگو جناب ... پاک
بدرگاہ حضرت خداوند ارض و سما
دِپن ہی خداوندا ... صاحب دوا
...

دوشیون اچھن و دتس سخت آسو
یہ پیش مُسلم تیتھن یام پی
یہ پیش مُسلم تیتھن یام پی
دیُن تس مہ سئی دُعا یہ دکر
تیتھے یاڑھ تیتھہ زن شہر انبیاء
یہ لیس آسہی دو دتس فرزمان
بلہ بوزکہ لا ابنی یم سخن
بیکیا بیچارہ اسعلی سیُن
بیہ وبہ وہتت دراو آن تکبیر
تس یہم آس انی بیرو خاص و عام
دیکیا باغنی میوہ زاہ کرتھ چھنن
تیتھے وچھنہ تت حال یہ کیاہ بنیاو
دفعہ یتن گیتر تی منز بنت داس گوس
زہر تہ تیر گک ازا ہرمن
امہ برشہ لمکو آب تہ میوہ آسہ
سو کمہ موکھ کھا بیوہ تیتھن تس نشن

بکونا رگومت لتسند بخت آسیہ
بوتہن گو تیام رتھ زن خام پی
یوتہن گو تیامرتھ زن خام پی
ژلس ح ودچشمن مہ سر کر
کران آسو لوکٹن ٹڈن پتہ دُعا
ژلان آسو از داور دو جہان
دُعا کرتھ اتھ تس ملن بر بدن
یہ کیاہ گوم می ناگہانی دین
برائی وضو ژاو باغس اندر
سو آب وضو چھو گکہ باغس تمام
ورتھ چھنہ ورتھ زیادہ زیادہ بنن
یس آگہ نہ تت آب یہو میوہ دراو
زہر تا بیپا سو زنہ ساس گوس
کہن تت لتسند ترا وہ آرچہن
وان بن بعد تیر تلخ نہ کرلوبہ آسہ
گژھان حال مشکل نہ بویس شن

کمت گوس پیدس جگہ چاک چاک
ونہ پیت حالت پہ امہ یوین اک ہلاک
گمہ والو بوزن دوشی کی عزت
مسلم دعا گوس یکدم گمت
یتی عاشرگاہ چھیو تی دستگاہ
ہمنہ خفہ تی ژہ کیمہ دعا
جگر پارہ اچھ گاش لیمہ چھم
وپہ لس خلق تی ژہ فرزند چھم

بیس آیہ وت سو گژھ اسین
زہر تا بیپا غرق ورچھس دن
بیس آسہ چشمن تہ شن دیحت
یہتن بیوہ لمہ آن سر کو رحمت
دین مسلمی دعا زود کہ
ژلم دو چشمن یلم دردسر
مسلم تہ لو لزسلس شادمان

ته بوذت جمع گي صحابه تمام
سڀني هٿ علمدار خالد سين
کمر بستہ کرائي علمدار دين
مقابل بکذاب کہ بيه زنگ
سو خالد وتھ ته راوُ بستہ کمر
تھون کرنھ استاد ڏنھنچ علم
خير گيه بليدس لاين وليد
تمس تہ تنخه ساس لشکر بيه
ڏهي ساس اين ولبيدس سپاه
دوئي طرفه بله لشکري گنڈ کھ
اٿھ کر کھ يکبار باهمد گره
وتھت سخت اٿھ پانوائي گرگ
چو ابر بهاري هران خون آسو
ز فوج مسلم ڏهي سار مُڏ
ڏهي شت مسلمان ٿينت گي شهيد
تکهه موکھ مسلمان کمزور گي

بيه غوبکي سر سره خاص و عام
امامن بيکبار کس کئ ڏپن
سکھر قول بنام جهان آفرين
لهسن ان ٻنهن گرُ هٿنه مثل پلنگ
بها کس اندر بيوٺه باحشم و فر
خدا الش ٻن پڻنه فضله بلهم
تيز بيه رن از عذاب شديد
سلحدار هت نيزه خنجر بيه
مسلح دلاور سري رزمخواه
سين شو و غوغا هوئي هر طرف
کنهورستووت درميان شور وشر
قباله بلنه زندگاني کرگ
مسلم تهن در هان هو اسو
پت هي آئين تم سر بسر زنده رود
دران معرکه گوز فوج پليد
کران بد دلاوري هندي ووري

۴۷

قهر تيس کرپانه پروردگار
ات اندر غوغا طرن ڏوان عوج آسو
زور ديکا خون زن فھان کمج آسو
نصر خدا لوگ ذره و زير
سودان کا فرن هنڌ مرتن پيهه
بر تيغ سنان و اشاوکبت
بيکحمله کا فر کري خوار و زار

سو اکسئی اگر نه وریازو دبه
حاصل بد قوت بخشه ایزد تعال
غرض بله فتحیاب شو اہل دین
ثلث گو مسیلم ثلث باره شی
سپارلای بد خوی ناپاک تن
کران ؤ اویلا کوت آواره گوس
چې تش مسلمان حما تهاه گیبه
حیو اندره تیر آسو وحشی دلیر
نمی ار لو سو بدبخت تر اون تهیر
دو کو صاحبو هتو سو کره تهن هلاک
دو کو صاحبو هتو سو کره تهن هلاک
عزازیلیئی بله غروری گیبه
جهو اندر سیر وحشی تیر خوش سین
زکفار ماره دلیراه کرم
صحابن بسیران منر سٹها خاص اسو
د اسلام ازمی بیئی انتقام

بیک حمله نسینت جهانش هیبه
الیسنه کوه قاف اندر خیال
همتن بیت بیه آس بر کرو کین
هتهن هیت کهنه تن فر آواره گی
حدیقیس اندر بیوٹ بیتا هرمن
بکهو رسنتو بو جانور باره گوس
رتش آس زنا گان کتن تش هیبه
قو بد ستنی وو آورده امثل شیر
ز انصار بیا کهاتن گوس سیر
هس کینه خواهش سین سینه چاک
هس کینه خواهس سین سینه چاک
بیتو لاکه تن نال لعنت گیبه
مسیلم کرم گشته حمله دین
دو چاره جگر پاره شیر اه کرم
سو حمزه تش تیر افضل الناس آسو
سو کر باره تیس بدترین از انام

الحق بیان ہم زن چہ از اہل دین
عفو کرمی بیتو لاکہ ایمان فقط
اوکی بخپل شہیدان خط
کو چنی مترہ ون بزن تیغ ہی ملنگ
پیش رہ از تیغ فولاد دنگ
بخشم و قہر تیز از نار اسو
بیرت در غرب ہم دلاور اسو

ہم از حضرت سید المرسلین ۲
بحقی از رحمت دین کرا کہ نظر
گرم شو پس کس ہم ساری اگستہ در گذر
پھیتن جای تش اگرہ چھینہ زبی عضو
دبیا کونہ گریختش ہم وی بیارہ

قصہ سجاحہ زنی مسیلمہ کذاب
کہ دوی انیز دعوی پیغمبری
کرمدہ و نجات

رسوائی او یافتن

ذو ہر بنت تغلب اندر کتاب
کہ صفت زن ناہ بینہ حجاب
ھو دعوی پیغمبری
تمہ دعوہ پیغمبری
دین ...

قصہ و دعا ... فتنہ اندر ...
کران یادہ ... طلق ... فتخ ... زنانہ ... دعوی ...
زنان ... افسوس ... بیغمبری ... دعوی ...
... پیغمبری ... د ...
... جانا ... وار ... مسیلم ... پیشان ... در ...
... غرض ... زبان ...

مِس سيت هرگاه کرِه کارزار
صلح وَن مِس سيت بهتر کرُن
پئي مصلحت قاصداه اک اُنُ
ته گرِه سوئي سجاجه پُر هنر
هدايا علاوه ازان بے شمار
تهوت تحفه برو نهه کنه نشرين کلام
مُسلم طلبدار جهوي گو متوي
غرض پر کوي چهوش تي ستين نکاح
وتهت درا و قاصد کرت او کار
بکذ اب سجاجه شاد آب س
پئي فهره ديوِنس بعجز و نياز
بقول دگر خوار و ناپاک دين
مُسلم مرت آن زن کينه ور
چهه بعضي لکهان دِرا به از کفر و کين
تُرهي هش منه هيمترِي کينه ور
خدا خوار کرنس بنار جحيم

فرم ما انه سيند بيوار و خوار
هناه وانه نهين گناهن ڈرن
فونساز و جادو گرِه نس وِ نن
هتهن تحفه لعل و نگين و گهر
گدا گونه نزدِ خدا وندگار
ون گرِه مِس ميانه طرفه سلام
خريدار ناز سع ژي بيو متوي
فرض امن ون دِ رن و ن صلاح
شيچه هت اته مُغلس سع زن کا آو
زعشقس گلان مثل سيماب اس
نخشي ادا گرِهنه کرني نماز
بدِ نزح سپيد بليه مع الخالدين
زنده روز در شش جهت هشت در
معاويئي شن باسلام و دين
زنانه تر تُرشروي نه بد گهر
با مراة لوح در عذاب اليم

چهوپنت کينه آسي هنگام مرکار
پيٹهه ته دوشمنن پيش نيار
قطعه اسود ين کهيم جنگس کرن دعوي
پيغمبري کرده بعد و ترنبه پٹن
خيفه باو ترنبه اوده
نبن مي چهو پار اسيامه ستو قاسم
اتن اسود دل کرينا جال چهوپن بس وده
سو کنه دل ته ني آبرو ي
زنوي قلمر کنه ماره کرن
زد جيم سيابه پاره کرن
هم ازنول سبا اندر کوهه کن زمان
گهيم سنج اند اسودس ديسهن
قضا ازنول ازان سو پرميب
سو بيدين دين پان سو پرميب

ترشروي بدخوي اندر عرب
عجايت آسنه سو پلد و زگار
ونان سو پيم اکس فرق الحمار
اوي کنه دِ ني سو زدون شکار
نه نپه ره وچهم مااکه تيمن شکار
نوبي پوس نازل گست بدم ض
ني پيمبرن سو پيدان نيار
بوان گشت بد کرتهه برخر سوار
ديان پوس تعليم بيت صبح و شام
خواليس مردود پهور عام
ه اندر روايت کنن واره کم
ننه بم سوا کي کاهناه سحر ور
باقيون کران اسو اقبونگري
سحر اوي بلکس کرمت سري

زہ ابلیس لو یوان وزو شب
وناں غیب خبرہ سولو بے شمار
اکس دیو سی اسم آسوس سحیق
دوشی دیو مردو بی کینہ ور
ادی خلقتی بو وناں خواہ نخواہ
ازاں وسو بدخواہ تہ بی تمیز
اکھا آسوہ والی زخیرالا نام
تُسنہ نا وباذان مشہور آسو
مُرت گو کرت بسنہ رخت سفر
بیکبارگی داد لشکر ہنتھن
بجنگ آوری ملک تم تنگ کرہ
اِتن اہلِ آن شہر ئٹہ زیر بار
اِتن زیر فرمان خلقت تمام
بفار غدلی بیوٹ شہرس اندر
زنِ ظالمہ اِتنہ اندر نکاح
زقومِ مراد عاقل خوش سیر

پناہ بہت نمکو بوس ہمکوی طلب
کھناں نقش گو یا کہ بر سنگ خار
برسیم دگرہ ہم نقیش شہیق
وناں آس از غیبت ہم خبر
تم حالاتِ ہم سپہ ہین زن پگاہ
گمُت خلقتی آسوار جان عزیز
بصنعان سینمت بعیش تمام
محبت لسُند خلقتی پوُرآسو
سپین اسود بن کعبسی سی خبر
بصنعان سع چون گاو خر ہیوہتن
تہ دردیدہ لش آسو از سنگ زر
پتیو گو فتح مندیت خر سوار
تمی شہر کی از تکی خاص و عام
بلا در دِ سر بر سرِ تخت زر
لسُوئیں آسو باذانی روسیاہ
تمی لکھو سو قصہ نخیرالبشر

بطرف حضرموت شیر زیان
ازین واقعہ وا تیا مُت خبر
کمُرت اتفاق ای و شوی دوان
پہ قصہ دت گلمتی سرکسری
پہ پشک بی موسی اشعری
دہتن جمہ خرگاہ سہا دورہ سو
شہر با زہبت ترورہ سو
گمت ذلتھ از خوف آن دو لطمار
معاذ ابن جبل سوہم ہوشیار

بدرگاہ آتشاہ خیر البشر
نبی رحمت تام اندر زمان
کرن خط دوس صاحبن کن روان
بہم اتفاق کرتھن بستہ کمر
گمرہ ہین گرہ یاں آسو دکینہ ور
بجنگ تنگ تن گرہ بے شمار

۵۰

[illegible]
[illegible]
غروری ... [illegible]
زہ نادان ... [illegible]

[illegible]

خدا دوست کر خلق آزار آسو
گیس خوش ستو مارہ می روبرو
پس انگہ تمی ون روی کرم
کرت حیلہ کنتراہ العقل و ہنر
دتہن ہدا ژن گژہ بلاتس و باب
مددگار بونہ تو بہ چھو تت اندر
تہ بوزت فتہت آی تم نوجوان
سو تیچھہ بوزت تم خوش سپن بیتر بسر
خبر بوزنہ تس تہ بو مست خواب
ازان بوومت آسو چون پیل مست
تس از زخم شمشیر کھش پل سپن
کرن ٹانگ گو یاکہ چون گاو خر
تھلہ نتہ وسن بر زمین گاو آد
تمس اسودس یم پتن خاص آس
تمو یلہ سو آواز کرو ارہ گوش
مگر مرزبانہ بتریت و تن

جہانس اند خوار و بیوار آسو
سپدتمہ پروا بکیا ر مو
بفیروز یس آسو تس ابن عم
شبانہ تہن بستہ کرتہن کمر
کرن گژہ تمس اسودس سینہ چاک
ذمہ وار چھو بودر خیر و شر
کرک افسرن کینژ نی نش بیان
شبانہ اژت اسودس ژٹو کھ سر
نہ بود تو مت تس مرزبانہ شراب
سو بد خود تہن گو جوانی ز دست
زتہ سور ہتہ تیز آتش سپن
ونک ہون ٹن آو وستہن پتھر
کران جق بجق بک بک جاو و چاو
نقیبان در گنزرت دباس آس
دیک فتہو کتہ یوت جوش و خروش
زبس افترا آزمود اہ پتن

روانہ کرن سوی خیبر لشکر
سو قاصد یہ دراو با صد طرب
زراہ مدینہ شاہ عرب
و نہ آسو و نہ حضرتو نقل کر
پتہ واتو ون گفتگو کیاہ پھیود
خبر حضرتن بیہ گر پیش زین
گمت عرض او کر رہ روح الامین
اکس وس نہ راہ قبل از وفات

بلندي ڏاسن تر زبر نيزه شمس
خوشي پر گران ٿي صحابه سري
نمايان پيس سنان زور آوري
يڪ حمله ڪر ماره اسه ذوالحمار
زخنجر جدا سر جگر پاره پار
وهنت نه آئي يڪبار از حربگاه
ڪرت ماره پر زبر مار سياه
وڻن مار ذوزه تن مار دپيغمبري

خودي آس ڪس ڪيا هه بدي همرزدي
گمت ماره اسود جهوزين پيشتر
ولیکن لکهان بعضي اندر سير
بعهد خليفه دران ڪارزار
پيو تور فيروز ذي ذوالحمار
بزينت ڪهن ڏنهه ڪي ڪل تمام
پيس تر ڪي پور ذوڪن چون شام

دپيڪ حضرتن ٿن جهو فيروز تا و
تقبول دگر آمتن گوش کر
دلاور تس عمال سالار دين
تمي پور زبليه زا اسود ڪينه ور
وتهنت جمع لشڪر ڪرن بيشمار
پئي جنگ آن دشمن ڪينه خواه
زبعد وفات رسول عرب
عمائن زصديق اکبرؓ دوان
خليفن بعڪرمه ڦتن زود تر
وتهنت عڪرمه دراو لشڪر هتهن
ونه عڪرمه آسود ره گذر
زباد باد تس آسو اندر يمن
هتهن فوج ٿيهه بيو آن دوالحمار
ڪران يم زه درآسه ونه ڪارزار
بحصن لجيز بسته تم ڪر ڪمر
سمهت ڪرڪهه باهمد گر جنگ سخت

ڪرت واره پس اسود سن ماره آو
مه پهر ٿهر تره زبن د رهنا هو لشڪر
سو باد رسها آسو گو بر زمين
سو شتيهه تس مخالف جيه هه پشتر عش اندر
قو بدست يم آس تيره زور وار
سوئي اسود بد صفت لعين وسياه
باسود سينمت جيهه گڏ ڪوي حرب
بکنبک طلب ڪرنه ڪنهه پهلوان
بعمال هنت فوج ول وال لشڪر
ظفر پيڪر وتيغ و خنجر هتهن
باسود تهن پيه بلا باه دگر
لبان تيز جوانمرد شمشير زن
پئي قتل ڪي اسود سن بطن تيار
ٿيهن پهوڪ عڪرم سنت خنجر گذار
شبانگه پئي قتل آن ڪينه ور
گران بي دوشي چاهتن ننگ سخت

خفتي نه اسود دعوي وران از خري
فرمان بردي نبيره جهوزان زهر انهه
ايازاده نه فيرن پيه ڪينه گوانهه
دگر نه طليحه ابن خو يليه اسدي
ڪه دعوي پيغمبري ڪرده بعد
مقابله ڪرده بزبن جهوده
سو ابن خو يليه طليحه ساٿي نبي پيغمبري
زبعد مر اسود نه اسو نبه بدر ڪيا سڪرمي
نمه ازين عمر وري دعوي پيغمبر ناشن وجان
خنجر ڪتي دعوي ايسر ود انس وجان
رواج ابن لگو اسو اندر جهان
عنيبه جهان مر اسو بيشتر بين سرادي
خطيبه ڪه سين پيغمبر وين نجران داي

اِنن تنگ دُرجنگ بارہ کہتن
زبان دو بیر نیم دوچارہ کتن شیمچھاہ
وتہت دراو دہن پنش تنش ہی کا ردر اب
پیہن پنج کہن ڈنہن ڈن اندر درمیان ادب
سوتیہ کہ پنج ڈن خیمہ ڈنگاہ بخوف ورجاب
ونہ بابہ پر اس شہر زور ورو
حابل کہن تیغ وتیر زور
تہ طرف کئی اسپ ایراہن

زِ قوم قرارہ سو بدبخت آسو
طلیحہ سندوی یار غمخوار کوُن
گمت خیر بی ایرہ در حرص آد
وتہت دراو دہیہ کہ نروئی فتوت
ولی آب ہمراہ ہتنگ دانہ کر
اکن جایہ اتت سین خشک لب
طلیحن بیہ چھو تہند اضطراب
ونو تک ہن آسہ بو ہم سفر
مہ سن لین کہ تہن چھو اسپ دلبر
دلیر آسہ سن کہ سو سید سع ار
ازین راہ گرا تام ہت فح انہ آب
اکھا کھتو بیکبار براسپ تر
یہ وچھتن سری شاد از خدین
خلیفن بیہ لوز یرہش خبر
ہیئی رفع فتنہ فساد شدید
ونُن تن و کہ تہن زو دتر

وتہ ڈلتھہ مرتد گمت سخت آسو
ہر وقت ہت تہند گار کوُن
ترک آسہ کہتہن صیام ونماز
براہ سفر قوم ہت زیادہ دُور
تہ زانکنہ کہتو سخت رنج سفر
ہی آب بتیاب ڈر تاب تب
بگرداب گیمت پئی عدم آب
زمن واتنہ زاہ تہ رنج و ضرر
قدم دار در ہوارہا نہ شیر
بران اسپ فربہ تہ چھوس و اگذار
گلو نہ ژلیو ترلیشہ ہند اضطراب
یہن ہیو بتہن آب مشکن اندر
عجائب پرست خاص مرتد سین
طلیحن چھو تلمت تہیہ ہو شور و شر
طلب کئی نہ دل خالد ابن ولید
طلیحس گنوی گرہ براہ سفر

تہ ہوت تمہ بہ خالد کا سر
تہ نہ پیش تہ پن آن رنج ازہ سر
تہن بتو ہمین پیکاہ
تہن مصلحت بہ طلیحہ
سر ہی ہمن تیغ ازہ انجواہ
کہ رجملہ رجنگ بارہ کر دون
انون تنگ دُرجنگ بارہ کر دون

ہر راہ سپاہ رود و چارہ کردن
دو طرف دیگاہ ور لشکر تمام
پین سخت دُرزنگاہ از دمام
طلیحہ بیہ تنگ رجنگ
زلت کو گو سپہ دل
بجون کہ ہت تم ز بس اضطراب
پیہہ کہ تہن دو تراون نقاب
ونت تلہ کو تن پوش بن تیشہ
ووجی سودمی خالق داد کر
ادی کی غنیمہ بتی تن کو وان
پین کیہ کتا تہ ستہ و جنگ بدان
ونتن بین کیاہ تہن جبرئیل
وی آمتن بی از رب الجلیل
طلیحن دو کتہ نہ رکس تا وہ
لو جبرئیل ہت وی کہنہ وتہ

کرت دویم چهم جرم وگناه
کنوی چهوم ابن عامه لو نیصر
زدل جان و تحفظ ویادم پناه
بختم الرسل و آله اجمعین
الهی بسلک شهدای اصحاب دین
بحرمت ابا وندگو کامیاب
کتهانی چهه اهل سیر در کتاب
حلاوت زکام عبید زمین
پتو لاکه جام شهادت زمین

هردم تس از چشم رحمت نظر
کرن تس پهره فت مشکل گذار
دهین در پناه تا روز شمار

در بیان وانه موتن انحضرت
جس سامه ویاد امد ان
ترن کر ببیت تتر یافتن از

عتیبان سره مرتبه یهوی گفتگوی
پتو لاکه تم ونوسه آخر جواب
ولوم جبریلن زظرف خدا
سران سرکشن منزته اکبار چهوک
پتیهم نکشناسن ون از افترا
عقیبان وس نته چهوتی درگمان
طلیحن بیوی فتنه یکبار ددراو
تلی لتند گوس نفرین بیبن
دون ساری نش پیمبر چهو کره
ابو دل گته ابو سه دران ز مرگاه
بیکبارگی وتهو قرار راه دوان
طلیحن سلاح بسته پله ورډه پوڅ
دتهت تی لواز انجا بنا گرم کام
پهلوان یمه اس مرتد گمت
بدل جان سه تم مسلمان سین
پتی پیت طلیحه سین کلمه گو

طلیحس شریعت کرن ربروی
وحی دالو می کوت چهوس کامیاب
خبر بوز چهوک زی براه خدا
بدین پرری کوت اوتار چهوک
علاوه ازان بلکه چون تیس چره الا
وحی تی زه و تهو نتی انت دربیان
بره قوم گو یاهران ناله آو
دوباره نش چهوک پیمبر دین
زکذاب و ابلیس فر از خر بتر
کروک دسیاه دشمن کینه خواه
گرزهت پیو را علی دین زرما
زوحشت اکت کن گرزهت تو بیوته
پتو لاکه پیت بیوتهه ملک شام
پریشان پراکنده از خدمت
بیک آن بهری زاهل ایمان سین
ابا بکرسی تس پهین روبرو

وفات رسالتپناه محمد مصطفی ۱۲ ماه صفر

ڙه اڙاه ابناء روانه سين
پدر چون پيو ماره گُرجي هراس
انگ تنگ جي رجنگ پاوُ وک پيهر
گرن نار دت نگ ڙه جادو وال
دوان گڙه پيهر پيهو نه هرگز پهک
ڙه پدي خدا بخشه فتح و ظفر
خبر دار چيوي پيهو نه جاري گرک
ڙه نگ سيت تم يم خبردار چيه
مگره پرونٺه کڏزک ڙه تيو گنهه چون
بروز چهارشنبه آن نامور
پيمبر شهنشاهِ فخر کبار
٢٩
گرن لست ونه مه ز ماه صفر
ادپو نک بر يو عَم مه سيد پو تيار
ڙت پانه دست شريفو علم
به بسم الله دتهو تيز از بهر جنگ
سو تهو دراو يله از شه انبياء

کمر بسته شهه زن شهانه سين
تمن گرهته مک پو رپاڻن قصاص
ز شمشير خونريز کهپاوک زهر
ڏرن کياه چهو مال غنيمت حلال
تهو تيهو بي خبر پاڻواتت پهک
رچي وارواز هر بلا و خطر
هنس ٽ وجهيت فوج دشمن درک
ازان رهگذر زياده هشيار چيه
خبرگير تم يم زره پهلوان
اٽهاو هيمه تاريخه ماه صفر
ز تقدير حق سيد ڙه بيقرار
جنابين تمه بيقراري اثر
لبحيدرو م از پئي کار زار
اساس دين رٺ رٺن بکقلم
انگ تنگ کا فرگرک پاي لنگ
بريدس اتهه وزه جنگي لوا

۵۵

بي رخصت هیڅ نشت کړ صحابه
سلام کړ هته ده بتعظیم تام
پیګاه ئې تواده دوهم الجناب
پهلته بیوه درپیش خیر الانام
دتن لونه دست پاک رسول
هغه ردو وچه تیه کړه ملول
جناب نې صحیح لونه طاقت نه ښن
هلک نه وتن په اسو کې دتن
دوشي دست حضرتو دزمان

اسامه دین یاري کې ګرځیدو دوتر پیچه تره راه سو
بلیت پیر بستر الجناب
بي آسواد دوي بې بیواد
بي رخصت حضرت لې شي آئي
صحابه یکبار یا امت کلهاي

بمنبر گښت شاه دین و نګ
یه کیاه مي کتن گو تهند گفتگو
مه زانوم تو هسه بعض پیدا سین
جنابن یه کوه پیروکار کړه
خبر حینه تو هسه کتهو چه زور آورا
اوي کن اسامه بناوم امیر
مه مه یه نهه کړمت سرا که آسو
لوهي آسو بیشک ډران اردو گیر
قسم از خدا یه نکوکار چهو
یا امشن دي لیس نکوکار آسو
تسند خوته چهوم سو صاحب تمیز
خبردار چهو ټاهو زانن ګرځه
نیر هن لښت امیس ګرځه لیو دو سشب
وصیت یه چهو میان یه کړ زیو قبول
یه فرماو هن ده هتو ارسال التماب
ربیع الاول آسو بته اردوه

شمس روي ماجبینن ونګ
یتهن بعضیو مه ونګ روبرو
حد از اسامه هویدا سین
ظفریاب فو حک سو سردار کړه
بهنګام پیکار شیر نرا
لوي کن چهه زور آور اشیر گیر
یهئ جنګ موته علمدار آسو
صحابن سرن یاري هنند امیر
بکار امارت سزاوار چهو
بدل وجان میانوي وفادار آسو
پسندیده خاطر مه گو مت عزیز
ونیو مصلحت لیس مانن ګرځه
ګرځه هن ګرځه نه هرګز برنج و تعب
خبردار چهو یتهو نه سیدو ملول
زمنبر نه ګویا که کهتو آفتاب
جمع سپیره لشکر شان و شکوه

مؤده رنت نهو کړم سوي اسمي
بي اخ نکه دیمه سرن خابجه
مبارک کرن شه ابا ال
سین حون و برن دابا کړ یمه
نکو خدا سون نهین کرسته
دعا کرم کته ابن خنج اتیب
وفینت ستا فو اوحسن ابن اسامه

نیین ستو واره ښه جنات بیو سعد و عغد و نه دار و
کم ښه ښه تم جهو شو غرابت غف ښه بیا الکلام ده بیا مر ربیع و ان
بي سمي اسعد ښبیع بیاده ورده صحابه خرصنه ښه ربیع ان
سرن ابیع ښه ښبیع ان وانخا
ښیښن ښه دراو اوصنت کړه جباان
ښیښن ښه بنیعو

ھتن يام ابرسپيدن سوار
تتوي ٻيو ٻيت قاصد ھت خبر
تم بلبل اوزار امم امين پيام
دوان آنو ناله الطيبه دوان
بريدن بيکبار سنرت علم
وده نگ ٻهر سوسپين شور و شر
دفن بليه سپين آن تن نازنين
ابابکر صديق رضه عالي گهر
بريدين و نت ونهه درنگي ممه گر
علم ھت ديسپين نيز ول ٻهر جنگ
بريده علم ڊراو ھت لو ودنر
خليفن ڊ پوڪي جمع لشکر کرن
اسامن ته لوزت لعبتن تمام
ڊين جمع يتني بو لشکر کرن
اتي واژتن نا گهاني خبر
سيمنت جيه اعرابي مرتد تمام

کمر بسته ھت کت خنجر گذار
کرت نقل گي خاص خيرالبشر
پين هام سپزس قيامت قيام
صحابه تنهن سرسر پهلوان
تهون بر در مصطفیٰ پاک قلم
مدينه مده نن کرن از سفر
ودان آسو ٻهر آسمان فدا ٻين
بتاج خلافت سپين ٻهره ور
اسانس ته ول ميانه طرفه خبر
براه سفر فوج ھت بيد ننگ
اسانس لته وآلو ھت خوشخبر
فتحيات ته ظفر ٻيکه کرن
کرن جحرف خيمه خرگاه قيام
تمي ھي ھي جان ھن اژدرن
وقوعاه سپين لو مدينس اندر
کران بدعتي کامه خاص و عام

تمين پل ۾ تباھ دل ۾ اندر اداس پيا
[illegible]

رفيق و مددگار در غار آسو

بفاروق خوشحال صحب كرام
بماه ربيع دوم شير نر
ظفرياب لشكر تهين همركاب
گرن تنگ جاړ رت كرن جنگ سخت
سين فل ظفرياب ڊي ركا رزار
سين سر بسر مرتدن قتل عام
سين غرق ڊ رخون بد روزگار
كرك باغ ويران ڦ يران سر بسر
كرك باغ ويران تهند سر بسر
ٽرا عاشي ڏاك هتو مك كرت
اسامن ڦ تهت از غضب بي هراس
انك تنگ ڦ رجنگ مشرك تمام
گه از تيغ گاهي ز تير دو پر
غنيمت تلت ڊ راو باخشم وجاه
زا بني ڦ تهت آيه لشكر تمام
سوشيچه پو ز تهن شيعه گي خسته جاال

سين يله كرك ڊ رمدينه قيام
اسامه ڦ تهت در او راه سفر
بابني ايهين بي بصد اضطراب
رمن سيت يم آتش ڊ لتنگ سخت
بي يم اهل اسلام و خنجر گذار
زبس حمله تيغ صحب كرام
سياه مار كافر صحب كبار
گرو منزه كڏت مال آنك نبر
گرو منزه كڏت مال آنك نبر
تهو ك نيرز قا رنيزن ڦ رت
هتن قاتلس مال سندس قصاص
ليو اندر كڏ تهن انك بدلگام
ڙتن كافرن سر فوهنك جگر
هزيمت كتهن ٿل سڏهار و سياه
يهين كر كه اندر مدينه مقام
شريك نه هرزن ڊ لوكه گي پايمال

ون بیدوی کنی دان ونہ نکین زکوٰة صلوٰة دین
حیص پن سکہ ہمہ منکہ بصوم و احکام شرع بین
جا انتیہ مسیان بیہ ان شرع ارشد و نوب جواب
بیہ بوزت خلیفن و نوب صفا تا زددنا باب
مضمون مصطفیٰ بیان خداوند پاک
فہم جیو مہ برات امر حق بہ یر کریکہ تم ہلاک
بیہ مومنت زر دران یوعد
برتوہ ہالی حن ان جیرتہ
صحابودی بیش ترتہ بیرتہ
بیشعودہ تونیلہ ازند درجوہ
خجب باحلل سہ دیس انبار
ترند تا جریکانی و تبہ شعرہ
تیعدی سپین یکی خلیفن ون

زاعراب بیا مرتد سپین — زانوار راہ ہدی دسپین
سپن پیدہ کینہ سینہ ہمتن — گمنت کرہن دلک آئینہ ہمتن
دیک ہالسی زاہ دموبہ زکوٰة — خلیفس کنونی بالقید حیات
ازانجملہ سوزک خلیفس خبر — بس تاج بر سرنہ خلعت بہ بر
زکوٰة زاہتہ مالس کرونہ ادا — تہوک برانت تیہونہ براہ خدا
سوائی ازان اس جیہ خار منگذا — بہر وقت جانی بلا خنک و عار
نہ بوزت خلیفہ سٹہاہ تنگ گو — ہمتن بیٹ ون آمادہ بر جنگ گو
صحابن کنونی تم ون زودتر — بیئی جنگ اعرابی بستہ کمر
کریواک گراہ مارہ کرتہن ہموک — خداسر جگر پارہ کرتہن ہموک
گی آزردہ بوزت صحابہ تمام — خلیفس نشہ بوز تہن تیہو کلام
دیک تل سو سردار عالی تبار — کران کافران سیت بی کارزار
دسان اس یک آسمانہ ملک — زمینچ تلان گردی تا فلک
نہ ونگن بنہ ما الو تاب جنگ — مبادا الیو خواہ مخواہ ما تنگ
نہ نازل چہو وحی جہان آفرین — نہ دردار دنیاٹ مرسلین
ابہ بر کرم بلہ خداوند پاک — دیہ سٹ قوت کرد ک سینہ چاک
یہ فرماوی تنت اس فرو کارنہ — گرہن دیکھ تتو تتو کرو تارنہ

۵۹

اننہ بیت صحابن غرض بعین
دیان آسو برقت ابن الخطاب
دوہی ابوبکریک برہ نوار
تنا مرحم کاشن نہ عقل ری را
دہن یہ ددست یا ہمن خدای
پچہو کاہ سو دانتہ دو پاک دین
سزای شنای جہان آفرین
بیو مرتدن تم ہتن انتقام
تہوہ تہود دیہ بن خیر الانام
دزک مالی بودہ بوزت زکوٰة
کرکنہ زاہ نہ صوم و صلوٰة
الم کہ نہ اسہ امر اللہ و رسول
نہ ماتک کرکی ازدل جان قبول
جزا یابو بکرہ فاروق ہم
بعثمان علی کا ہم غم و ہم

اهچین هندمه یس گاش فرزند چوم — جگر پارچه کوت د لبستد چهوم
بنن یاوری تش زه کرو زوشب — ته کرنش عطا دل بیکو چهوپیا طلب
بیه یس ته ه کرزندگانی عطا — الی مائه عشرین عفو خطا

ذکر در بیان جنگ شدن با قوم بنو عبس از صحابه و هزیمت خوردن قوم بنو عبس

چه پیاری مورّخ انان دی کتاب — ز حالات خلفا و جمیع صحابه
پئی دین و اسلام و شرع رسول — نمو کاز محنت چه کرم قبول
بنو عبس بیه فرقه های دگر — بگرد مدینه کرت بی مقر
ز اسلام تم سر بسر رد سین — ڈل از دین و ایمان مرتد سین
کرک مصلحت سمته با بیمد گر — بجبر اژ واس مدینس اندر
گراه اک ہوک اس خرابی کرت — بکونه هنیز سرکشی زاه زرت
پس انگه موبسته کرته تن کمر — بیتهن دنو که ڈیره مدینس اندر
ابوبکر نی تام لشکر تمام — جمع کر اسامه تهن خاص و عام
کمر بسته با شوکت و شان و فر — بر اعداد وانه کرن بی خبر
بوقت سحر درای باصد شکوه — بجنگ انکه بدرنگ از جای توه

یکیهان ابرِح اتھو ادو معتبر صحیح دار
سنہ ادہ کنہ نہن تہن زکواۃ عامن خاص نبن منصر
ابن نوبہ بل زِوار اسعد دی جوابان بچاب حلال اسعد
حجب نہن بطال جنکی ادیرد نسرت دار ونیون سین اسعد
نہن تھمن سعد بل ابنی دار دوان اشب
کران اسعد عمرہ

نفرسودہ تا جدا ازہ برزوہ
زیربیع ایوان بینہ کشتہ اشیا
تنتھ نگمن دِن مرتدین
ونکین بل اعراب مرتدین
نہ ہاوِ دل آخر بانہ زکوٰۃ دین
نزدوسین پیدا بدر زمین

سِپن سر سر مُرتد و بدیقین
زکوٰۃ مالسئی دِن کرکنہ قبول
تہ بوزنت خلیفن نیرِ وآودی
دہِن طایفن تمہ رِہ راست ماو
فقط اُود زی فرقہ پتہ کینہ ول
اتِن تمہ براہِ ہدایت تمام
زکوٰۃ دتھ کھ مالس سخاوت کرِک
آلہی باآن یہِ دو یارِ رسول
زطاعون و قحط و یادِم پناہ
نگہداری تس کرِتہ روز و شب

رِ ہکیو نہوک رسم اسلام و دین
رُ کاوٹ کرِک تت جہہ کاماہ فضول
زِبس حُب اسلام و دین پُرری
زکوٰۃ مالسئی پتہ اکھا دِیا وہ تا و
ہمتن پتہ سپن زور شاہ عمرؓ
دراسلام و دین تہ ای ہر خاص و عام
بمحتاج و مسکین فاقت کرِک
دُعا می ہر وقت تمام قبول
بنو البصر عفو جرم و خطا
مَہ تھاوُن گرفتار رنج و تعب

دربیان قصہ قتل مالک ابن نویرہ بفرمان حضرت خالد بن ولید رضی اللہ عنہ

سخن سنج از گنج لعل و گہُر
خریدار عاشق و ہیت خوش گرہِن
گرہِن شادمان تُلکھ غمگوی غبار
وچھِن تمہ ز صدّیق اکبر تمام

کڈان بن جواہر دُرِ ناب تر
متھِن از سر شوق چشمن و ذہن
دِلن منز تہ روز کنہ و ہمک خمار
چھہ کرِتہ ہش خلافت بیہ خیر عام

زِ حد زیادہ دورِ رسم اسلام و دین
نفول دِگر آمتین در کنار
زنانہ بیہ بی جہاد و جہار
بیجاہت تستہ و نادم شھو اتہ
زیر وصل فرہنت ہمت و دو ریو
ظاحبن اندر بیہ ہر کنہ ہن مقر
زبس خوگری و تحرہ کمری

دِن نمرندن زکوٰۃ صوم و صلوٰۃ
از انجملہ منع ہاکمِ زکوٰۃ
کرِن دیتھ ترمہ پیغمبری
قتل دیتی بلہ بخورا وری
وِنت اوسی بحری ہر کرم تحقر
تہ لی ہگیہ گستہ قصہ زنہ بیشتر
دوان روز دو عوای پیغمبری

سوس مالک ابن نويره پليد / شقي آسو مُنت کانه دپسنه سعيد
تمي پيروي تش کرن زياده تر / دين چهه سو پيغمبر معتبر
ٿهاه خلق ازد استي لي دکرک / زاندازه زان جمله مرتد کرک
سين ناگهاني امير س خبر / زابن نويره زن بدسير
سرتاجهه ر خالد نامور / زکار طليحه بله بهره ور
گمت آسو دس خليفن بطلاح / زه لشکه تهن گره نفوز و فلاح
نه بوزت وهنت دراو خالد دلير / تهن بيوليکاس اندر مثل شير
دهين نه کهو لشکه شيرزور / صحابه دپين پيش سوزن زدلور
ولونک انيوي امه تش وَل خبر / زاعرابي بيه دبنه درامت نبر
کران کباه را احکام اسلام دين / مسلمان بنيا يا که از مشرکين
بران بانگ و تکبير جها با نياز / ادا جها کران يانه وقتيح نماز
تفحّص کرنت وه اره ايزو بيه / وجهو کس خدا دت گره کس نيه
روايت جهه آمر بقول دگره / لکهان اهل دانش جهه اندر سير
ابوبکر صديقني بيگمان / تجدّ سرا پا سولشکه روان
کرن از سر حبّ دين رسولؐ / به تنبيه قوم ظلوم جهول
ولونک يله تتو پيوبيت چو شير / بصحرا دتهن ڏيره بهز بو دلير

بده بانگ پيرزو بوقت نماز
ادا کرد بوازدوي عجز و نياز
اگرچه نموتو به پتة اقتدا
کري آده چه بردين راه هدي
تنان عين بيت لگنه کرن
کڇي ذرنه شير شو بامرن
گهرد وگشي نم کرن بيدرنگ
کري بستي نيزن گرز مگ بهر جنگ
کرن خونريزي گرهکن بيشمار
بغارت اتن مال ڇهوا ختيار
وهنت دراپه بلن لشکر نامور
کري بسته ادخالد شيرنر
نه بوزنت صحابه منذوي قتل
نه نيه سکان گردبا داجهول
اوڙن اينت کهن نيرطلت

زوجت بصحبت اشوا گي گمت
ستنه بيت بيگمه وعوبري نبي زعلبه
نکه موکه بلاپاه و ترزن نبه
ابن نويره دلاورجوان
ستنه خالد اس انبار دزان
ٹنت بعد ج اسلامسان
بين انکه پين مخلفع ريان
بجال دکر مخلفع زيرکيان ز
ادبو دلوازان وفع زيرکيان
ستنه بعد وابح ادان باناک وهنب
وي بعضيو ديو اسلا ميان منتصر
سنبه بعدز اهل سب کرين بانک سبک
بندبعد نت سو خالد سو تنگ بنده
دين نيعو رجنهم سبنه بنعو زد هان
بعد يا خفاظت لکه جلبجان

بیکبارگی جیلخانس اندر
سیزرات سردی فی پر بیشمار
ز سردی سین سخت تر مرده حال
اَتی حضرت خالدن نُود تر
جماعت چھه کَس قیدین ہُنہ تمام
ز سرما کڈت گره آئن خبه
ز سرما کڈت گره آئن نبه
صحابن سو پیغام بلیه گو کنن
گره قیدین خون مارن ز تیغ
ز شمشیر یکبار ماره کرک
سین کُشته مالک دِ ران دا زگیر
نه کره خالدس آس غرض مُدا
چھو آمُت بقول دِ گرد کتاب
ہتھن آی بلیه قیدی لے اصحاب دین
بخالد سپیدیا متھن لے وبرو
بیکبارگی مالکن زیو دراز

تہوک تم دلاور دتہن داره بر
اَوی کن سین تنگ جنگی سُوار
جگر داغ گو یا چه برگ گلال
سوزن شیجه یا صحاب عالی گہر
ز قوم بنی تعلبه خاص و عام
بگرما گره ہن نت تہون سر بسر
بگرما گره ہن نت تہون سر بسر
دپکُد ت اشاره اَسه خالدن رضؓ
کہن از جان فی از زندگانی دریغ
سَر از تن جُدا سینه پاره کرک
برابر بتقدیر ربّ القدیر
ولی آسو تتی اراده خدا
کُنن داره گفتگوہی صحاب
بخالد رضؓ مه آسه ییم مرتدین
کُرن ہتنکه با ہمہ گر گفتگو
کلاه کُرن سخت بے امتیاز

ز اسلام و دین نبی زد بیین
مسلمان اگر اس مرتد بیین
نه از بغض و کینه نه کاذ هند کرت
بوزنت پکی خالدن جلد کرت
تمه اکی پانه بیه ات شهلتن او
صحابن تنزی با تکن فرم کو
بخالد جهونی شر ور بینه
دین پهنون گوئی دوان خالد

قنادن قسم نار و باد دگر
بکونه ذه سیتن هند الحذر
یطیبه بیکبار گو متل تیر
هتهن پیو یو قصه و ن باصر
ظلم خالدن اس کرن بیشمار
حلم پهونه اکی جو بیه خنجر گذار
رفیق بیه اسه تو بیه ظلم بر صبح و دم

زنانه تسنز آیه بوزنت خیر
بناحق تو هه ماده کره هن هن ز
دیس خالدن ذور زین بزمگاه
کران شیعه منسوب انی شر و کین
بصورت زنانه بیه خوب تر
وجیهت مسندی ناز حسن و جمال
اوی مالکس سر زشمشیر تیز
گمت بوس مشتاق از جان و دل
ولی تهو گمانه ممن هند بدل
روافض کران ات چهه حجت درست
زلیس عجب و کینه جهبه تم سب پران
کمی چهامن کینه ازین کینه خواه
بغیرت هنگه شب بیره زن ایه
کمی کینه گزهیا آفتانس زلوز
ذه ردر افضن هند و چهه ای با تمیز
سوان نو بیره سین یل هلاک

تولن خالدس نشس سٹھاء شور وشر
سر راه سو دو چاره کره هن هتن
مرت گو سو چانی پوذه خوام نخواه
بخالد سو خون نحق آفرین
بسر ستنز درایه از گادحز
گمت خالدس بو بدل بدخیال
جدا گرته از تن زلیس غضب و غیز
ز عشقش گمت پای بسته بحل
چهو بیشک هتهن کره چهو تهو خلل
زنس ای ناقص و تدبیر سست
ببو بکر و خالد ملامت کران
ملامت کرن بیم باهل صف
ملامت کرن آفتابس هبیه
و نانن تسنز گرسه کینز اه قصور
نه گومت و رنت فر بنهه عبد العزیز
ز خالد قنادن تولن طمطراق

انتقام
دوان چهوک اذ انیه بوت ملاک
خصوصا سو این بوت زیر خاک
بناحق کرنه مو پیرس اکی دراه
اس ذ نفس بر نیه اجرا
قنادس و نی سمه تیه نه
ونیمت ترکیان پتهان

بیس بحکم عمر و فنت و لشکر سعا بنضم
بوزنت پوت فاروق سعد و بی با امیر
بخالد نه تیه ماده او و بتنین ودنه
اعدادن ساوی خالد بنت سنده
دین چهن لس تسلطنت
مسکنه سکی اکثر کران چنبه
زه حبیب ۶ بانه بحیات بیه

متمم تنهن ملڪ لئي آ سو
امي فتنه پيو سو ٽڙي هر اس
امير سُ لشڪر فتنه تم سربه
مدد خواه تس عمرؓ فاروق آسو
بيڪ مصلحت ۾ مشوري ۾ بيان
ستمگر جهو مالڪ نه گرهيو ڪرڻ
اوئي تيو تهين پيو ته والاعتبار
زه اڏ مالڪس تم نه تشمشير ڪئين
تيهو سو تس مناسب ڪرڻ آسو نه
جهو بهتر ڪرڻ ۾ انه معزول ڪار
بيڪمشت تم ڪُشته مالڪ ڪرڻ
نته واره مارن سو غيرا زهرس
خليفن تيو بوزت ۾ نڪ ۾ جواب
بنيا زاه سو خالڊن ڪيره تيغ
زاصحاب ڪئي رزائن گرڙه
جهه تعريف تس ڪرمتن حضرتن

تلخدم تر شروئي بدخوي آ سو
خليفن لشڪر هر عوض قصاص
ونُ ڪرنه خالي پنهن مغز سر
بخالد مقابل ڪرن شوق گوس
نقص هاي خالد انڪ ۾ بيان
يه گومت ڪرت رسم دين اورن
نقص هاي خالد ڪرن آشڪار
ڪرن ته ورن زوره اندر زمين
اَت اندر رضا ڪا نه اکها گو سنه
گرڙه بباڪ سوزن پئي ڪار زار
بنا حق ته ما دانه پروا پرن
جهو آمت عوض خونئي هن قصاص
مه گره تيهو ڪلامه اي ابن الخطابؓ
زجان ۾ جواني ته ڪهيا ون تيغ
يه فرماوه مانن ته سا ۾ ئي گرڙه
بسيف الله نا زاه ته گومت ڪيتن

65

گردو پالوان ڏنا ياده ڪم گفتگو
سو خطو جهته ترخالدن سر
ڪيوئي زن تنهن پيو پريٽ اندر
بمسجد اندر دروازن جهو تشخصال
ڪيوئي جان تنهن سيت پاتن بلال
بخلوت پرين پڪ امير زمان
حقيقت ڪرن مالڪ سر بيان
زياتا سر حال حالي ڪرن

بيان آسو نتہ متندر تيک جاءِ
يوئي سوز از دي دا دشوري
بحرين جتہ ابن زنام آوري
لکهاء تيک تدبير شرين زبان
علاء آسو زاصحابِ پيغمبر درامان
قراز صفهائي حميده سوا آسو
تمامي اندر برگزيده سوا آسو

پنجو سا وپہ سند نقرہ همائي
علاءُ بن تکهه واپو کرين سلام
زخيرالوري وارد وپہن پيام
کرين دين پنهنجو کرت ازجناب رسول
هيوُ نشہ زتکڻ لوُ نہ کوکر قبول
زبيدِ عادت پرت دو دو خاص و عام
علاءُ پنهنجي پاڙي وفتح و ظفر

٦٦

از آنجا فراغت لَبيت خوب تر
هُنهن لشڪر عڪرمہ بي شمار
تہ ٿو ٿو نزت تهت دي دا وخالد جوان
عمر از حقيقت ئيِ آگاه سين
منهنجو خبر دار ليه واره گو
ڏيُن مالڪ ابن نويرس شرير
مُسلمان نہ مُرتد سُنيمت سو آسو
اميرن ليه لوز تره جوش خبر
تحق لوکه بر خالدؓ نا مور
منهنجو هُنهن قيد داهي ڪرڪ
ولو پير محمود ده حنفي زبان
قلم ترڙه از ميل نه دل ڪرن

بطرف همامه ڙه ڪرنه ه گذر
با عداي دين ڪرزه اده ڪا رزار
بہ لشڪر گه خويش بت پيو دوان
خطا ڪا نهنہ ابن وليدس دين
مدينس اندر ڪوُن دو چاره گو
گمت آسو احڪام ردت پذير
پتو ڪاله تهو حال بہ ڪهنو بنيوش
ڪرن خوش منهنجو ڏين اي عمر
دل آزده گوُمت بيُ ما خبر
بجد وطنگا زشاهي ڪرڪ
ڪرن نزڙه ڪسير بدِ يگر بيان
صحيفہ سر و پا ز جوهر جرن

خبر وسِت پيش خسرو لشہ
سوجبہ بن نعيمہ جهونکڻ سين
زشد بن سلام ادد وين
لبالي وبيهر ڪري ابن دين
ملڪ ڏون ده ومد ڪني سمر
نعمان و لهر الکن ترحج

ذڪر دربيان ارتداد اهل بحرين و روانہ شدن علاء ابن حضري با فوج اهل اسلام و جنگ ساختن با همه گرا وشان

زاهل سير جهو منه اندر ڪتاب | مه امت محمدؐ رسالت مآب

بڪلوه مال و الڪن اترح اصحاب صح
باطراف و اکناف مفسوده اجناب ڪت لهد
روان ڪي بفسد عجاد ڏاد و باصد
بفسد سعده باد شاه سرنش نفس
سعده و الهاو ماپنان سن ه ڪوه
نغز و حشر دو و ده اڪه نباگاه سبب ڪنير
دو بهه پرچينه دن بنير مرسب

کرت نقل گو حضرت آنجناب
زبحرین بیکبار نیرت سو آ و
سٹھاه شور و شر و تهو مدنش اندر
سو منذر کمی کال یت ند ده رود
به بحرین یکبار و تهو شور و شر
دیک ید محمد رسول خدا
فرستاده حق اگر آسهی
چیه هینه اده شربت مرگ زا ه
چهو فنوس تهو مالک ملک دین
ازان فیحه گی تهنه مرتد تمام
ز دین نبی درایه یکسر نبر
علاهن یهی تحیه امیر س ق ن
سری اهل بحرین مرتد سین
علاقه ازان آ و اندر کتاب
کمت راهل بحرین بی گفتگو
اک کسنده خونه آسن نم نامور

هرت گی چو گلبرگ وا زه صحاب
کفن پار تهن در مدینه سو تا و
سو غم آسمان و زمینس اندر
غم هجر حضرت بدل هت سو مود
سین ییده سارن بدل بد خطر
یم از کفر کڈ ان براه هدا
سو جان بهرن هند جگر آسهی
بره تهو گتره هینه گلبرگ زاه
کرت بو ٹهه رحلت نزیر زمین
که مترن و مرد هر خاص و عام
کلن گیبکه عرج دلن کهیک ور
شکایت من مرتدن هنز ان
تلخ گوی بد خوی ز حد سین
چهه ادی یت اند کمت کنه صحاب
زه فرقه دو شی آسن با صد شکوه
زبا زوی قوت هم از مال و زر

ته پوءِ تن سرن تر به مغرن اندر
دیک پر جهو بشک مره پرت اکهاٹ
سين قيس محبوب پروردگار
بنو بکر سي و همه از حد سين
شقي و سعيد ذات پاکن تهرن
ازان پيش لش آسو ضد د رجگر
خرابي تره مان پو تهنز روز و شب
عداوت بمن زياده پيدا سين
کمر بسته يکبارگي گے تيار
کرت اتفاق آي بسته کمر
پس پيش آسو از وي سرافسري
سو گو مرته باکهاٹ تسنزه جايه بوڻ
تشند دين پس آسو جاري گمت
بر بحرين امه آسه تمه سرسبر
ونک کسرا هس اي شهداد گر
ونک کسرا هس اي شهداد گر

زياده سين عبد قيس اثر
کره پس نه تت پتره مره مرتداه
کرن دين و اسلام حق اختيار
زپيشينه پس مانده مرتد سين
بروز ازل پيده پس تهيو کرن
تمن هنده آسه تنکو سير
بمن آسو اسلام دينک مطلب
بمن تش بغاوت هويدا سين
بان عبد قيس از نيئي کارزار
بکبر انک سخت تر شور و شر
دوان دست دعواي پيغمبري
کمي هين نه تر نهي سنزه تر ايه بوڻ
در اطراف عالم ترد پاري گمت
بکفر آي ته دراي دينه نبر
ده امداد ساري لشکر پنن
ده امداد لشکر پنن سر سبر

کرن جمع لشکر پنهن يکدم
ته پوءِ تن سو کري سين تلخ دم
تنوري پوان جهو نسنه کاٺ درنفر
تهجو حاکم حکومت ده بحرين
قيد بدست منذر سو سردار سون
علاوه ازان پئي ڇهه لا سوار سون
همه جان بيعت بيو در امان
ظفر بيو تمن پيٺ کيو پيئي گمان

بنو بکر همراه دشمن بد رنگ
پئي جنگ مردان جنگي هنگ
پکان گي به بحرين قصد فنار
دوان موج کو پا کرسنه
خبردار زين قصه کو عبد قيس
بدگاش همت بيو رفيق و انيس
کرت پوءِ بحري زول اسباب جنگ

٦٨

ونهنت دراي بر جنگ تسلي تنگ
دوي طرف ونت لشکر مقابل سپاهي
پئي جنگ با همد گر بس تباهي
سر کر جانبين پئي جنگ عظيم
ته من سين نهين ڪي فوج لشير
دوي طرف ونت لشکر کيو در جبر
تمن کافرن پر کيو پوءِ تنگ
پکان چهون آکه کافرن ستي آب
نتيجه پئين از آنکه کافرو شکست
در اول دو تن کافرن کار ديو
مسلمان کو ني بسيا خداي پير
تمن کافرن کو ني تمه ني شکسته

ادی کن ہزمین کہتن ثی لنہ آہی
بحصن جواثا حصاری سیین
ونہ تت بہت آسہ ساری صحاب
انی ناگہان قحط پیدا سیین
ازان رو ٹہاہ تنگ لاچارہ گی
دران حال اک شخصنی شعر کہ
زہر تبرک مہ اندر کتاب
چہوہ لذت مکوت زشیر ونبات
زہر تبرک مہ اندر کتاب
الا ابلغ ابا بکر رسولا
فہل لکم الی قوم کرام
کان دماء ہم فی کل فج
توکلنا علی الرحمن انا
سومضمون لوزت خلیفن یگاہ
علا تہوہ نہ جنہ بنسل سارن اندر
نصیحت خلیفن کرکے شمار

بلایہ نشہ منز فلاس سماہی
تمہ یم زلشکر قراری سیین
منیدن وقتہ شہلس نن ز آفتاب
مسلمانن اندر ہویدا سیین
دران رہگذر کوت وادہ گی
زوکہ تراوہتن وروارہ مدد
بیمارس شفا مردس آب حیات
بیمارس شفا مردس آب حیات
تم ابیات ان یم وینت گی صحاب
وفتیان المدینۃ اجمعینا
تعود فی جواثا محصرینا
شعاع الشمس تغشی الناظرینا
وجدنا النصر للمتوکلینا
کرن جمع یکبار ساری سپاہ
روانہ کرن ہتنہ راہ سفر
قوی پشت تہوز لوپی کا رزار

مُدا هتو کهه کرئوي وداع پا نوان
عُلا يه ازان حال واقف سيئن
ڏيوهس نظاهر ڇهو سارن مرن
پگاه آفتابه کهست بام تا م
مه زندگاني گڙه کو ٿيهن
علا آسو بيشک نه اهل يقين
کرک ڏه لهي تم زحد شمار
گڙه چاره سائوي خداوند پاک
رضا ڏه زئوي بر قضائي خدا
هٽو پٽ مه بالکل گهٽو مه زدين
کمر بسته نيرن گڙه بيد رنگ
مه اميد از لطف يزدان پاک
سنگه نه منگه ميون رب المجيب
غمک شب وُ براوه يا مت بيگاه
پهوکياه غم مرلومه درين اضطراب
صبح بام فلو پرصحابه لو ممانانه

خدا اينگاه روز نه بار زانُ
يه کياه سو ذگريه صحابن دينُ
نگشن چو گلبرگ گو يا هرن
لسه گڙه مندرن بيتهه شام
يو هي گيه قيامت کمه تلنه بن
توکل کرت بر جهان آفرين
بريو غم مه هنز گزهو لو دلقرار
چهه اميد سپيد نه هر گز هلاک
چهو بهتر مين يم زاهل هدُا
وڏهو وت بنام جهان آفرين
مقابل با عداي دين هر جنگ
چهه بيشک ازين خوف گڙه نه هلاک
عطا گڙه اسه فرحنا عنقريب
کهست آنه خورشيد فتح فلاح
کره يو توه کمر بسته راه صواب
تهوت برزمين بهر عجز و نياز

ڏمير خاص و عوام صحب کرام
بله از دعُا سيند فلک تمام
کران آسک مين اهل صلوٰة
عُلا زان بلاو منگاني نجات
بادري سپاهن شکباري کرک
اهه تيه عجز و زاري کرک
عمو و عنو ذ الرحمن کيوي
منگن تيه کهه ذات کريمن کيوي

نظر کمه کهه هر سو زخيمان تنه
عجايب چهو کياه گرتيو ليتهن نظر
پيکان آب ڏوي لونگک دزان ريگذار
زوتان ڏر شهوار شب مختيار
يان آب سار پيو شنابي کرک
زبس تشنگي اضطرابي کرک
ازان آب يکبار سيراب گي

ته ازان تشنگي سخت تيبا بابي
وضو بار ڏي گڙه عُلا ڏرک
ادا اڪسکيو کرته فلا سيک
ونه وقنا کري کرته نوارسو
شب بار شب سنه گنست دوارسو

دي بابير او مت ان بدر سر
تيهن يا ڏي صحابن وطرب
زيت آن صحابه بيتين کسب
ديان گهه حاليه سر ايان ڏي کم
کمه نست ساليه سيبا ڏيان ڏي کم
دليان ته باسه ماي پيا ڏي اخفو ڏور
وليت ديااي سپين يلا اخفو ڏور
سعي ملک ديااي نيشين ميران زبان
منياه دوان نيشين بيان
منجاب گهه لوبي بيران بيان

گرتہ ہو فریتھن تتھ پتن آڈ بوٹھ
بکیبا ژگی الو کھ دو شوی شتاب
ازان جوی گومُت ودیھک آب بگم
از انجملہ منجابنی بر زبان
سُوی ناگ یت آب جاری سپُن
ولیکن گمُت خشک یکبار چھو
تہ بوزنت دُس بوہر یرن جواب
ایوان بوسن ین راہ بو بیگاوگاہ
تہ بوزنت سو منجاب حیران سپن
مہ اڈو تہ انک فریتھن زین خیال
کہ آیا سُو چھا آب آب جہان
سپُن وُن مہ معلوم غیر از خطا
تتھ یاٹھ یتھہ تہ نیتھ حضرت حقن
بہ تتھ شکر ایزد کرت گفتگو
کمر بستہ وتھ دراے عین شیر نر
تلک بحث سا یہ بوز آب نے لال

تہ تر آسو نتہ ماسہ خوب ڈبوٹھ
و چھوک گومُت نالہ خالی ز آب
تہ زن والیو مُت ناگہ اسازن ترُم
انن بو ہر برس نشہ دربان
جو بوتہ کھیو منز ژ و پاری سپن
زبن تتھ نگی آب نادار چھو
ازین راہ مہ ذاہ وچھمتن بوتہ آب
یتھو ہو آیہ چشماہ مہ ڈیتھمنہ زاہ
تہ شیرین زبان بو ہر برس ودین
ستر گی کرہ بوز آب زلال
ویا من و سلوی وتھوو ز آسمان
خداین کراسہ من و سلوی عطا
کلیم اللہس سو نہ سلوی و من
گراہ اک قرار کرت رو برو
یتھن پی بہ لشکرہ زور ور
جہلک تنگ دلک تہ لوکھ وہم و خیال

۱۷

ازان بعد پونک بئی کارزار
پہ بدر و احد اکیم دوم ۱۰۶
ہمن بند خوتہ توبہ پودن حزا
الہی بر کرم یہ غفور و رحیم
اجہ تو توبہ حزا او خدای کریم
تمو از تحفظ سخن گنج و لعب
کرو توبہ رضائی آئی طلب

سلاح و کمر بستہ ساری تیار
ون پیدہ پوی جنگ با اعدای دین
چہیم دوی کش بد ضلالت کمین
پہ امید کافہ کر گرہ شو مبتلا
غمس منزہ یا بستہ اندر بلا
الکہا از ذو سائک لشکر بپ
پین اینہادہ پیش کیں علا
کرن عرض دیتو چہ جابا دگر

کمر بستہ ہو وڈن تو ہہ گڑہ تیار
مگر بیات کڑہ گڈہ ہمن پٹ پہوک
پیر انگہ توہ آئیو کڈٹ سر بسر
علاء ن سوی دشمن کینہ توز
اوی خیطرہ ہنہ ہہ آئیو خبر
کمر بستہ وڈن صحابہ تیار
تیہن ہیو سو جاسوس آئی خبر
کڈٹ انکہ قیدی لاٹ ون کہو
خبر ہوہن آی تیرت تمام
سلاح بستہ یکبار چون شیر نر
سر از تن کرت گیک یکدم جدا
اتہس کیت منہن جاین زان حرز گاہ
دار روم بیت ڈایہ قلعس اندر
پہ بیت ہو وکافرن از مال و زر
فتح لبتہ ہلیہ گی بر اعدای دین
ہمن بندین نش علاء و برو

بکفار بحرین بئی کارزار
کرت مارہ آوارہ کہ تہن ہموک
بکفار لڈ تہن کہمو کیا چہوڈر
سخندان ہنہ یا زجاسوس سوز
چہہ کت جایہ وزت تمہ شیر نر
چہہ ترقت فرصت بئی کارزار
وڈنت گوسوئی علا سر بسر
کفاران شبخون گردن ہو
تہن پی یہ لشکر کہ ذوالکرام
شبانہ تہن پی کفاران اندر
نہ زن گوکہ نازل سو غضب خدا
زلت آی کیتاہ بنت رو سیاہ
زندی گوئیا بیٹہ قبرن اندر
صحابو نہ آنک تلت ننر بسر
پرک حمد بےحد بجان آفرین
کرنہ بہو ٹیت زین غلط گفتگو

تھن پي ستھن نام پروردگار
سو دريا وچھينت نخيرہ صحاب گي
دوھس نہ اکس را ڪنت تار آسو
علا وچھتہ حالِ ملا تنگ گو
ڏيونگ خداوند باري کرہ
ڏيہ تار پاني ايہ بر کرم
توکل علي اللہ کريت سر بسر
ھتھن اشتر و اسپ و خر بار بر
بيکبارہ گي وتھہ صحابہ تمام
زبس لطف و فضل خداوندگار
بقولِ دگر آب کمتر سين
گمندو تھڏنہ پائي شتر ترسين
بدا اين يکبار و تھو شور و شر
ترم کرکہ يکبار فوجين تمام
کمر بستہ محکم کريت وتھہ دراي
دو شي طرفہ يامت سين رو برو

لب آب دريا پياد و سوار
چو سيماب اندر وتب و تاب پي
نخشکي يکن پيادہ نہ وار آسو
گلابس بنت زعفران رنگ گو
ينن فيض عامہ جاري کرہ
چھو عادت مسن بر غريبان رحم
وسوہ ابس اندر بلا خوف و ڈر
بھمت دليرانہ بستہ کمر
ترنت تارہ گي وارہ ہر خاص و عام
سلامت تھن پي ٻري برکنار
بحکم خدا خشک اکثر سين
گذرگرتھہ يکدم دلاور سين
جہ عربي ہمت تيو تھن نہ ہدہ گر
خبر گيہ نبرداي از خاص و عام
مقابل ٹشيران عربي سپاہي
انتھہ ہتو کھہ ملوت بلا گفتگو

٧٣

نقارہ ٹُلان آسو شور فلک
مدنیک شتر اندران تر کنا ز
بدارین تنہہ تو شور و غوغا سیئن
سخن مختصر بعد جنگ دراز
زگرزہ ستان گہ ز تیغ و تبر
زبس خون آن لشکر دشمنان
قیامت بپا کافرن ن گیہ
ازان سرخئی خون زمین لعل گون
زاللہ اکبر سیئن شور و شر
پتو رُو دپس ماندہ در حربگاہ
غنیمت ٹُلت تم ہتن ہمرکاب
شتہ ساس چہ ت سوارس زطوبان ز ر
پیادہ بیمہ آس درکار زار
بہ تحریر یکبارہ گی گزهنہ ڑای
ظفر لبنہ بر کافران کمین
علاو ننتہ یکبارُ بسنہ کمر

وَسان آسہ گویا کہ غیبی ملک
پران آسہ بر خون اعدا نماز
عضب کافرن پٹ ہُو بیدا سیئن
مظفر سیئن لشکر پاکباز
تمامن ز ٹلک جے لو سارن جگر
یدارن سیئن جوی خو نہاروان
کنونی آب شبنم جیو طوفان ریہ
سیئن تہہ تو نیکان آسو دریای خون
کنن زر تہہن کافرن پھٹو کمر
لُکٹ شر ز نانہ بجال نباہ
نتہن گیگہ لشکر سپاہی صحاب
حصہ آوہ قصہ سیئن مختصر
بقسمت ندہ ساس آک اندر شمار
ز دارین ہت نام پاک خدای
خوشی سان تہہ بیٹھ اصحاب دین
ہتہن دے راد لشکر بصد خشم و فر

اڏن ھیم ھیو ماتوی ھن دوان
زبن خوف جان ھیم ازھیم راہ
جماعتاہ پیہ یت بہ پیشیں علا
بجدؔ قطیفو بدارہ ڈلیت
یت ھیم رُود زندہ دران کارزار
ونگ وتش ھنن حال از چشم تر
سو آسو منذر دلاور جوان
سرن مرندن حکمران آسو
سُونا آسوس منذر زور ور
زدل ظلمت کفر تم دور کر
ازان دین باطل پشیمان سین
بیہ آمتن وچھومہ اندر کتاب
وتہ پٹ بہت آسو اکرا ھباہ
امی دو بہ بکران مسلمان سین
ڈٹن لوبہ کفر کہ مقراض دین
اکھاینت ہمتس پیو مقابل برو

مسلمان پہلوان لدن جبلخان
رنگ ینت بمیدان جبعہ پناہ
ازان دشت وحشت زکر تیلا
سُھاہ کے تہن خاک حسرت ملت
تموسر سبر کہ یکبار قرار
نہ گو مُنت یہ در معرکہ سر بسر
قو یدست زور آور و پہلوان
کرت مشرکن سینت یکسان آسو
یہ منذر مس کو نجو مُند لسیر
ڈگ ٹکو دفع لونسی سُور کر
بصدق و ارادت مسلمان سین
لیت گی بلہ فتح و نصرت صحاب رض
ولت از سر و پای کفر کب
منور بانور ایمان سین
بہ توحید جان بخش جان آفرین
ز پیشینہ لو کرتہ کہنہ گفتگو

سو نکن چھوانده غریبی یمت — به تحصیل تعظیم نیرت گمت

چو یعقوب چھوس بو کران انتظار — ته آسیا سو یوسف ڏٺن در کنار

فرس ماج افده کرس جه تمی — گد القمه جو بو کرس سهه تمی

دلن امیّد چھیم چاپان ای کرد گار — بطاها سو یایین مه ماوم دو بار

بصحت في سلامت هین یت گره — نمو چشموی بھی سوا اثم بره

بگلخن لگت چھوس چو گلبرگ تره — چو سنین نو میدان گو فس اندر

مه همسایه اندیک چھه یم تم تمام — اذ اچھیم دوان رات ده صبح و شام

کنهن هنر رفاقت مه اتان چھنه — اتی بو زاتھنی هندوی یکیا و نه

بو هرگاه که مسکین في نادار چھوس — بفانی سر عاجز و زار چھوس

صبر میون پانی کرک خسته حال — ز بر دستی هند چھو منه اکن مجال

مه امیّد بد چھیم زیر و ردگار — دیم سوی تسلّی ایم می بکار

بو یم پیدا کرنس روزی دیم — مه سوی فراده تر چھیم ته تتمه مه کم

ذکر در بیان ردّت اهل عمّان في مهره و مقاتله نمودن حذیفه بن محصن خمیری في عرفجه بارقی و عکرمه ابی جهل با انها میگوید

بصحت چھو مت بلا شبه و شین — امام رسل سیّد المرسلین

ازین دار فانی بدار البقا
پین جلوه گر بیه باذن خدا
کفر کار فرو کرد خدّ گذر
هر طرف کلمه مرتدو کڏ بر
کر کشید این فراز خدا مو
کمی کال تن حال نیمت الحمد
لقیط ابن مالک لا واو آسیو
سرن مرتدن بند سو سرکر آسیو
جمع فوج تم کرد شیطانن
طمعدار تخریز عمّانیان
جلندی لقب اسو تس شهر
بفندی فندن مرز نها نامور

جلندی ی امیت بیت نفندو شهر
کمن جمع کیه خلایق تمام
غطره متحمل خاص و عام
عمّان سنز شهر ...
فرن سرن بنا وان ...
سوی سلف مزنینن سبب
جعفر و عبد ...
... ان ابی مرح ... نقیب
... عاص ... صدیق ...

بکیار ژلہ دوشی سر گرہ
کوہا اک ستھاہ آسو بالا بلند
بہان یت تُمت لوُنہ کانہ جانوہ
روانہ کرک قاصد اہ اکھ دوان
ہر وی قاصدس ست خلیفس وُنن
پیہ عثمان جہرہ وُ شہر یمن
جہہ مرتد گمت سر لسرہ اہل کین
اَدی کرِ ن وُنتہ آی ای نامولہ
وُنہ عکرمہ آسو با صد شکوہ
زجنگ مسیلم سو عالی گہر
ابوبکر صدیقہ لکھوسہ تام
مہ سوُزم خذیفہ بیہ عرفجہ
ہتھن فوج ساری لا ورجوان
تعمان در مہرہ شہر یمن
کرِن باغ دین تازہ چون نو بہار
بطرف بماہ ژہ بستہ کمر

یمو فرنہ امسی یمو روبرو
ژلِت گی تتوی از لقیط ترند
تتوی بیٹ بیت ہردو نیکو سیر
بہ شیرب بہ پیش خلیفہ روان
بغیرت سو سردار عالی ان
گمت سخت مشرک لشکر کہن
حلہ دشمن بہم نہ اسلام دین
بمشرہ روانہ کرِن ژِ ہ تر
بنی پت خلیفس نشہ روبرو
بہت آسو فارغ بفتح و ظفر
خبردار گرہ اے بتی نیک نام
سوئی شہر مہروی نا یو گجہ
اکہ کندہ خونہ شیر نر پہلوان
چو بلبل اژن تم چمن در چمن
مرِن کعفر کی شیرہ بے شمار
دوان گرہ ستھن لشکرہ با ظفر

بعثمان گر هئت نو دو تر بي صحابةؓ
بفضل الٰهي دران كار زار
سين بايام فارغ ز جنگ و جدل
پر كر حمد سجده به پروردگار
خليفه سين خوش فتحياب گي
الٰهي شهداي اصحاب بين
بمجموع حنفي برحمت نگر
بنو ر د گشش ته ياري كرم
بن يحيٰ مظفر كرن خوار تر
ز اهل جاهل بنيوت و جهوم
بتر قران و حديث جهو مرمت گران

بپك تر كنا ز سين كامياب
مظفر سين يار صحب كبار
اينت مرتدو كافرن تيرو دل
درود و بشاه رسل بي شمار
معزز بنت يار و اصحاب
بقرآن و هم سيد المرسلين
بهر وقت شب و روز شام و سحر
بهر وقت غم غمگساري كرم
لحذ منز سوا دن نه پادون نهر
وڏهي چشمه آسن انبو و جهوم
تمام اولياء ن هٿن سن پيران

ذكر ارتداد قبيله كنده و اهل حضرموت و يمن و مقاتل بودن
زياد بن لبيد و عكرمه و مهاجر بن ابي امية و با آنها ظفر يافتن

بصحت جهو وارد سن مت چنين
نره صاحب كران بي حكومت گري
زياد اكسوس آسو ابن وليد

در آخر سنين سيد المرسلين
تا بئين ستو ر دين پرو ري
دلاور پهلوان نهايت شديد

زر اه هدايت سنري و ديين
اوي كن زياد سعاد مايه
گويه آماده جنگ بر ارتداد
كرن جمع يكبار لشكر تمام
پئي جنگ يا كافران ليام
بخاطر گمانه يين نس محال
كرن مرتدن سين جنگ جدال
هن هر دو چهن لشكر بي شمار

كري تر ك دين سخت مرتدين سين
پٽ پيده كفر و شر كيا بجي
پس ز انتقال خاتم الانبياء
نو صعاد اندين راهنما
مهاجر كنده كرن پيشوا
عكاشه سكارنك بجاي كرن
زهر حضرموت والي كرن

٧٨

دلاور نهنگان بنگي سوار
بيكبار گي در اوسر اهر
خليفه سن شهر يهو يهو و بيره
وٽن سر كار شرح و ره
متقابل شيرين فريبان گفتگو
متقابل پير بريو نقصه تمام

خليفه جمع لشكر صحب كبار
كرن جمع دلاور جوان
زنو مر مهاجر دلاور پهلوان
سين جمع بلا لشكر شمار
انصار يانخ و دو در لشكر
دنيه گن جهو بران ٿي نڪا رزار
منصر كرن ان صحابي دو نشان
پرو تن كماسني اروا جي لاك
وٽن باري ڏنار لار ي روس
كمان تيغ خنجر و تير و كمان

زيادا ازسر و پا بجوهر جرن
روانه ڪرن لشڪر صف شڪن
پکان وات بيه لشڪر بيشمار
باعداي دين بسته ڪرتهن ڪمر
دستهاٿ ڪال تامت ڪران جنگ آس
ده سو ڪانه مظفر دران حربگاه
اگرچه ڪران آس تيزي بجنگ
نه ڪرده طاقت تن ڪرستيز
يوهي شه وشر وتهو در عالم زو ڪو
اميرن نه بيه لوز ثره هش خبر
پين فوج پس آسو تس هر ڪاب
بيه بهت جهاجر سو لهي ڪرن
پکان گي بيه هردو ذوالاقندا
زيادن بيه زياده لشڪر وجهن
اڳي بيت سري نم بيکجا سماي
باعداي دين سخت تر ڪرکه جنگ

سرس فوجي پيٽ سوه افسر ڪرن
بکنده حضرموت شهر مين
بآن شهرها ازيئي ڪارزار
ڪران جنگ بي هر يڪي شيرنر
دو شي طرفه کو هنه ليوان تنگ آس
سين نه چهوراوي دپان چيندگاه
مگر گو لگان ات نهايت درنگ
نه ڪانه راي صلح ونه ياي اميد
پس وپس چپه است تنهه اووپور
روانه ڪرن عڪرمه شيرنر
سري زور و رجا بجا فتحياب
بصد حرمت وحشم جاهي ڪرن
نهکان وانه در حلقه ڪارزار
خست بر سر زين اشتر وچهن
هتهن فوج گويا ڪه فرخ همای
انگ گبر ڪافر به تير و تفنگ

٧٩

اتگ ئے و د تفاوت بین پان نهنگ
زیادن ازان لعلش کن وین
وان ره گره مک چاره لا چاره زان
نه یله شعش بو د خیره سین
که آیا تو هیه و دشی در گمان
بین سر جدا کره بو از تیغ تیز
ات اند رگوان چهوس لے افسوس سخت
کرت حیا بهین گفتگوے شما ب
ست هت آسه بسته گمن بید ریغ
بت اشعث کرک بسته اندر زمان
امیرس پیه یا مهتش کن نظر
پرن احمد محمد به پروردگار
ته بو زت سو اشعث سین خسته دل
خلیفس نش بت زاره یاره کرن
سگ د تهندوی لو چهوس بیگمان
بچهوس مرحبا بین مردان دین

تنهه تنهه چهو و یه بهان از پلنگ
ته سپه ڈری اته بت آسو منشا بین
زنه بت جهیه بیم بسته در چیلخان
بدریای غم کوت ایره کسین
نه کیاه قیدین سین هتنه امان
بین کره سفارش و بین ر ستخیز
به کیتاه بو زانش تو هیه تیره بخت
دا آخر توک بسند اندر حصار
زیادن اغن سر بریه تیغ
خلیفس نشه کرکه بکدم روان
به نخچر گمت بسته تهو شیرنر
تنهو تنهو مرد مرتد سین بیه بار
چه خربسته گویا که گوز بر گل
بشیرن تی بان قاره واره کرن
بدت آسه تو هیه تش کلدت چیلخان
هیه داغ فرمانبری بر جبین

دُچھت چال تمسنز خلیفن محال
بعفو خط تم سرفراز کرُ
کرُن در گذر از سرچون او
رہا کرنہ بیندی تسندِ سر بسر
مُسلمان ییپن ز اہل صدق و یقین
کرن بندگی تم ہترن بے شمار
تھوُن پای محکم در اسلام دین
مدینس اندر ییوٹھ کرہ تھن قرار
چو خورشیدہ تس لدی پُر نور اسو
قرابت بصدیق تس سپزہ پوُر
لبُن تمہ قوت زدین رسول ؐ
قحافس کنی کور سبہ مثل حُور
اُمِ فروہ اسم مشہور اسو
بعقد نکاح اشعث نیکنام
ابو بکر صدیق یثر عنہ تمہ
زبطن امِ فروہٖ خوش سیر

شہاہ زانُن آتُن سُو اللہ قتال
زمہر و وفا کوُت ممتاز کرُ
وحی آو فلیعفوا ولیصفحوا
کوہا پیوک غمکوی دستان تیھر
زہا دین محکم زہاک عز و کین
سر دمبدم نام پروردگار
بگردن ہتن طوق شرع متین
بدین نبی ؐ محکم و استوار
سوُیُن منز گمُت حوصلہ پوُر آسو
زِ ل بل سپندتس دُور کعر کی قصور
بدا مادی کراده قحافن قبول
باشعث سُپُرده کرن بی قصوُر
زحسن مہ ملکس تیٖرہ ہران نور آسو
سُپُرده کرُن از لبو اختتام
ازان ییس ییپن اشعث باتیر
تولد ییپن ترور نورا لبصر

فصل در بیان [illegible] کردن حضرت علی رضی اللہ عنہ با حضرت ابا بکر صدیق رض بعد از وفات حضرت فاطمہ رض

روایت کران ییتھ اہل سیر
کہ آن ابوالحسن حیدر نامور

دپان پُدیم فاطمہؓ اذن عام
اثہ ورنہ غیرت گڑہُن جیوم روا
عرضداشت صدیق کرنمہ قبول
نرہراءؓ امیرن شیرین زبان
رضامندی حق جہیہ بہتر کرن
تو ہہ نسبت یم کرمہ وارقع قصور
تہ بوُزنت دیک فاطمہؓ در جواب
ثہ نہ بخش مہ اے رفیق رسولؐ
بخشش دوستی ثیر رضامندگی
زفصل الخطاب آمنن درکتاب
ہمازن گیبہ نیرہتن از نفس
تن پاک تہندوی بلیہ رجناز
بفرمودہ حیدر نیک خواہ
شبانہ سو مہتاب فرخندہ فر
غلط گو جو دُرّ عدن رصدف
روایت کران بیہ جیہہ اہل لقا

زبس فرحت ودلخوشئ تمام
ہلہ کرڈلہ نا اذن عاش جوا
ان لودبرو یار غار رسولؐ
بحلم وادب انونہ اندر بیان
پس وپیش سارن جہوآخر مرن
نہ بخشوم للّٰہ مرد پد وحضور
مہ بخشوی بخشنی خدا بڈ ثواب
دوطرفہ رضامندی آیہ قبول
سرخرو فرحیاب خورسندگی
زوُنیا بلیہ زوجہ بوترابؓ
بحوران جنت سین ہمنفس
تھوک نہ برک یار غارن نماز
نماز جنازس سین پیشوا
پیہ کوتہن گیہ دفن در قبر
ننہ سبیٹ ونا نہ برج شرف
گیبہ فاطمہؓ پل بدار البقا

نبی صاحبن نم دوہم یار نبی
کرت گفتگو شیر جبار نبی
وہنت گرہن پیو پیک علیؓ
خبر بوُزہن عاشق از خو تندلی
کریا ہمین دبرو گفت گو
کیو نبیؐ تن نگاہ انیرہ ای نیکخو
ولی خدا ابن علیؓ حیدر ان
خبر کرہ صدیقؓ شیر زمان

بر حضرت عائشہ دربیان
این پیہو کلامہ شیرین زبان
گھمی بس مہ تا آخر بیعت سین
ونکی تمام پہنونہ پیو نوہ طلس
مہ پاک ہنہ نفع سود دل
خلیفہ بنن گرم مشکل ہمند
خوشی مہ کہت پیدگیہ بیشمار

بيه عذرنا خير سعيت ونن نبن
علي صاحبن ٻيو وجوه سڪنه نبن ترت
بيدن وعظ از حد نصاحت ڪري ترت
زني و بعد ودواخ سينه ساران ابن
بمنبر ادا ڪرنه جمع سبد ناموا سڪه
ڪهڻن ٻيه نه زحيد ٻيه پروردگار
ازان بعد لعنت بهي بي شمار
پيرانگه صحابن ڪماڻن ونن
ٻڌو وصادق ڪلاسن

تهو ڏٺو زالن زحد شمار
يمن هٿه سيمنت ره چهوڪ يار غار

عنيفقن گڏ ٿاهان بيه وشي حشمه تيز
کرت گوش اوصاف خير البشر

پس انگه وڌن باعلي مرتضيٰ
متن ياد قسم نبي مصطفيٰ

دلس منز مه جهوم حبِ آلِ رسولؐ
زاولاد وجا داد در دل قبول

سري جهيم ازجان وتن ٿيڙه عزيز
زاولاد و اموال جا داد نيزه

ازهين گونه تنن تيءِ دلاسا کرن
کلاماه بصلح و مواسا کرن

عذر خواهي تنن تس کمن بي شمار
تنهو بتهو خوش سٺا سيا شبر جبار

بهر حال وشوي رضامندگي
بهم گفتگو کره نه خورسندگي

وٽس جيڏهن اي ابل وَ دا لعقول
بمسجد کره چان بيعت قبول

اٿه وس کره تهن وشي وَ تهنه دراي
هتهن کهه صحابه بمسجد سڀاي

تهن ٻٽيه در مسجد مصطفيٰ
علي صاحبن کرسه عذس وفا

نتران دست بيعت بصدق و يقين
زصديق کهر هزار آفرين

خليفن ز بعد ادائي نماز
دعا منگ بمولي بعجز و نياز

ازان بعد وتهو عاقل نامور
بمنبر کيست بيهو ٺه با حشم وقر

اداکرنه گڏه حمد پروردگار
چهوين خالق و رازق بي شمار

درود ه بيه پڙنه بر مصطفيٰ
فضائل اداکرنه از مرتضيٰ

سڀهار روصادو نيڪ جي
ٻيه حدو صديق نيڪ
بلا نسک جو صديق ازين
بتصديق ازان اسن ڪرنه
بيه جو ٻاده بتيڪ نه بابن ڪرنه
تن افسران هٿه سوار اين
سن افضا وصنا منسد بين
نجي ٻاهه اوصا

صحابه خبر وار ساري ڪرن
خصوصاً بي بي يار غار رسولؐ
وفادار و همغمگسار رسولؐ
ادي ڪن ٿهو ناو ڪرس عتيق
ٻوي ڪن ڏوي سوهتندي لقب
خبر ساري تهوا ٻيو درجهان
تهين مل تهيو وڏو ڪرسن عليمرتضيٰ
وتهين ڏکي دنت حجره

علي وابوبڪر تهو خورسندگي
ازان انذر صحابه رضامندگي
وڪرياده بعد از وفات رسولؐ
اول از سڪ انتقال رسولؐ
ڪرن دست بيعت بيار دوگي
بصديق ساران صحابن اندر
ٺهه در تهه تعذ ابن

آلہی بسردار دین جلی
بہ شبیر و شبر بنام بتول رضہ
کرم در گذر بیہ ز جرم و خطا
مظفر ظفریاب زاہ مہ کرن
چھہ منگمہ بمعراج سردار دین

بیوبکر و فاروق و عثمان و علی رضہ
کرم خیر دنیا و عقبی حصول
پتھولا کہ ایمان کامل عطا
لنشہ لذ ندگیہ خونہ چھہ اولی مرن
لسن مہ آلہی ورسن ذر زمین

ذکر جمع کرن قرآن مجید بحکم حضرت خلیفہ امیر المومنین ابابکر صدیق رضہ وسبب آن

امی ورہہ از حکم شاہ زمان
سبن اوتہ نمکی ذرہ از گوش سر
فراموش تس لو گمت ناگہان
صحابہ ت وارہ پرسش کرن
سرلو دلہ اسہ یاد ہرگز چھہ نہ
زصحاب کسی زنش وارہ آسو
ولیکن بجنگ یمامہ شہید
نہ بوزت عمر گو خلیفس نشہ
ون کیفیت تس تمچ سر بسر

سپن جمع آیات سورہ قران
د دہہ کہ بہت آسو حضرت عمر رضہ
آگاہ زانہ آیات وحی قران
تمہ آیچی سخت کوشش کرن
ولیکن چھہ اسہ وارہ پیو گمت کنہ
مشت نہ گمت چارہ لا چارہ اوس
چھہ گومت برضوان سع مرد سعید
سخنو زنہ مگہ کس شریفس نشہ
یمہ آیچی بوینہ کینہ خبر

انہ کرنس یہ نہ اذن خیر الورا
ونس یو کرانہ طاقت ذرا
تہ جمع سپد یو بکر نی کرابا
ون کرم حکم پیٹھ وزن کلام خدا
شہادت لبمت گو بلا دریغ
بجنگ یمامہ سو والا گہر
سو گومت قدم تت بدار القرار
ون پیٹھ سوکن دای یار غار

ہمنوزاہ تہ فرماونہ ای خیر الورا
مہ کن زاہ کلام خدا جمع کر
تہ بوزت یہ فاروق عاجز سپن
چھہ الحق نگرتس عنقص دپن
کرن جمع قرآن چھہ پیٹھ خوب تس
یرہ پیٹھ ہر کاہ بت شام سحر
بیہ عمر نی زیادہ تکرار کر

عنقص زنہ و بیت اقرار کر
بدل و جان کوشش کرن نت اندر
صحابہ سپن سپن حضرت عمر
کلک بلس لدن ابن ثابت انس
جمع کس کلام خدا اتہ رہ
دیکھ کرن زنہ انس زر دہ

[illegible]

زفاروق یلہٕ بوٗز پارہ کلام
یمس شیٚم آیات موجود آس
اَڈن سوٗرہ بی یا دانہٕ ہِن
اَڈن آسہٕ بر سنگ تہٕ چوب سفال
یمن شس یہٕ بوزان تہٕ نظم سر بسر
لِکھان آسہٕ تِم آیہ صحبِ کرام
دپان آسہٕ زیٚد ستو دۄ خصال
تہٕ گوہر گژھی عمرؓ و یار غار
تہٕ آسوم سیٚٹھاہ زٕ بغیر از گمان
ونان بیہٕ چھُہ شاہِ ولایت حنین
عطا حضرت حق کرِس اَتھ جزا
بادا آبن سیت حضرت عمرؓ
سۄ تھاون اَسہٕ نعمتاہ پایدار
طوالت دِژ منہٕ نظم مختصر
چھُہ عنوانہٕ کمہٕ جمع گو مُرتبِ قرآن
خبر دار چھُہ یتھ نواز حد ڈلک

سپن خوش تہٕ بیک گو یہٕ رُت انتظام
زِ قرآن از وحی معبود آس
جُدا آیہ آیہ زٕ لِتھ بعضیٚن
لِکھٕہٕ خاصہ آیات ایزد تعال
بصدیقِ عادل تہٕ حضرت عمرؓ
زٕ زن تَتھ تہٕ ہِن ال شہادت تمام
کہ لو کلفوا نقل الجبال
قرآن کوہ کرن دپہ ہیٚم لوٗہ یار
زٕ تکلیفِ دِشوار جمع القرآن
چھُہ بوبکر از اعظم المسلمین
بہشتن اندر چھا وہ اناوس فزا
کرِن جمع قرآن ہتنک سر بسر
سزاوار چھُہ کُہ رحمتِ کردگار
چھُہ درُست پاٹھہٕ مقنع جملس اندر
یمکو شانہٕ تیر نہٕ چھُہ دِلس تہٕ جان
شبہ یاکس منز چھُہ شیعہ گلک

دپنہٕ پارہ یہٕ پیٚم چھُہ حفاظت بتنبیہ ہمت
نقصان با منت کینہ یہ شر کلام بر حق
منزہ زِ عیب تہٕ نقصان تعبیر اند ب ہصولن
زٕ نقصان تہٕ بیٚی چھُہ اَتھ فیہ فکعد ن
حطاب یتھ ماتیٚر مفتی چھُہ پانی الکعبہ الحجیب
زٕ نقصان بیٚی چھُہ حفاظت الحجیب
الا عاقلا داد وری یہ بیٚب
نقصان تباہ جان وزی یہ
نقصان بیٚرن بیٚرن یہ
بہ داب الگاہ آدہ زان سہل مر
شیٚوالکہ آدہ زان یہ وان یہ
اکری تہٕ بیٚہ بیٚی آدہ وان برن
یعنی جلا وقت تلاوت کرن
نقصان یار پیدا یت کرن

زوال تہٕ فخ شرح شکایت کریم
پھی آنہٕ پھی آسہٕ تہٕ تریچ خبر
پھی آنہٕ دم تاج ایمان بسر
پھی آنہٕ پھی آسہٕ تہٕ تریچ خبر
پھی آنہٕ دم تاج ایمان بسر
ذکر فاروق بیع سال دوم از خلافت
حضرت صدیقؓ کہ سوال
دوازدہم از ہجرت وفتن
فتح اسلام بجانب عراق برای جنگ
با کافران مرتدان وفتح یافتن
در بعضی بلاد
نزتہٕ ہن پھی قلم تُرکو
چھُہ طاقت کرہ اگر دپہ کو
پیٚہ کو ڈتھہٕ بہ دورگو
ہر طرف اسلام کو وی اوز پو

گران یاد یاد آوری داستان
که از هجرتِ خاص خیر البشر
مثنیٰ بنی حارثه پهلوان
تهی قوم کوئی خاصه سرفراز آسو
دلیر و هنرمند فرزانه تر
ڈوهه که تهین پیوه پیش امیر رض
ڈهکین جهوه شهود اند اسیر
بصدق و یقین دین کرمت قبول
بهر حال بیت تهم امیرس وَن
جهوه کار طوک عجم خصم گمت
اجازت مه دم گژه لشکر تهین
انگ ننگ و رجنگ گا لک لیے مول
سری شهر در زیر فرمان انگ
مگر عرض جهوه شرط مانن گژه
لوجیه زیر فرمان انگ شهریاله
بمن هند لوتهاون گژه شهریاله

انان برزبان شکر رُت بیان
گمت یه وره آسه بیت منتظر
لو از قوم پاکیزه شیبانیان
حکمران نکوای هوشیار آسو
برزور آوری سخت از شیر نر
مُسلمان سین کوُت فرمان پذیر
تهم ایمان اِن قوم بیت سر بسر
تو مه یا دینم و ره پیش رسول
بمن راست گو خوشضمیر و فن
خراب و پریشان بریم گمت
بکو فیرمس منز بمک سهه تکهین
تبیر و تفنگ کرد مه زیاده طول
مسلمان سبی راه ایمان انگ
بصدق و یقین عرض مانن گژه
دلاد آور شیرزن عهده دار
حکمران صبح شام لوئے قت کا

نه پوزت سري جمع ڪفار گي
مثني لمر دانگي گو تيار
يله يار غارن سو پيغام پوز
سوابن وليد خالد نامور
جهه لشڪر لکهان آه سون ملڪ گير
وليکن جهه بعضي لکهان در سير
ونه آسو روزت لقصد حشم وجاه
خليفن لکهوس خط که اي شير نر
سوئي حيره و فارس کو فه تيز
ازان بعد سوئي عراق وعجم
زه کردنه دزنگي يه کاغذ پرت
ظفر باب سپکر دزنگي سوا
بتدبير تسخير کر زک تمام
پس انگه خليفن قلم قول تلن
لبو سوئي مثني لکهون زو دنر
مه خالد زه سوزي لجاه وحشم

پئي جنگ آماده يکبار گي
کمر بسته هت لشکر بي شمار
مدد فوج لشکر نامم سوره
ظفر پيکر بهن لشکر زور ور
دران پوز خالد به پيش امير
بماکس ندر خالد نامور
زجنگ مسيلم سو لبتهن فتاح
زه لشکر بتهن گرزه لقصد شان وفر
سرن کافرن وله کرت ريزه ريز
مثني اهتهن گرزه بلاخوف وغم
جگر کافرن هند سهه نيزن ورنت
سوئي آيله کڏ زه جنگي سپاه
بعين خداوند ذوالانتقام
بکافور گويا که عنبر ملن
خبردار گرزه بهزنه بي خبر
کمر بسته هت سين خيل وخدم

اول جزیرہ دن مستحکم اندر عراق
اذان پس لکھانی بہیہ اہل خبر
سری اہل حیرہ ثلث کی تمام
قلاین اندر ای از خوف جان
بخالد از ان بعد سوزک خبر
سلاح گنڈتہ نیر نہ از بہر جنگ
نہ شیخہ بوز تہن خالد بسکنام
اکھاتو ہرہ منزہ می نکھہ دو برو
نہ بوزت اکھا آو نیرت فصیح
کہرن خالد بس سیت بیت گفتگو
اگرچہ گڈن تلخ گو ہی کہرک
سطیحہ سنتہ ہی اعداد اہ سوسو
اہس کت تہن آ سو زہر ہلال
ہنگہ منگہ سو خالد خبرداد گو
یہن خالدن کیرنہ پرسش کریس
زہ کمہ خیطرہ سیت تہمت زہر

مقرر گوا ز خالد نیک پاک
بحیرہ الو یلہ خالد معتبر
ملت گرد حسرت زہر خاص و عام
بلالن ڈولا دو سری پہلوان
چو بہتر کرہ صلح با ہمدگر
گرن گہستہ چا پن کر تنگ تنگ
سپین خوش تہ سوزن ہمن کہن بکام
این گرہ با ہمدگر گفتگو
بشنداو شہور عبد المسیح
مدبر ز شیرین زبان و برو
تیبو جانبین تازہ دو ہی اکرک
بشت و دو زخند ننگ ذاہ سو سو
تہو تہو آہی فرح عاس زوال
لعبد المسیح کوت بیزار گو
ہنر پرٹ زہر سخت کوشش کرہ
نہ دن مہ کلامہ گرت مختصر

تیر کرکه تهو تهو زمین چاک گه
زلفقاره درلرزه افلاک بیهو
جهان چابک تیر و تبر و سنان
[illegible]

روانه کړن ولې امیر سن لشه
تهېن یام پیو قاصد نامور
کړن مرحبا خالد سن بې شمار
دو شي طرف ییه شادماني مگیه
ازان لعد آن خالد نامدار
زخیره بیله داو باشم وجاه
سري شیر نر آس خنجر گذار
بیله وات تان لشکه آ بیله
خبر هرمزن لب تهن شیر نر
زکسري تنگ سوي حکمران آسو
بیکبار آن سپاه دلیر
تهن تم مقابل سین درزمان
تان لشکه مومنان بر ستیز
سین رو ییره یام باهمه گر
تهوي کرکه باهمه گه کارزار
ترم گرکه تهو تهو جهان چاک گه

سنخند ان ره وضمیر سن لشه
خلیفس لشه هت دراهم زر
پرن حمد و تمجید به پروردگار
تشي جا تهین یار جاني هبیه
سوئي آیله سینو خلقي سوار
سري ار دیهي پاس هت رن سپاه
برابر هیه آس خنجر گذار
زمیس سین گویا زلزله
چهه همت تهن لشکر زورور
چو رستم دلاور پهلوان آسو
تم هم آس فولاد پنجه چو شیر
کمر بسته چابک دلاور جوان
بکف هت تبر تیغ شمشیر تیز
نی هت چهه شمشیر تیر و تبر
تهوک یت جهانش اندر یادگار
زلفقاره درلرزه افلاک بیهو

۸۹

گزن فتح دیدهین تهاه پایمال
بین تنگ برمرد جمن حسب حال
کمران آسیه کافر دکن دیره دیره
مثنی بیت کن کدت تیغ تیز
کرن یکه دران معرکه جوی خون
تهوی خالدن کافرن سرنگون
زبار گران مرد فولاد جم

تیر جهکیته بیرن کهیو ۽ خنجر گذار
پڇو اڙده پیکان گونهن کان پهوس ڏیر
هکیا کاڻه مقابل کرت نی شیر
ڏین وڃ مسلمان انگ تیر یار
سین خشمگین تر تیره ۽ تیغ کام
تره هش بد تیرو زنم یام تم
پڇو روباه گرفتار پای پلنگ
ڙن گوز شمشیر فولاد رنگ
کٺن گر ازهرم ازکینه ور
پیکان کی سوونته تاگهر نی جنر

بناحق ڏوان نو گهو بیشمار
بخالد کرن هجوم هر ازکار زار
تبرو زنن ڏراو خالد جی سر
سلاح ولبر سینه منش ڏی بیر
ڏو شی طرف یا جمع لشکر گیه

تهن ڏینهن ان پیهلوان نج ٻڌ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

هنگه منگه منهن هر مرس سر زن تیغ
بشمشیر خالد سو مردار گو
سلاح ۽ سلب خالدن انو تلت
تلت بباک گو تاج آن تاجور
فتح خالدن لب ڏیان کا زرار
زحد گو سفندان ۽ اسپان ۽ خر
انگ شهر آیل بتر بر امان
کرک قبض ملکن لئی پاتا تا سر
کٹٹ لیا ان صحن غنیمت تمام
لڏک ڏر مدینه امیر سن لشر
غنیمت ۽ جهٽ خوش سین یار غار
ولیدکن پڇو خالد نامور رض
سین یام فارغ سو ازا ایلهه
نفرمان کسرای لصدان ۽ فر
بارشا ڪسری کمر بسته دراو
بهمراه تهن لشکر بیشمار

وست پهچو کهتن گو سو تاه ڏیلغ
بزنجیر ڏو زخ گرفتار گو
سو هرمز بله سید ۽ خاکس تلت
سو سین بو تکلل ز لعل ۽ گهر
غنیمت تلت انو تمو بیشمار
شتر ماو اشتر سٹها مال ۽ زر
سین گهر ڏر بهم نه بر بهم جوان
اندڙ ایه یکدم بصد عز و فر
بننگ جمع کرهتن بصد انتظام
حکمران ۽ سنضمیر سن لشر
اداگرته تر حمد پروردگار
سین شادمان انبه فتح و ظفر
بتهه تام بیت پهچو تیغ بله
حکمران بو تا زن بد گهر
مقابل بخالد کرو گراوه گراو
تمن هند جهو تعداد پنجه هزار

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

پهلوان سٺاه كرنه بي پا و سر
دران فوج اژده دوان طمع الذن
مسلمانوي شور كر بي شمار
قيامت بپا زن گيه كافرن
تهنوي خون هيو كافرن هند نهر
دران معركه قارن ديوسار
دهن ته كهو رفيرهن گيو ره آس
بيك ضرب شمشير خالد مرت
لكهان بير دانا دران كارزار
نمن پٽ يه كيه دا زمال وزر
دليراه دوم آب خواجه حسن
سو به دين ترساكر ناڏ آسو
و حهت حشت خو مسلمان سين
فتحياب خالد سين بام تام
مهربان نيٽ سيد پرودگار
علاوه ازان كون اسباب و مال

بگرز و سنان گه به تيغ و تير
كهلس منز سها هو نيوان ٿ مالزن
نمن كافرن پٽ دران كارزار
ته كريك مسلمانوي ه بزن
بهنوي زن پكان و ز بصرچ نهر
سين تنگ پٽ فيرس حسينه دار
اجل تس حجل دسي نيو ر آس
سه مردار مردار گي طي كرت
سپاه عجم ماره گي سي هزار
ته نيو اهل دنيو تلت سر بسر
به بصره نمن آسو جاي وطن
دهن كهر كوي صرف نگاڏ آسو
بدل و جان از اهل ايمان سين
عليفس لن ب سنته سلام
دتهن گوم فتح و ظفر بار بار
ليت از غنيمت بلا قيل و قال

بولجه سين شور و شر بي شمار
سپاهن ڪفار جنگي اساس
سري تم دلاور تنومند تر
مقابل سين پاٿهن از دو سو
مسلمانوي لٿنه ول گر گهر
ڪڏنت ازميان تيغ فولاد رنگ
هنڪ ڪافرن اڪ گره ڪرٿه ڊاس
سهوشا لني زن ڪرڪ لاره لار
تهتوي ڪافرن خون جاري سين
چه دريا دنه موج بر موج لڳ
خدا يار بر خالد نامدار
لدڪ خمس مال غنيمت تمام
خليفه ته وڇنن سڻهو شاد گو
مبارڪ ڇهو خالدؓ دلاور جوان
ڪمن پهلوانن ڪرن سينه چاڪ
زخنجر تمن پاره پاره ڪرن

همت تهه چهو خالدؓ ڪارزار
ڏپان آسن هيرون زحد قياس
برابر لوان لوڪنه شير نر
مقابل ڪرنه لڳ بلا گفتگو
هٿهن خالد نامور شير نر
گي آماده دونوي طرف هرجنگ
سين لسته دردام غم عام و خاص
ڪرڪ ماره ڏهنه دت گگه بي شمار
تمن پٽ سو ڪتهو قهر باري سين
برنه تنت اندر ڪفر ڪوي فوج لڳ
سين ته فتح لينه درڪارزار
بهو بڪرهؓ درطيبه با انتظام
زبيم عدو خالد آزاد گو
ڪمه شير نران تم زبيران
بيڪ تير پاون ته ساون ٻنجاڪ
ڏهي دت ڪفارن داره ڪرن

صحابت الله کو کر ان بار بغار
فتح لیتھ گڑو هتنه خالد دلير
ٻيهي هي صفت خالد جي بے شمار
زده ماجرا ڪاهو شيدشخصا پديد
هتهي مشڪل هي بتا ابن وليد ١٢
ڪهوڙن هين زتنگ خالد سي پير
زنانه ته ڪيه جيهين ٻکو پير
ڪيين پاوري ته اينئين بڪار
خدا نس هر وقت درڪارزار

دراننا رعين التمر مثل شير
فتحيار ڪيڪ ته درا وخوش
اتي ون قول دومة الجندلس
ترتهون قلاتن ڪرن لهو پار
يشن تها ونڪ تا بر و شمار
دران حمضه ڪسري مرت

ديان گرٻنهي گوس ٻچوه در
خطِ تعزيت خالد جي لئن
تمر سڏ ڏنته زري وڌن
سيرانڪه لکيونت جهوني عقل واري
ٻئين خدا ۽ محمدؐ ڳالهه
بايئن وثنا سوي پيروڪار
سيپهن ايتري وقت تنگي بڪار
نظر تسنه تمه سه ياوري
بيمر مرسه ددرزيه فرمان سري
بهو ونه نعيه دين وايمان وقبول
اوي ڪعه خطر از خدا ورسول
بهوي ڪن مه ڪنده تيه جار وزار
مه تا از جنت ملعويه لاره لار
بنه جنگوي يامر وامير

ڏه واڻو تو ٻه ڪوت رنج و عذاب
ٻيه شوڪت و ناز ڪبر و غرور
ڪهورن تل م رڻو سرن هند ڪله
مسلمان سين ٻيم تصديق و يقين
ون ٻهتر ڇهه سرگاه توه ايمان انيو
اسه ڪن ٻيه باج تارن گرڙه
نه ٻهتر سٺا ڪيا ڇهو نيرن بجنگ
وگرنه پگاه نير بستيه ڪمر
بو آماده جهوس ڪاٺه درنگي ڇينه
اگر مرد جهوڪ نير بر ڪارزار
بو تهه نيره بوته ڏي ميدان جنگ
مه ڇهيم تيز لشڪر اسينه شمار
ڪفارن سرن تم پراڪنده حال
زوس ڪر گندڪن شوبه ڏي نيهار
نظر ڪرينن فوج برباد گي
لکهت خط ڪرت لسته واره اتين

نه مازاه نه سيد لوم ٻٽ ڪامياب
ٻيڪ حمله ڪه تهن تو ٻيه هتيوم قصور
اٿهس منبر رٿت ڪا هته تراوم يله
سيئن خوش تن لش جهان آفرين
تصديق و يقين ول مسلمان بنيو
نه تالراج بره تاج ڏهارن گرڙه
ڪران ماره لشڪر ٻه تير و تفنگ
مه سيتن مقابل جهوي شير نر
بياتنگ جانه مقابله ٻيمه
بمردانگي نته ونن ڪياه بڪار
ڪره لار سهه نن برو باه لنگ
جهانس گراه اڪ ڪرن لوره پار
هنڪ ڪرته تل کهورني پايمال
جهوئي نن ٻين بخت و دولت بڪار
ڪڏرڪا فرن داد و بيداد گي
زدست مبارڪ بقاصد دتن

بيا اي قلم تيز تر كر زبان
پوان كو نه جيئن كه مشك عبير
گهمت آسه از هجر سردار دين
خليفن ۽ الهام نصرت لزوم
ولي از صدف گوهر تابدار
وڃان كينه نقش بينه ڦرهش خبر
ڏوهه اکه شر جبيل هئت پيو دوان
چيه خواهش تو هه اي شه نامور
پئي جنگ هئت لشكر بي شمار
ته بوزنت عتيقن نس در جواب
كرن عرض بيشڪ مه خوابس اندر
كرائي سڪهرسنت قشون و هجوم
اميرن نوس پر جهاي نامور
پس انگه خليفن صحابن ونن
گڏن وعظ پر نك نه احكام دين
ازان لعد پونك ڦن سيد پو نبار

شكر هار ئي لگن شيرين زبان
هوان اهه ته جيئن كه نام پاك امير
ترڙه سال حال آن وا اين
خيال آسو تهو مُت پئي حرب روم
كڏت بو كينه تراو مُت ذ نهار
ونه در او مُت آسو نه سر تير
امير نس كرنه تهه هو بيان
سوئي لوم نه شام شام و سحر
غرض جهو انك تنگ ساري كفار
بوزانن ته آسي ۽ وڇُمت بجواب
ته وڇمك سٺها اضطرابس اندر
نصيدان و شوكت سوئي شام روم
تر وڇمت يه ن جهو ته خوابس اندر
نبرگن دلاور جنا ين وين
زتوحيد جان تحنبس جان آفرين
سوئي لوم ارخواهش كارزار

بيهد ارسرو ارشير ترن
كرن زور سردار زور لشكرن
هئو يونك كرت حد مقرر پين
گهمت هين خواه مخواه زير فرمان انهن
بجد فلسطين بعض مودت شاه
مقرر پين زور ور عمرو عاص
يار دان شرجيل كو كامران
بجد حمص ابو عبيد جوان
يزيدن سو پئي لوي لوي نامور

زصحبه كرام يكدم جمع پيرزن
از هم خاص و عام
تهو تنگ در جنگ ام ين بشر لشكر تمام
كرن مشركن گره بعض از دو زنگ
وگرنه ز خنجر دو پاره جنگ
بلسلام آن گرمن تير كر

۹۴

دلاور وي ست نامور زورآور
زير دمشق نهنه ستر گرو
پئي عرب بتوسنه لاور
خليفن انهن لعد ورزن
ڀلي ز نصيحت ...

[illegible]

جهوڙو ورم زوشي پديئي كارزار
تهون واته اده ابو عبيده مهر
جدا گانه هرگاه كر ابو كارزار
بيكباره گي دراي بسته كمر
بهكس تنهن پن بنين فوج راو
هتنك بن بن اطرافين كن گڏهن
لكهان ته اهل اسلام لشكر تمام
پكان آسو ڌنه ونه سو عمر دلير
هرقلس سين ناگهاني خبر
وليت تهتن كر زمرد انگي
زهر تدارك تدارق كڍن
تمامت تيامت بپا ره گڏهن
تنهن دراوده ساس مردان جنگ
بطرف طبق دراوه زن خرسوار
درالطاقيه بيت كمر بسته بود
بيتن كن فلسطين تنهن بيو عمر رض

ابو حمله كرتهن برابل دبا له
صحابن سرن هندوران دار وگير
هر فوج تله پن بنين فوجدار
صحابه نه كوس با جاه وفر
بمثل سمندر دوان موج دراو
اوي دين اسلام گڏهون گڏهن
ستي ساس بي از همه خاص و عام
سلاح وكمر بسته گويا چه شير
زعمر دلاور وسيت بيو بتهر
زبس ستي اي ديو انگي
عمر فوج هت گڏه نه جا تا ڇڏن
تنهن فوج دراه دو چاره گڏهن
پئي جنگ آنك مسلمان به تنگ
خبر جيس كره بامسر كارزار
پئي جنگ آماده سر بسته بود
سلاح وسلب بسته گنڌ تهن كمر

بی ادبانه بن شاهی خاص اندر
هرقلس و پُس شام دستور کر
بره اڙه ونوی بیه کرت نه سلام
نه شایسته پاڻ شاهن کي کلام
ادب چئو نه کینه تڏهن بی ادب
عزوری چئو اکس پهلوان عرب
مڙس کانه کا پاڻ چئو نه ڏن زمین
دلیرانه پاڻ هتر در اهتوی
تکبر مه گر هنه پاس ور ور

نه اثبته گو پاڻ کانه تعظیم تی کران
بغیرت بهت نه ودیا صد اضطراب
کانه خوف سر نه رفت ادب
من ایک گون تو ازبخت کذ
وڏو نه دو هٿ شام تخت کذ

نه بوزت هشام درا و باآن تیکوه
ڏبه پٽ تهره داره کر شهنشین
نظرس پیه نا گهانی دوان
ڏپُن یا آکهی چهه کم یم دلیر
ز وحشت سرو پای لس لرزه زاو
کُنن ئله نه هلیل لس گو صدا
محمد رسول الله یا امت پُرک
هرقلن ڏبه آیه و تهن بیهتر
زن و مرد پیر و جوان تنگ گی
هرقلن زبین بیم و خوف و خطر
بیه دستور لس چائیں آیه رسول
مه سنیں کرن بد چهو تو بیه گفتگو
چهو دو کر بیره ده ناحق تلن
چهو جائز تو هی ان مسو الیس جواب
نه بوزت سو هشام گو تلخ گو
دلت و چهو نه خلعت تهن تاج زر

نکهه پیو هرقلس تهن روبرو
هرقل آسو و زت پُر از کبر و کین
و چهن اک جما تهاه ڏلا و ریوان
پکان و نهه منهانی چهه مانند شیر
گنه گیسه خشمن جو اغنیٰ بنیا و
و ننه لگ یه غضب چهو قهر خدا
بیک حلقه چون الف قامت کرک
ازان شور و شر گو کهه بید خطر
دیک دیوه گو هوٹه ڏواه سنگ گی
صحابن کمو ی جلد سوزن حبر
تلن فتنه ناحق نه گو نا فضول
اکها کیاره چهو نه ایوان روبرو
نه گو بیگنه کینه تهند تهو زلن
نه ناحق کرن ملک عالم خراب
هت صحاب کمه آویس روبرو
بکشمت هت بر سر تخت زر

زا آواز تهليل لرزني لرن
هرقلس گيو لرزه جا ناورن

هرقلءِ ٻه ڪلمه ٻله گوش ڪر
گذر تم ز عقل و ادب هوش ڪر

ڏٺو پا کهي هين ڪيا يه چال
گويهن آئي اي پهه اس هين پايمال

وست آئي سنگين فلايه تنهر
سري آيه بيرت بلايه نبر

عجائب چهو کيتاه ازين ڪلمه جو ان
زمين چاک در رقص ين آسمان

ڪنو واه بوزت اچه فيهنه حال
پرن ڪلمه ڪبر ڪافرن گو خيال

اکهت واره گي ٻسته ڪفر سن اندر
اجهين زوال بو ٹهک گين پيو ڪ زر

بمس نع خدا ناوه داه هدا
چهو نمت سند طرق و طبايع جدا

خدايا بعمر بن عاص دلير
شرجيل و از ابو عبيده چو شير

پئي آن اخ معاويه تاج سر
عطا ڪريه ايمان خطا در گذر

بنور دو چشم نگهدار ياش
بهر قت لش ياد و يار باس

زطاعون دقحط و ويادي امان
به پيغمبر شاه آخر زمان

ذکر در بیان نشان دادن هرقل صورت مبارک حضرت انبیاء علیه الصلوٰة والسلام فوج اسلام را

بيا ئي بلبل باغ اسلام دين
بگلشن گه نار صدق و يقين

97

کڈت فی راوہ پاٹھ تیغ و تیر و تبر
لگت توہ کدوشا مہ اندرہ بر
وُنس اسہ کیہ پوت بل گفتگو
اسہ بیت ٹھرت قدم لے وبرو
ونوئی ژہ از راہ صدق و یقین
کعز نراو ان لو باسلام دین
اسکام اسلام ژ شام دین
یامداد یاری ژ و یاری کرو
ژہ ہی کیت اللہ رہگان شہر یار

تتام چھوم یہ جامہ ولنی احرام
یتامت نہ ہشام یہ ژن بدام
اتی نراوہ کدتہن یو جامہ سیاہ
عمد چھوم بہ کرمت تتامت نراہ
قسم ما وتہن درست نراہ صوابر
ونک فرتہن تم دوان تیر وابر

پیس ناگهانی اسہ کُن نظر
سو یامت نیہن بہوٹ بیت لے وبرو
وُنِ کنہ توہ آمت گرتہو کورکُن
دیُس اسہ تو نہ ژہ بنش ماجرا
ولو اس ہین حال یانی تمام
وتہت فی راو قاصد کرت نر شرو
اتی حیلہ نی سوز قاصد دوان
تیہن یام پیو قاصد تند خو
ولو نک اکھا توہ وتہو زود نر
نہ بوزت فی تہت دی رای عربی جوان
اسہ کُن بیین یام ٹھرت نظر
تخلوت تہت یا ہمین لے وبرو
وُنس اسہ کعز نزاو کر دین قبول
ژُتت یو نہ کعز گژہ زہن نی ودتر
بُتن ہُندژہ بالکل تو رقع مہ تھاو
پس انگہ اسہ ژہ وَن خواہ مخواہ

اکھا تام سوزُن اسہ پیشتر
کرنہ لگ شیرین زبان گفتگو
چھو بلغار توہہ کیاہ مت یو رکُن
ہنن اکی رامغز سر کرکھرا
برشاہ حیلہ بصد انتظام
بحیلہ کرن تیتھ یہوی گفتگو
کمر بستہ مانند شیر ژیان
تاکن فوج اسلامیان لے وبرو
دوان ناد چھو حیلہ تاجور
یتھن پی بحیلہ تناب فی توان
وتہت دراو یکبار نیرت نبر
کراز نیک فی یدو اریاہ گفتگو
چھو برحق پیمبر محمدؐ رسول
کڈت نزاو شرک وُن جامہ بر
نراہ ہدایت وَن فی تہکن مہ راو
ژہ کمہ صورتہ ولنہ جامہ سیاہ

خنجر نزار
دلاور پہلوان چھم جہان قبول
جہاد ورتہ شامت نبان نہ قبول

هُشامَن لکھیو اُتو یه رو برو
پیتو تم هُشامن شیرین زبان
تیهن یام بی آس اشان و شکوه
ز آواز تهلیل الرن گیس
به تعظیم تم کر تیهن رو برو
سٹھا خاص تهد سیٔ مکانش اندر
رٹت نزن وین لو کرن انتظام
شه اکه تجلو تگه خاص نین
چو شکر کرت باهمین گفتگو
منڈهت سو صندوق لو خوب تر
قفل موڈر تهن نم زحد ادب
موثره رن سو یامت بعقل و هنر
دین هر گهی تو هه اندر کانه اکها
بلاشک سو زانن لوا ز اهل دین
سو شکل مبارک وجهوک یام تام
زنگه گن چو یاقوت سُرخ وچهک

کرن از خشونت ٹهاگفتگو
زیس هوشیاری کرن رت بیان
بر قصر قیصر شر نا مجو
لران ساری ڈبه وسن وسن بیس
اسه سیت ٹھرت زبان گفتگو
بدعوت تهون اس تهن لهر بر
شب و روز هنگام هر صبح و شام
بلا خوف بل زعین اخلاص نین
ڈباه تهون اسه انت رو برو
جرت لعل و گوهر زبا تا لسر
ز صندوق کڈ یار چاه اک عجب
لکھت صور تهاه تت تهٹن خوب تر
هکه پرزه ناون چهر کس صور تهاه
هم از پیروان شر مرسلین
دیک گو یه آدم علیه السلام
قدش الف و زچهره فرخ وچهک

99

هنادیان کرپیدہ ءِ بي خبر
کران کونہ جهوک دین وایمان قبول
گیہ چشمہ نیر ساري بیشمار
زهجر محمد جگر پارہ گو
بلہ قیصرن سان زاري وچهين
قسم ها وهني ٿئو نہ بي تشبیہ وشین
بلا شک سري پرنہ ناون جهوک
چہ بیدار ہم آس نہ غفلت بخواب
سٿہن بلہ وچھن سانو پہو گریہ زار
تمامن هندي پورنام ونشان
ازان بعد ائسہ باز پرسش کرس
جهوکیاہ وجہ اي شاہ فرخندہ فر
وین پوز تهن وارہ فیرت جواب
یقین آسوا ئسہ ٿن جهو بشبیہ وشین
سونیں صاحب تاج معراج آسو
اوي کن مین هندنگهدار آس

کڈان کو نہ جهوک لیو نہ کفرگ نبر
بران کلمہ ول از محمد رسول
کرن هتو تماموا ئسہ گریہ زار
سرن خاص وعامن ول آدارہ گو
اشکباري وبیقراري وچین
چہ بیر پاٹھ میہ صورت مرسلین
پتابن قسنوي ساري هند دنیوک
چہ خاک سیا ئسن نہ ہیم آفتاب
دین ہم جیہ بیشک صحابہ کبار
ونت گي باداب شیرین زبان
دان باب از جہد کوشش کرس
جیہ تصویر مہ توهہ نشر سرسر
کہ یو کوشش وارہ اي اهل صحاب
لکھنت صورت سیدالمرسلین
محمد کران سو بسو تاج آسو
بہ تعظیم وآداب بسیار آس

وچهان آسو هر قسمت شکل جنت
پتوان سنگ سکندر سين کاميار
پر تحفہ هیوان آسہ پر چشم وپر
قوان لیت اکھا لوزو درشت پیلد
مین صورتن هند نگهدار آس
آسہ بر وقت تعظیم ذات شہر پاد بس
بمغرب دین مین بیہ پیر یوبیہ شم
تري صورتہ بلہ بصد چشم وقر

ازان بعد اسکن نت سین ملک در
وچهان تهو جهو تهو گاس چشمین اندر
نہ بوذت شہرن پیٹھ شوق تمام
اسي گر تهہ سو تصویر خیر الانام
شب وروز کرہ بیہ گ اٿن جاکري
کر نشتہ زجان خدمتگري
صحابو اوي کن بصد انتظام

نمو بوند يامينت شر سڪينه خواه
جهيو مادهٔ پرجنگ سنبر نيايي
روئي سن بخالد بدن خطرو دوڙان
سوئي شام ليڪ ٿنين ٿي جهي دژ شهيان سپدار
بپ عراق نمر روڙين بهتلي عليڪ سپهدار سپهدار
نيچين ڀيم پهلوان نمر ودي سپهدار ايل وين
سيرزي سپهدار خوش جيان عراق
بيرزي جوڻ جهين ڀي جهنت وڪاف
نفزان صديق جي جهنت وڪاف
ٿنئي آهون ڪ حڪمران عراق
فرجه ازان لعين سڪنده نه بيم
تنهن سپنهن ٻه نيڪمان ته جهم
سڀ جهني ڪمير ڪفار سهين
ونه

پس اهگه سپهدار نيڪُو دتر
سو شيخ بوزهن خوش سُئين يارِ غار
سپهدار سي لکڻ اِي شير جنگ
شب ليءِ وڙه باڪافران ڪارزار
مدد ڏيه پوسوزي اژه غم برزنه
بلاشڪ خدا اٿئي مددگار جهوي
بصديق هم خالدِ نامورؓ
بآدم صفي يا الاهي عطا
رڏن عملني ڪُن مِهِ مِنَّت ماوختم
هميشه اُتهه مي اژه تهادم ڪتاد
بموسيٰ پيتو لاڪه ايمان دختم
امان بخشتم مي نه ڪرڦ بلا
بخشتم بيه تندرستي مدام

بصديق سُونِ لکهت خوشخبر
تهتوي قُل فلان هئيه جيو گل دربهار
دڙنگي نه ڪانه ڪرنه درباب جنگ
ڪُرن گڙه ڊنن پسن نيه پروه ڙگاه
خبردار جهوي ڪافرن ڦڙه زنه
بهنگام جنگ آوري يار جهوي
بهٔشام عمر بن عاصؓ دگر
ڪرم علم بخشم مِهِ سارئي خطا
پئي نوح مئي معرفت جاوتم
پئي آن خليل الٰهي نيڪ زاد
پران ڪلمهٔ حق مسلمان تهتم
بعيسيٰ ڪرم مه زغم مبتلا
بآن شاه ڪونين فخر الانام

ذڪر توجه نمودن خالدؓ از عراق بطرف شام بامر حضرت خليفهؓ و فتح شهر بصره و جنگ نمودن باڪافران

جهو آمت قي ارباب علم و خبر
زصديق اڪبر شيه نامورؓ

بران فوج بعد سپهدار سو
اهمدان جحش سردار سو
جهو حق خالد مبارز ڪرون طلب
جلمت بن جهم پهلوان عرب
بهتوي گهه سپهدار فوج حرم
بهتوي فوج او ئي نوان بل نامور
تي طرف خالد تهن فوج داو
جهو فتح بصره الڪن جايه ناو
زيادي منگت فرداره فتح ظفر
نيادي گرت دراو راه عرب
جهو نعبه بدتها دن جره پر طعن
سپن شا دخالد جهو ڪاغد قرن
تنهو تهوته سارن ڪفار قرن
تهوي گڙه من سخت غارت ڪرن
لته مو تجره تها ونگي لنت دڪرين

وتہنت آیہ یکبار از خاص و عام
غرض اسہ کرن جنگ حاشا چھونہ
یہی صلح پانے ژہ نش روبرو
ڈنک باج یکبار غیر از درنگ
مسلمان سین تہ و بر حکم دین
پرک کلمہ سار یو مسلمان سین
پس انگہ وتہنت فرای ہند فوج خاص
سین جمع لشکر ز شمار
یو ہی گیہ خبر شہر روس اندر
گڈان پی بملک جنا دین تہین
اتی رود آمادہ بر کارزار
اتی رود آمادہ بر کارزار
ہرقل پا متہین ات خبردار گو
پانژہ ساس س جمع لشکر گیہ
دہن گو نژنی ور ہتہن ردمان
دہن گو نژ ہنی ور ہتہن ردمان

کرت خالدن دست لبستہ سلام
بخونریزی خلق خاشا چھونہ
تہین پی فن کت پٹ کرن گفتگو
تہوک دربغل دست از خوف جنگ
کرک خالدن آفرین آفرین
بتصدیق دل اہل ایمان سین
بامداد در لشکر عمر عاص رض
بامداد خالد رض یہی کارزار
تہر پی وست گو کھڈ پرہ زبر
ہزبران زبردست دین دم دہن
بکنبک مددگار کفار گو
ہتن ہزر چھنہ کت چھو ساس شمار
بکو نبک مددگار کفار گو
سری شیر پنجہ دلاور بیہ
لتو سیبت فی تی یکان تہ متہان
لتو سیبت فی تی پکان تہ متہان

وتن ترا پہ سپہر پیہ کن سخت ند
زاواز قتش تیر و داہ سین
زشہر در رومی سین شور و غم
مصاف عجایب ہیو بدا سین
دنن کیا پہو کھو خورشید و عو فقین
گی آمادہ بر جنگ تم جنگجو
دوتی طرف لشکر سین روبرو
نشر کیکی مسلمان سی وشمن نزار
خدا قدرت فوجی ابو بکار

ہزار الہ کستان تن زعالم دون
زسر تا دکرنا زمین چاک گو
بلرزہ کوہ قاف و افلاک پیو
ہوا تیرہ بر ژگو میدان جنگ
گی آمادہ ہمت تیر و تیر و تفنگ
چراغانہ زن زای تن نیزہ فل

سمجب
کرتہ بہادران تیر بلہ و تیزلہ شور
دو دو پیرہ ژنی تیر سپہ سپہ
دو دوان دست جابو ری پیپ نیر
چیکا چاک شمشیر و حیب و غیر
سہن بخت تیر اندران چپ ارو
چیکا چاک شمشیر اندران ارو
سین بخت تیر اندران کارزار
زگیدان جنبی دوران بیب نیر
حیا و مردون سین بہ ای و گیت اندران
بہ بہ دو دو بای آیہ خند
بیا ان نفی یفنی آیہ خند
بیبا رنہ روئی تہ روبروی
تیہن پی سلمان پی روبروی

اتهين ڪِٿ نبي دراي، هيبت تيغ تيز ‏— دپان پي صحابن ڪرڏ ريزه ريز
مسلمان فقط بي سي و شش هزار ‏— سري تير حق بر صف ڪانڌار
بفرمان خالد بيڪبار دراي ‏— ڪنوي حمله ڪره تهين بنام خداي
انهه ڪافرن سيت ملوث هنگ ‏— دران وادي جنگ دا اداه دتڪ
ازان تيغ فولاد آتش لباس ‏— ڪرڪ ياره ڪافر ز حد قياس
زتير و تبر ڪاڙ تيزي ڪرڪ ‏— دران حربگاه خون لڳيمي اگرڪ
بتائيڊ از هيبت ڪردگار ‏— ڪڏت انکه از تير و مغز ان دمار
دران وحشت از تيغ سيماب گون ‏— زدومي پيڪان آسو دريايي خون
دران فوج ڪفار در ڪارزار ‏— بيگمشت ڪشته سين سي هزار
سٿهاڙ دل وحشت بره گريز ‏— وجهوڪ پله پيڪان خون ز شمشير تيز
زلت گي يقيناً ز بعضي ڪفار ‏— سوئي ايليا بعضيو ڪر فرار
ازان شهڪش ڪهنه دمشق اندر ‏— نهين وٿه تهين پي براه سفر
اڏن آيه نه وٺ ز بيراه و راه ‏— بهٺن هيرني لڳ بحال تباه
هر هميت ڪهيه ڪافرو بيده زنگ ‏— غنيمت لبت عر ڪئي گي پلنگ
يه ڪهنه بوڪ دي اسبا و جاد و اموال ‏— مسلمانوي نبوته سيند علال
سپر هاي ني زين جواهر حرث ‏— زده ها سرو پاي مرجان مرت

لکهان بيه جيڪي اهل سير مختصر
بسوئي دمشق از جناڊين وان
اندڙ اوڏ ديري باصد طرب
وڃان ناوقت ڏيه خالد تمام
رنج ونهه تنه پيڇه لکهان رکاب
بيه طرفه بو عبيده دلير
سپهدار ڏو شوي نصيد حشم و فر
کيران ڦوجکوي ضابطه انتظام
دمشق اندا نديت ڏيهن گير ڏو
بهت آئس اصحاب با جاه ڏو فر
تمامن ڪين گيه ڪه ڪيوان ڏي ن
پٺت پنهنجيو از زوم فوج ڪثير
مسلح جيه سا ڏي تيهن تيغ تيز
برابر جيه ڏه ساس بسته ڪمر
سري خلق شهر ڪ جيه بيم ڏر شمار
بمبيرہ سفر ڏيه نزاوت ٺنڪ

سو ابن وليد ڏو البسته ڪمر
تيهن فوج گو موج زن بيڪران
سپها زن ڪران صيد ڏو با طلب
تهڙو ڪريهه تت چندگاهي قيام
دمشق اندا تام بو زت حساب
تيهن فوج ساري ڏي لادو چير
دو طرفه جيه و زت دمشق اندر
صبح شام از عيش و فرحت تمام
پي قتل ڪافر ڪمي فيره ڏو د
سلاح نال شيرت ڪلاه دلبر
ذوه ڏو ڏو عيبي پئي ڏه بزن
ڪمر بسته برجسته در دار و گير
بجو نزيزي آمن ز ظلم و ستيز
به حمله پيت بيت دمشق اندر
مدد گار هتندي جنگس بيم تيار
بجاه و حشم خيمه خرگاه ڏنگ

زمين سر سبز گيه بيت لاله گون
سهاڻو ڪافرن جو پيو ڪ خون
غنيمت ڏٺائون راهه فرار
بارزنيت ڪهين گو سو فتح شرار
ڪرت ويا ڏونهن شامي
نعوج ڪفاران مهين يام پي
ئي جنگ با جن ڪي غازيان
تم ابن وليد علم ڪه دوان

بيڪمشت گي ره پانڙهيت سچار
زڪفار يکبار زن غرق نار
اڏن سر جدا گو ز شمشير تيز
زنيزه سين بعضين ڏنو نيزه ريز
ليمت فتح و نصرت ز شير ژيان
سين خوش ڏين حمد حق بيڪران
دران ڏيه يکبار زين شير پيه

خبر [illegible] شیرِ نر [illegible] یاران [illegible]
[illegible] دوہ [illegible] ہمو در [illegible] سعد
[illegible] خالد [illegible] جنگ [illegible]
منکالہ [illegible] خالد [illegible] سخت [illegible]
[illegible] سپہ [illegible]
ز حال و [illegible] لشکر [illegible]

بفاروق و عثمان علی شیر نر رضؔ	بیٔ شاہ صدّیق عالی گہر رضؔ
بریحان جنّت سعادت لبہ	بکلمہ شہادت بشہاد لبہ

ذکر واقعۂ جنگ خالد بن ولیدؓ بافواج ہرقل و فتح یافتن خالدؓ

و بیان ظہورات کمالات او

مؤرّخ اتان یاد اندر کتاب
کمی دوہ گمت آس وُنہ زان ہجوم
ہتھن فوج آن خالدس یک تمام
گمت ژُو دوہ سیٹھ مختصر
خبر کینہ چھنہ کڈ خلیفن قدم
ہرقلس سُید پیٹھ کینہ بدل
دُتس نہ آتش غضبنی زور سخت
کنن تس چہا دینکوی حال گو
کرن جمع لشکر ز حدّ شمار
علیحدہ تھوون ہر جما عز امیر
ازان دگرہ ہن پُد بفوج صحاب

ز حالات اصحاب عالیجنابؓ
ز فتح دمشق و از سپاہان دم
بہت لو بدیرہ بعیش بتمام
ازان واقعہ جنگ فتح و ظفر
بدار البقا از سرای عدم
دیُن گی سٹھاہ خوار و زار و خجل
درژت پیو پراگندہ گو شور بخت
اوی کن پراگندہ پامال گو
سلاح و سلب لسنہ بر کار زار
بیٔ حفظ جان اندران دار و گیر
گرہ اک ہتنک کرتھ خوار و خراب

میدان یرموک بیار آسد
تمہ پتھہ اس کفار اندر شمار
بلان ہم مسلمان بی شش ہزار
دوشی طرف [illegible] لشکر [illegible]
پئی جنگ باہمہ گرجنہ [illegible]
زدہ نال تیرن [illegible]
بکو نیزہ شمشیر [illegible]

لو پالاک [illegible] سٹھاہ [illegible] شمار
[illegible] بحث [illegible] گذار
[illegible] قدم [illegible]
ازان فوج کفار [illegible]
[illegible] نیزہ شمشیر [illegible]
زدہ نال تیرن [illegible]

مددوده پنهن فضل باري سين
ڏنه آسو خالد ڏان انتظام
كيران التجا مت صحابه كرام
زطيبه پنهن پيو اكهاڻ نامور
ڏنت تابيا پرزگرد سقر
محافظه كرت تن پرزمين عزيز
جيرون ناڏه طيبه پين هو عزيز
ونڪم مد پنڪ صحابه تمام

انبو ڏنت سرن انهك كاري پين
ڏيه فتح ونصرت ايه ازبگار
منگيو تو ده عاسوي پرور دگار
سڻهايكهڇو تو ده مه اندر گمان
ٿمن تشه گرثمين خالدن كو بيان
پي بدري منزپه پيگار اڪ
حصوصا تو اندرو پيادس

سٺاكم تهندفوج ماره گڙهن
ونِ خالدن تام اي كم فهم
خدايارين آسه سس كياه جيو ڏر
كنوي ساسسي ڏاس ساٿهاه كره
ٿڙهي اهر گهين حداوندياك
سوا كسي تو هه تو شه مارت كميك
سه اكسي تو هه تحشت مارت كهيك
اٿي خالدن ون باصحاب دين
پرپو سوره انفال باعجز وزار
كره يو ياد ذكر خداوند پاك
شريو التجا كره پرورد گار
ازان بعد ٿهو خالد نيكين م
منگوك سوي باري زه باري ون كر
پئي آنگه شاهنشه انبيا
اسه وز بدكينه اكسي مه ها د
زجمع مهاجره هم انصار دين

ٿمن دمهين نش دو چاره گڙهن
اسي زياده لشكر ته دومي جيه كم
زين لشكر دشمن كبسنه ور
بيگمشت مساوكت پا وك لڙه
گڙهيو خوار كمزور رسوا هلاك
كٽن زن هٽك خون مارت هيك
كٽن ٿن هٽك خون مارت هيك
فرو روبجان جهان آفرين
انبوه وبسوئي خداوند گار
دده مشرڪن هيه كرهن هلاك
كره كيا جيهو غلبه يه فوج كفار
كرن فوجيي پيهو عجب انتظام
جيه رغم ايه عمگساري زه كر
امان بخش زين لشكر داد خواه
لبر تاج اكرام واعزاز ٿهائي
سٺها آهن ور لشكر مسلمين

گرن جنگ جاری پتھ میدانن جنگ
سکھ جوش تہ نین پٲنہٕ کنہٕ زنگ
چھُن ودان وُٹھ تہ ییتہٕ زیٛر ناد
سمن شہ نشین ساتھ ژاون جوش
نقارب جنگٕکی چھ ناد
بیب تقدیر سہ نقارہ زنگ
سیٹھا گوو ژٕنگ ژیٚپان دیوان
کافرن سیٚن رنگ

ملن خاک رٕس وُسِتہ پن تیھر
صحابن مقابل ہبارٕ دگر
وُنش قاصدن تام ای نیکنام
خلیفہ چھ خوشحال باحشم و جاہ
تہ ہند خیطرہ ییٚہ دوہ ہزار
پگاہ کال یاد آئم شیر نر
تہ بوزت صحابہ سیٚن شادمان
دوبارہ بیہ پٔرتھ ہو شیر نرن
عتیقن پتہ کٔس سیٚن تاجور
وُنس فیر ہن قاصدن در جواب
سرن تھاد نو بو عبیدہ امیر
تہ بوزت سٹھا شاد خالد سیٚن
زداشس بلاشک کرت ٹٲہر
بنگہ بوزہ ہن تم عتیقن وفات
ازان بعد تم خالدن گریزار
کرن حکم فوجس فن پیدیو تیار

ڈلن کچ تہ بوزت گلن بیبر
پٔرتھ ہوس خالدن فن مہ بچنہ خبر
ہمہ ریعیش و عشرت مدینک تمام
کران حکمرانی بتام وپگاہ
کرن فوج راہی ییٚی کارزار
تیھن ین تو ہی نش لشکن و فر
دپان گو جہان آفرین مہربان
تم ابن ولیدن تہ زور آوردن
خلافت لبت ہیو ٹھ بر تخت نر
خلیفہ سیٚن عمر ابن الخطاب رض
یوہی کت خلیفس گیہ لپنذ یر
پن انگہ تمس قاصدس کن دُین
یہ قصہ وُنت تہ صحابن اندر
ادہ بوزہ ہن یہ بقیہ حیات
تحلوت گرہیت گرچو ابر بہار
پیٚی قتل کفار بر کارزار

ورن کافرن سیٚن ...
تنہٕ تمہٕ کافرن زیٛر
اتھ گیہ کافرن شعلہ دوان
ووڈن سہ تشنہ شعلہ دوان
لیڈن بیہ زیٛر سہ غم لیڈ
دونی طرفہٕ نیزہ بازی کرن

١٠٧

پتہ تیزی زخم ترکنا زی کران
پکنہ خون لگ جانین بےشمار
چھکنہ تیغ باران لگ بہار
دونی طرفہٕ کاٹھ کرٕ فتح
ہنی گیہ کنھاہ سنگ تہ آب
ہی کافرو زت کھیو دور گے
گلکت شین بعضی ہنت سور گی
منکر منہ کمرت برت وست پیٹھ
بیگاہ دکرہ دکرہ خشک مغز تم
گو لینہ کمرت برت وست پیٹھ
گو کرہ دکرہ تنک مغز تم
مسلمانو گاہ زمین کھنک
الیو کافرو حال بنت تنگ
پیہ گنذ دہشت ہم حال گے
دران معرکہ تحت پامال گے

ٹسکھ مکھ خدا آک برپا وری
گوٗاہ تن حدیث رسول خدا
مسلمانوی حملہ یکبار کر
گرن تنگ چارت بمیدان جنگ
دہپن تہ کھوٗر کرو چہکت ٹیش ویس
زرہ ولنتہ ہنت تیغ و تیر و سپر
تمن کافرن خون ہارن ہتنگ
زبن نخ ورا زوی مردانگی
تنگ آی بلہ و می اندر ستیز
بیک حملہ از فضل پروردگار
زبس خون آن کافران ترشند
زمین حربگاہ سین سرخ رنگ
پتیس ہنٹ و تھان آسہ نتہ بیشمار
گلس زن پکان آسو دریا خون
پتو کشتہ کفار ور کارزار
بجام شہادت ز صحب کرام

بخشنک دران کارزن ورآوری
کا الاسلام یعلو ولا یعلی
بخوبی بکفار پیگار کر
پلنگانہ یت پی بفوج نہنگ
نہ کانہ زیرو بالانہ گاو فرس
گرن بٹ کلاہ کلانت د بسر
دو پر تیر موزون تارن ہتنگ
تمن شکافرن کرکھ ویرانگی
تہوک پای یکبار اندر گریز
ز خالد سپن گشتہ از حد کفار
شفق گون سپن آسمان بلند
زبس خون کفار رومی نہنگ
زنگ خون فنوار در کارزار
وتل و مین و ژہ احہین لجکھ دن
برابر گی اک لجہہ تہ عشرن ہزار
سپن مست ممتاز با احتشام

مرت گی گرت زبن ہیہان نتقال
علاوہ ازان کیت نیکو خصال
شترا سیشہادت چہتن گو مدد
بیمہ حضرت عکرمہ بن نفس کر
بیمہ سہیل ابن عمر خوش کلام
از انجملہ اکی حارث ابن ہشام
تیرہ ساس زیلان مسلمان دین
دران معرکہ گی بجنت نشین

دران رزمگاہ کافرن ایہ لار
ہرت پی مرت کیت گی بیشمار
ہران ہرہ یتہ دن کن پن تہہ
سپن جال شوی کافرن مختصر
غنیمت تکتان مسلمانوی
فوی تن دلا ولی مسلمانوی
نہ دیبا عجب خیمہا سی ہزار

[illegible] کتیاہ الکینہ [illegible]
زرو سیم تا بندہ لعل و گہر
ز دیبا [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

اکهاه آ دِتس پهلوانس اِنشه
ڏِنُس تِس سو پيغام خالدؓ وان
سو شيخه پوڙ تهن بو عبيدهؓ دلير
ڪَنُن ٿِي تهن بو عبيدهؓ تِس خبر
زگره يه ٿين شور و شر بي شمار
دلاسا ڪريس خالدن ٿي ياده تر
خليفه سِين عمر ابن الخطابؓ
ٿِي فوجکوي ٿِي بناو ڪ امير
ازان لعڪ شيرين ترن بر زبان
ابا بڪر صديقؓ سردار سون
ازين دور دوار ناپائدار
نبر طائر قدس ازقفس پاڪ
بر عرش معلّىٰ سِين جاگير
سِين سانو سردار عاليجناب
فقط بو عبيدهؓ به ڪت جاگير
ته پوڙت تماموتلڪ شور و شر

سخندان شيرين ني بانش اِنشه
بروئي اُدب هم ز شيرين زبان
ٿهين پيو آن خالدؓ نره شير
ڏِنن از خليفه دست پيو پتهر
وِن اُو ڏُس ٿي دل مطلق برقرار
مه مل خاڪ وِيس مه ٿي اُل شور و شر
بجاي ابابڪر عاليجنابؓ
بو معزول ڪرنس دين دار و گير
ان ته وِنن فوجسي بيگمان
محبّ و موافق ته غمخوار سون
ڪرت فيور گو سوئي دار القرار
دوان دار و از حڪم يزدان پاڪ
بملڪ بقا گو خلافت پذير
بتقرير و تحرير ابن الخطابؓ
جهه بيشڪ لو اُسنده فرمان پذير
نگره يه وِست آيه تيڪُن پتهر

ازان گهه يه ٿاري بليه پاده آ هي

١٠٩

ظفر ياب ٿي ٿو وِي هر ڪار زار
خليفه سِين عمر ابن الخطابؓ
بعدل و عدالت سِين ڪا ميد
سِين فوجکوي بو عبيدهؓ امير

ازان به وسو مالک سپین خته جال
چهونه کانه خطا خالد بن یتاندر
تر هیت کره سوتم خون ناحق کرن
تر هیت کره سوتم خون ناحق کرن
علاوه ازان کنهنه تهونه یو خیال
ته وشن قاتلانه ان برابر گشه
ته وشن صاحبانشن خداوندگار
تهنده ناوه کانه اک اگر بلهوه نه
تغضب قهرتش خداوند پاک
خدایا بخالد وه ابن الخطاب رض
هم ازهر آن توعبیده جوان
پنتوه لاکه ایمان مه کرتم غلطب
کنوی جهوم مه فرزند یاری کرس
پتی علم د امت براه غریب
بخشنس عمر تا صد و بیست سال ۱۲۰
حکیمانکو وا ای مه یا ده آسو

منگس بینه ترتب گوبس پنتوی خیال
زنفا بنیت یا بنوع دگر
بلاغرض یا تیره عس مقابل کرن
بلاغرض تیره عس مطابق کرن
بگردن نه مکوهیوه ناحق وبال
ته کره فرق لوزان بیکنه ره گشه
رضا مند بر وقت مشکل بکار
سو بیدین گفتار مرتد بنه
کبس خوار اند وهمن الدسه خاک
بخشنم مه توفیق راه صواب
زطاعون و قحط و وباده امان
گته بی کیاته کم بخشهم نه خطا
بهروقت غم غمگساری کرس
بمک جوبس هم س کیانه کره نصیب
مه تهاون سوزاه کینه شیا پایمال
قدمیانه همراز و غمخوار آسو

نثار احمد مشهور آفاق آسو
تحریر بادن اندر طاق آسو

ذکر گم شدن کلاه حضرت خالد رض
و جستجوی کردن آن کلاه را و
یافتن او که چند موی مبارک
حضرت محمد در آن کلاه وه بود

۱۱۰

لکهلی چه عبد الحق دهلوی
په تاریخ گنجینه معنوی
پیره حضرت خالد سیف کلاه
کلس پت بکلس هیت بلبلاه

سپلیه ییی موی پاک رسول فخر کائنات
صرف تیس تیس داران نا تیب فتح سرنام
سرنگ سری آنحضرت بختی چانی بیاه
ادی سرکس ید جانی حمیدس بهیجان
بیچی صوفی محمد چن سخت سیس باجهان
سیوبی موی تیس بو حمیدس جان جان اذان
آکر مینز بیکان ذونان ببیان

لعمره یله دراو خیر البشر
پئی موی آن شاه خیر الانام
مِه سیفت کرم ساری بیشتر
تنعظیم کهادم مِهٖ اندر کلاه
ازان رو یله هر جا فتحیاب گوس
کلاه دِت یله ژاس فرخ رحبگاه
ادی اضطرابی کرم بی شمار
ته بوزت صحابه سین شادمان
بحمد الله این کشور کاشمیر
مشرف چهه این کشور دلکشا
کره نابیتت موی پاکس فدا
تیرهان چهه سه آسیا بو ذِرین
کره ناز کوته چه بلبل بگل
چه سر مِه گرس جای دیدان اندر
ولو حقیقوتن زمان المعین
چه پروانه تن شمعی گژ مار

کرن خلق یکبارگی موی سر
بتهن بسپید خلعتن هندوی زد نام
بتهن بیوس نیت گوس کهه موی سر
سری موی پاک ستر ابنیا
کمن سنگهاران کیت آب گوس
بلاشک لبیب ذراس ظفر و فتاح
گره همه مِه اون کلاه نه بهار
درود ده پرنه لگن شاه شهان
زموی محمد چهه جنت نظیر
بموی شریف رسول خدای
بین پان دل و جان قسم خدا
کرس جای در سینه بر سر ارتن
بران موی گیسوی ختم الرسل
بوس چهوم تران مبدم زیاده تر
چهلت فرت لهه بدرگاه بالا نشین
اچهه ماز خون کر جگر پاره پار

بکر در بیان جنگ کردن
عتیق حضرت عمر و یزید بن
ابی سفیان و شرحبیل جنگ
یافتن حضرت عثمان نقرار
اربع فتح بیاد منتشرین و
تنها یاتن حضرت خالد الله

۱۱۱

خمر بیچی یاد گنجینه دِرنا
کلید تفکر مینز از صوادر
ازان گنج عقل و هنر قفل دار
کرن گژه ابن درب هیبا
منادی دوان شهر مینز اندر
الجمل میوه در فتح و ظفر
هر وقت خالد خرید ادام سو
بران در فتح و ظفر پار آرسو

غرض در اولیه خالد نیکنام
بحکم عتیق آن زمان بوی شام
ملک عراق و عجم حکمران
به تکمیل فی بحکم تاکری
بمت تسو طرف تخت بابن قدم
نوحت تخود لشکر کدی بعجم
شان پیو تان بن قتل و عجم

ستھاپو بعقل و دلیری سو طاق
پریشان ہکا یک سو ملک عجم
دران ملک پر لشکر مسلمین
وتھن آڈاک کافر زور ور
کرنہ ہیوٹ از حد حکو متگری
نجھ آسو مند بوئس اڈ شیر
سو ظالم پلیہ ہیوٹ پر تخت زر
کرن شہرہ مجی جہوم کرن کارا
اکھا از دلیران کرن ول طلب
تہن ہیو دوان ہر مرز سحرور
دین لس دوان گرہ پئی کارزار
تہ لوزنت گو آمادہ ہر مرز بجنگ
وتہنت فرادلشکرہ تہن سی ہزار
مثنیٰ تیزہ ہش بو زہن لز خبر
دنہ پٹ مقابل سین ہر دو تن
دو طرفہ سین سخت جنگاہ عظیم

دپاکن اس تس گو بلای عراق
سین از شقاوت بجال دژم
گہی خالدگہ بو مثنیٰ امین
تہن ہیوٹ پر تخت دت تاج زر
بشہر عجم از نسن نام آدری
بو از نسل شاپو دمرد دلیر
سین پر مثنیٰ ستھا کینہ ور
گز ہنت با مثنیٰ بقہر و شرار
روانہ کرکن پر سپاہ عرب
بر حاکم ظالم بد گہر
بطرف مثنیٰ جہوئی بخت یار
ڈٹت در ہین گو تیزہ مثل پلنگ
سٹھا ہست پر بار گز بیشمار
پٹن فوج ہرت آدنیرت بنر
بتہن فوج کیتاہ گر کردہ بران
پلنگانہ پاٹہن بلا ترس و بیم

دلان جیرگاہ شہریار عجم مرت گو کرس اجلبنی پشت خم
ٹرھی ہش خبر شہر سن اندر گیہ چھو پڑ آب شبنم چھو طوفان لیء بہ
شکست فوج رومن بیکبار کھیو فساد کیتہ فتنک ہنئہ نار گو
چہہ شادی کران بانئی دین تمام مثنیٰ تہ اصحابیہ خاص و عام
ظفریاب گبر سر کافران خطر لینہ کانھ گو خدا مہربان
سین خستہ شہر عجم سربسر دین آسہ کس سپنڈون تاجور
خلل وپید پیدا علم زیر ہو گیہ گرم حاکم منز سر ڈروٹ گیہ
شہر باشوی ہمتھ پیر تخت نر اکھا تہو کہ دنت تاج شاہی بسر
پن نگہ نم آی سوئی عراق ہکو کنہ زرنت و چھنہ روی عراق
دیک مارہ سارن مسلمان کرن مقابل نح اسہ ہی دشمن بش دران
مثنیٰ عراقس حکمران رود بدین پروران گرتھ یکبان لو ود
بفرمان او جبرتہ کوفہ ہم مسخر سین وپھتنہ جاہ و حشم
ازین پیش سوی آسو اندر عراق حکمران عادل بلا جفت و طاق
اتی ناگہانی سپد بیقرار ابابکر صدیق رض عالی تبار
مثنیٰ ان یلہ لوزیتہ ہش خبر بطبیہ کرن ہتو نہ عزم سفر
تھون کبر سہ تخت شخصا دلیر پئی حکمرانی بمانند شیر

بعد محمد علیه السلام
سوی ملک باقی پین خوش خرام
ترده ور سنه رست از جمادی الاخر
بحجرت گشت سه پیت مختصر
دو سال به نیز قدرت گزشته یور
بی لی واقعه فی همت ظهور
لکهان از خلیفه شد داد
چه اهل تواریخ واهل کلیم

زنا و بمه ما جمید الاخر
مقرر کرد نه زین گردش داد گر
بقول دگر آمده متن در کتاب
سبب کیاه چهو در رحلت آنجناب
دو هیه که وهتت دراو قیس سحر
در ایام سرما سو عالی گهر
کرون غسل ایا این صد کتاب

مثنی سین شهر یار عراق
تنهی پاڙهیُس تنه شهر یار آسو
تنهی پاڙهه فاروقنی برقرار
وصیت عتیقه بجا اتم تمام
الٰهی بصدیق و فاروق هم
هم از شر شیطان مسلمین اماں
کرم پا سڙی مه از مکر زن
بو کرد رحیه فراه ڏکه من کرس
مه پس چهوم کنوژی خاص تو اتصر
همیشه سو نهاون بصحبت سلام

مقرر همیشه بلا جفت وطاق
بلد بن محمد خبر دار آسو
نهون پرن اکهاگو نه معزول کار
ان آسته تس خواهش خیر عام
کرم یا وری می بفضل کرم
پتمه گره نهیم برنه بان کلمه ران
با صحاب دین فخر شاه زمن
قطع ول عمر دُور کهن جن کرس
سو یاسین ابطا ها مس رحم کر
عمر زیبه بخشش بخیر الانام

ذکر وفات حضرت ابابکر صدیق رض خلیفه شد حضرت عمر فاروق رض دفن گشتن عتیق رض در روضه پاک حضرت شدن

دلو بلبلو هیر نه انگ گل ز باغ
نیبرنله زلینه لحه فولی بره گیه
مشکره نیر قلمس آس ها رن هتن
زبس غم سین پشت خم جون کمان

مر واس کرده نا جگر داغ داغ
تنهی بهوُ رنه وبره یکسر سیه
جگر چاک نه پان ها رن هتن
ز ضرب وفات خلیفه جهان

تواب
پرن نقل وارا ز بهر
انی نا اکهان تن ...
کره خونه گره نیم شعر
دین یا به نیا من ودون بنفرار
ازان ح و سپید شیر ویدار
ازان یاد بعضی حجه اندکی داد

ز صدیق آن تب که آنجهان
دوانی و در شکل از من بدر زبان
سنجاه کال ان تب زبان عاجز غدار
ز ضعف بدن عاجز از خورد ان سواده
طبیب آمده چون شنیدش الله اکبر
جواب انش گفت که سینه پرت مرض
کشن تب در علاج شفا فی شد

ونهن اُنو ڪانه حڪيماه زير
ملاحظه ڪرت گاه وبيگاه ابو
ته پوزت تهو ولو ڪجه فيرت جو آ
بيبه اڪ حڪيمن خبر مي هرشم
دونم بيبه لعد گوت ڪشنود
يه فرماونم تم برابر ته آهم
ڏڏهه خونه ڏوهه زياده بيمار گه
تهين راڻا ڪه ڪيوس پڪ اجل
ته دنياي غدّار وناپايدار
سو پيغام پوزت سين شادمان
نبردراه گوياڪه از قفص ر
نته ازصدف ڏر يڪدانه دراو
جهه بعضي روايت ڪران دير
ازان وجه تاسال گو بقرار
تقول وگر زهر مارن اثر
سوڪس هاره سند زهر لو بيگمان

سوٽس آيه ڏر تجربه با خبر
وجهت نبض ڪجه شيرو شربت ويو
به چوم حيرت گڪت بهتن اضطراب
وجهت نبض ڏراوچ مه شربت وزم
ڪه اني فعال لما قد ازيد
پهوتت تخته گمت ڏيو نهو خاوم
زبس ره ڏنحف وضعف ار گه
خبر هت سعا ز قادر لم يزل
بجلت نبر نيراي يار غار
بجان بخشس ڏت گو سوءِ جان جهان
ڏڏوڏت تهزه يه ٿيوڪ چانور
وست نيهو پدرياي عرفان سنياوه
يهو اڪ ڏتش نه هر گو ڪار گر
رضادت تهين بيهو يار الغرار
ڪرس گوڻ دنيا سو ڪرتهن سعر
گو ڇهنز بهنت آسوتس ناتوان

نبیؐ ق عتیقؓ سیّن کا ر گرہ
بتوتس تہ سپہ مزنک سبب
سو مہر رسالت بلہ عتیب گو
عتیقؓن بوہی غم ہتہن رو شب
روایت جہو راوی کرآن بار بار
بشدّت منشؐ رتی زور کرہ
بعثمانؓ حبیبؐ تہہن رو برو
بلا شک مہ بتہ شہ یہ بر تخت زر
بعثمان عفّانؓ اشارہ کرن
ز دنیای غدّار ناپایدار
عہد نامہ وَل لکھ تہ از میل نے
بتوی ونتھ بہوش گو یار غار
لکھن نام بتوشاہ عثمانؓ نتی
عہد نامہ ساروی زبانا بسر
بہوش آو یا مت صاحب صفا
مہ ون کیاہ لکھت عہد نامس اندر

پس کن گنڈت دراو خت سفر
فراق جمال رسول عربؐ
ہلال بیوّت تہ در حبیب بیو
تنان بیوین جان شیرین لب
عتیقہ بلہ سخت گو بیقرار
تنن تہ تنن سخت ترشور کر
کرن از خلافت لوبہی گفتگو
ولت تخت شاہی خلیفہ عمرؓ
چھوپر کینہ نت ماجہ آخر مرن
مہ نیرن چھو فیرن بدار القرار
بخش می خلافت بحضرت عمرؓ
سر یو زانو سپتس ونفس شمار
لشب خیز مزمان رحمانتی
بمضمون قانون شرع ونیر
ون سوی عثمان یار وفا
انت کیاتہ شیرین کلامس اندر

چھو تر بر گزیدہ ز مرسلین ... مہ یار بخلیفہ عمرؓ با یقین
طلب گر تہ تو بہ زبس گریہ زار ... ازان بعد تم سوی پروردگار
رضا دو زنی مرد دینی خدا ... عتیقؓن ونس نتی امرا سوم مدا
لکھمت تہ زن یہ آسوتم بی دیا ... زبانی دوت گوس صاحب بیا

ہتھوم می یہ ہر صحابہ تمام ... بہ از تیی ہر یکی خاص و عام
دہ ماوک تہ نزاوک نہ دور ... در احکام دین لو رنہاوک ضرور
حفاظت کرک از شر دشمنان ... بیمن رہانیت نیون راماں
بران عہد نامہ و ہر خاص و عام

تمام ... نافرمانی ... عتیقؓن عمر ... طلب
دوبارہ ... نظر ...
... خلیفہ ...
ون ... ...
گنڈہ ... دریک
خبر ... ... اجنبی ... بار
بعد ... غنی ... زبانیہ ... نیت
... یار ...
... خلافت ... یار ...
... اندر ... اعتبار
... ودیع ... دز غدار

خلیفن دُس لوُ تہ تہن اعمر رضہ
خلافت ہنزای کان حلم و حیا
پس انگہ معقب صحابہ یہ وان
مصارف کران تمسندی یار ریہ
تہ بوزت عتیقن پرہیوس دو دتہ
بخشتی تتہ تِہی صحبت بخشتی خدا
ہیرن آس ہتن فِکر کُرن جامہ چاک
وچھن یلہ خلیفہ سٹھاہ بیقرار
مہ از دار دنیا چھہ حلت کُرن
پھیس نی یادہ زیبا یلہ رچھان
کرڈن پٹ یا بلبلن ناقرار
بباطن از افلاک خندہ چھا پاک
عتیقن نیتو تتھ اندر زمان
دوان زہ تہن بیٹھ پیش بدر
وُدن حضرت عائشہؓ بیشمار
کڈن دو یہ وان ات شور چھم
ونس تم صبر ہیرہ لو تاہ مرد
ہوان از قفس چھوم زُن جانوار
پن وشیس آیہ اکی سہ زیر خاک
سوکس لیتہ نعمت چھیہ تیرش کھنی
رسول کریمسؐ کھن آسو کیاہ
ز دنیا ترہ نہ جامہ لوہس کھن
سوکس قرار مہ ارہ تشریف نیوک
سو دوہ از چھیہ مہ دوہ رحلت تاریخ

تہ مرضی چھنہ یلہ خلافت اندر
تہ بوزت عمرؓ شاہ عادل خموش
بیٹھن بیوُ ونت گو شیرین زبان
یہ کنہ یوس مصرف کُرن خرچ عام
بوداری تہ کوتاہ تہ ون مختصر
جگر پارہ وچھتن گرہان چھوئے یم کُن
مرت گیہ سو گو یاسنت نیر خاک
خلیفن دُس و چھنہ زیبا مثال
پگاہ راز تامت آیہ چھی خبر مُرن
یہ دنیا چھہ زہ تو ٹلجای زیبا چھو نہ
ڈلیا زہ زلیا گُل وچھت از بہار
وفان از قفس مخزن علم جانوار
بعایشہ کُمن قاصدہ اکی وان
ابوبکر از درد بیہوش آسو
ہتن وچھنو یلہ قبلہ گہ بیقرار
اتی آو بوبکر ہوشس اندر
صبر کر مہ کر آہ و نالہ ز حد
مُرن تیر اکس کینہ دُرنوی چھو نہ
لگا تھ نہ غیر از خداوند پاک
از ینگونہ کرتہن سٹھاہ گفت گو
تن باز نیش و تم خواہ نخواہ
ازان بعدہ تسن بازنہ پرسش کرن
خطا حلیمی کر تھ تصدیق نیوک
کرت نقل گو فخر دنیا و دین

چھنہ ارث بیہ کانہ ہنزی سوا
کرن بیوٹھ از حد جوش و خروش
خلیفن لو یتہ محرم کار بس
نہ میباہ یوا تھ آسو تیران تمام
یہ دارک مہ ای صاحب عقل و رای
نہ آسو کہ یہ سار زہان تھکن
کرن آیہ و احسن نابے شمار
چھیہ تیر کینہ مرتوی نہ تھو در خیال
تہ زرہ جایہ گرزہ تہن یمہ گیاہ گہان
چھیہ گلشن چھو گلشن تیا چھونہ
بظاہر ہنگہ زن و سہ زیر خاک
بہہ تیر شاخ طوبی بہ بر
وتہہت عائشہ یہ لوُ زت خبر
گمت تیر سرکن سعی بہوش آسو
ونن از سٹھاہ بیمار چھوم
ز چشمان آیہ ہو کرن تس نظر
مہ سکرات چھیم چھیو س اوی بیقرار
سوکس یس اکس عن سرنوی چھو نہ
بہرکس سعی تُسرت چھیہ بتنگ چھنی
تصدیقہ تم و لو و تہت لو بر و
ونس تم یلہ گو سو فخر زمن
سعی پرسش نیس حد کوشش کران
ونس حضرت عائشہؓ رجواب
ز دنیا بجان بخشس جان آفرین

زِ هفته ٿي ندروارا يارِ غارؓ
دفن سيڏ ٻڌ ايڌ ڏهه ٽيه خاک
هم اميد محکم چه از قفس زر
ملاقات کره با رسالت مآبؐ
وچهڪ رنگ ٿس زعفراني گهٽ
صحيح پاٺ ڪل ڪيهه ڏولو آڪٽ
شبانگه سو مهتاب نور هدا
ولاوڙ سيلوان تهڏ شاتي
ٺناوت ٺراوڪ سوچيو لعل نابؓ
جناب عمرؓ افضل فاضلين
سو ٺيهه مٿون ثاني اثنين لغار
ميون ثاني اثنين گڙ نهٽ همنشين
نو ڏهي ڏوٺهه حالت مآبؐ
سو صديق بيڪيڻه وسينهٔ صاف
ڪرڻ نقل از ماده آب و خاک
ميڻ از شراب لقا ڪامياب
ازان تربت پاک چون آفتاب
بميدان محشر ڏوان ٿرايه
سرپاک تم از گريبان خاک
ڪرڻ سير بلبل چمن در چمن
بهر حال آن يار عالي جنابؐ
وصيت ڪرت بلڪمٽ هشيتر
چو بلبل سٽها چهوم بدل آرزو
ابيه تهاڏه نه بابه زنس فيض عام

سوڏه آسوميه ڏيهه عزتڪ سوار
ڏنڻ حضرت عائشؓ ڏر جواب
ٿلهم نيرهين لچ ڏحڪوي چالوڙ
اتي ٿس سجامه مبارڪ نظر
ڪم ونزياده از پيش ويس ملمٽ
ياڪ بيه ذه جامه ولنڌو بتن
ڏٺين گو قدم سوئي قرب خدا
چهاپش تهيه گرايه نازڪ بدن
چوخوش تہ يرته گاه سحاب
ڪٽت انوکھ از حجره گاه قبول
ڏنين ڏير غدار ناپائيدار
لکهان ڏد يراهل علم وهنر
سٽمت ڪرن ڦنون هندوتي آفتاب
تي از رحلت ڪرن امت قبول
بدرگاه قرب خداوند پاک
پگاه بله وتعمير سرافراز
چت از معرفت ندگي هند شراب
اڪي مطلعه تم طلوع زن ڪرن
نمرانته ڪڏهين ڪهس بربراق
ابوبڪر صديق اته ابتدا
نبي رحمت سان قول بهر ڪاب
مرتن گنڌه بوالصدق وصفا
بگلر تنگ ڏرزه گٽ نهٽ لڏبرو
دفن گنڌه ڪرن نٽ دران سرزمين

سين محو با نور يزدان پاک
سيڻ از زجام اجل ڪامياب
ہمہ ني رات چهوم قماره ڏهمن بخواب
پيه لوڪ ٿس تلال شيرت بهبر
ڏلونڪ ڪڏهٽ جامه آنبو چهلت
غسل ڏيت مهيت تراوزيول ڏنق
تمي از ضيت عيد رحماني
ڪفن ڦاره وليش جو ڏرعدان
جنازه اٿي ٻيت ڪرس عادلين
دفن ڪريه پس پشت پناه سواحؐ
سنهي پاڇهه در تربت شاه دين
اتان ڪيت لادي واثر اندر
تمي ڏيهه جهونر لعمت بلااختلاف
چهوڪرمن بيه گو محمد رسولؐ
برابر لعمر شريف جنابؐ
بروز قيامت ڪره سرفراز
ابوبڪر صديق همراه هبير
خلعت فيلته نورڪ علوزن ڪرن
ٻپائيه عرش تم نه يڪجا بهمن
بجنت تيان قسمع جمع هدا
لکهام بيه نه صديق والاگهر
جنازه تهين بردر مصطفيٰؐ
در روضهٔ پاک خير الانامؐ
پس پشت گاه شه مرسلينؐ

کهله به گرځه نه دِ آن تقیع
ز دنیا به درگاه ایزد تعال
سو نالوت پایمن صحابو پتهر
تتهے بینه گرځه تو ژچے وُ زمله
پس پشت سردار هر دو جهان
زنی نم پران لاپمونک سیق
په غافل ز ذکر خدا زن بمی
کهنه شپهه وُ سنه هو پری د جهیم
ز خمخانه هو میو چوسُت اِب
تن وَ من وَ تن بکشف و شهود
کرت هو پرده وُ فنه بر لامکان
چهو در هو فنا و بقا جز و کل
هو وی آدیت ز او د رکل شی
اته دار تهن هو چهو هو سی ابوان
هو وی هایم نیرت ایه از بدن
هو وی پر زم حق تعالی وچهوم
هیو غافلو پانه هو ز اننن
چو گلبرگ از باغ هو کره بر ک
وَنی شپهه میه ای صابرا گوش کر
هو وک دم هر میوش نهاوُن ابرت
فوله وُن خدا نهاونی یوُن گلاب
بروح محمد د و وُ سلام
هم ازواجه لطاهرات تمام
بوبکر و فاروق و آل بتول ع

دفن گاه چهو اده میون غزار تقیع
تلت لو کهه نالوت من نیکره ی
نهوک به در شاه خیر البشر
صحابو در ان وضه نازنین
نهوک د زمین گنج عرفان نهان
ژه اندر قرآن لامیولون په
کالانعام بل هم اضل گی بمی
بهو لمیمیں گبه سو گر زاه عره
چیره تمنی وَ زان سوز عشق ل پاب
سر و پار گ د تن مس هو سین
کرت طی ابوان تهاوهن د ن د وکان
یمو کهیو هو وک میوه تم مو د نه
فنا گرځه فنا بنتهه هو وزه حی
هو دسپ ط ورت لو د نا لو د چهو
پتهر پیه چهو لوُرن گاهی لدن
چهه هو خون رگ و استخوان اندر
پیس په ژه هو هو لیه آ تنن
د وهی ژی قولی آسه از لو پهاڵ
نیر پتهو نه نزاوک ته خاموش کر
کهرک هو ژه به یار د نهی نفس
هو وک لے وُ زی فیر وُن ژی لاب
بصدیق کهر اصحاب دین
ز حق یاد هر دم در و د و سلام
گنهگار سی می لفضل و کرم

کرت پله ابوبکر گو نهقال
بلند وازه روضه رهنمای
سو کهه مو کهه سو دروازه قل کو کهله
بهشتی نهوک نرت بخلد برین
ژه ز انک بمی گی ز خاصان حق
بل احیاء به نازه چهی مغز سر
مرنه قبر بنهه سالک مرانی وچهم
چو گلبرگ تسمه ته کهم د پهره
نهو ت گن نی هو م چهه لوزان سر د
که وکیا تهر پیه لو هو هو د ن
هو منره هو هو فلانی چهه گل
نیر نیرنت از باغ هو وُ د ه
هو وی وچهو هو سی مرسحیده دوان
فنا سپنده ساری سو موجود چهو
لبست می هو وی نر با لاوچهوم
هو وی هر نه بن نیر نه اندر
سره هو کرک پله اده کر مرک
کرک بر شاخ هو هو قرار
نفس قفس د رسته نهاوُن کرت
ژلبنه هو وک جانور از قفس
الٰهی رسان از من نا تمام
سلام و تحیات جان آفرین
خدایا بپاس محمد رسول ع
د نم تاج ایمان بتم بر رحم

زاچنین بخشائیم در امن و امان
زبد قسمتی باہمال و بال
خصوصاً مُرشُس گوہ زنور بصیر
زد اُشس چهانس اند رطاف ہیو
عمرزیب بخشتیس تعلیم و عمل
گمُت چهوم سو نیرت ہند و ستان
وُن رچهِزان سو از ہر بلا و بخار
بشاه ُشُس مالک لا مکان
دِ توفیق نش سوئی علم و عمل
بیا یان ہیُن قصئہ یارِ غار رض
گمُت سیری آسہا خستہ حال
دوه کانه نه کانه حرفا سیدم قبول
ہوس چھوم مہ ینین بعد دگر
دراوصاف فاروق شارع نبوس
چهُم امیّد محکم زپرورگار
خلافت عمرانہ لیسرن زبان
مہ سنت چهیم وقت مشکل بکار
تمام شد

نہِم کلمہ خوان می بہ نزع روان
انهِ ر طافُن کرنم بشاه رسُل
کنہوی چهوم آسن عاصہ تخت جگر
ثہ تس یاور و یار آسُس مدام
بزیل حفاظت تہون از خلل
مُسافر پُت چهوم غریبی اندر
بیہ سین ہر وقت مشکل بکار
لعبد العنی یاور و یار آسُس
مہ تھاوُن نشیرین بناوُن کمُل
حلاوت لیم محبی تلاوت امک
اَت اندر مہ آن سوز نحیف خیال
بلدگاه حضرت خداوندگار
کرہ گهرِ نبری بوصف عمر رض
علم ایستاده بنامِ عمر رض
فولہ وُن تہوم دلِ چو گلِ دربہار
در ابیات کشمیر از یا وِ سر
زِ وثنی یا ربیہ کیپت صحبکار
بخشنم مہ تکمیل اندر کتاب

گمُت گُبر چهوس ہیر دِیریتہ بال
چهوس بالکُ ملک ہر جز و کُل
بیا ییمن مشہور آفاق چهوه
تہوسن چرخ گردان ہمّت غلام
بہ تحصیل علم حدیث و قرآن
کرس رحم وز چشم رحمت نظر
زطاعون و قحط و وبا دِس امان
بہنگام مشکل مددگار آس
بحمد اللہ از دست این نابکار
ترم مُغز ان اندر سرایت امک
اوی کُن کرم مختصر غیر طول
ایم سوُی مدد دینُ و دنیا بکار
زِ آزرم صدّیق فارغ ون گوس
ہمّت کرہ بستہ کرہن کمر
بہ تعظیم از ہر قیاس و گمان
انہ جمع ساری خلافت عمر رض
الٰہی بصدیق و ابن الخطاب رض
تمام شد